THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES.

OFFICIAL REPORT.

Fourth day of the Fifth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 30th July 1965.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

[*Mr. Speaker in the Chair*]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

BARIUM CHEMICAL FACTORY

51—

*945 (3271) Q.—*Sarvasri N Prasada Rao, P. Satyanarayana and A. Venkateswara Rao* :-Will hon the Chief Minister be pleased to state:

(*a*) whether the Barium Chemical Factory, Kothagudem has gone into production;

(*b*) if not, the reasons for the same;

(*c*) the nature of the dispute arisen between the share holders and the management;

(*d*) whether any proposal is under consideration of the Government to take over the said factory;

(*e*) the number of workers and employees respectively retrenched by the Company;

(*f*) the steps taken by the Government to avert the retrenchment; and

(*g*) whether any compensation was paid to the retrenched workers and employees under the I.D. Act, and if so, what is the amount paid?

The Chief Minister (Sri K Brahmananda Reddy).— (*a*) No, Sir.

(*b*) There was a breakdown in the plant Action is being taken by the Company to have the defects set right and to start production

(*c*) There is no dispute as far as is known.

(*d*) No, Sir.

(4) 124, Sir, (47 monthly paid employees and 77 Casual Labour)

(*f*) Government were not informed of the retrenchement, which was due to the factory not being able to go into production ,

(*g*) No compensation was paid under the Industrial Disputes Act. But an amount of Rs 11,754 89 was paid to eight of the retrenched staff in terms of their appointment orders which specified a notice period on either side.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి).—Factory Production లోకి రాక ముందే break down ఎందుకు వచ్చినది ? కారణం తెలిసిందా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి ·—వారు M A Michell Ltd. London వారితో agreement చేసుకొన్నారు Plant and machinery ని ఆ terms ప్రకారం ఆ collaborators erect చేయాలి. Plant commission చేయాలి They have to produce the salts as guaranteed in the agreement They have to hand over the plant in a running condition కాని trial run June, 1964 లో చేసేటప్పటికి reduction furnace fail అయిపోయింది అందుచేత production start చేయలేకపోయినారు. తరువాత వాళ్ళు మళ్ళీ collaborators తో negotiations మొదలు పెట్టినారు. వారి agreement ప్రకారం experts ను November, 1964 లో పంపినారు. Trial run లో కొన్ని defects, design defect కూడ కనిపెట్టినారు Experts ఈ report ను England తీసుకు వెళ్ళి February లో మళ్ళీ వచ్చి పదో erect చేశారని తెలిసినది.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) — Plant instal చేసిన తరువాత break down కని పెట్టారా ? అసలు దిగుమతి అయినప్పుడే instal చేయక పూర్వం ఈ break down ఉన్నట్లు చూశారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—No Sir, on a trial run the defects were noticed.

శ్రీ ఎస్. ప్రసాదరావు (ఖమ్మం) :—ఇప్పుడు ఈ collaboraters చేసిన పొరపాటువల్ల ఈ నష్టం జరిగినట్లయితే దానివల్ల వచ్చే నష్టాన్ని collaborators నుంచి తీసుకుంటారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—That is a matter between the Barium Chemicals and the Collaborators.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల) :—ఈ కంపెనీకి మన గవర్నమెంటు ఏ మాత్రం loan ఇచ్చినది; దీని విషయమై కంపెనీల administration వారు కొంత enquiry చేయవలసిందని ఏమైనా ఆదేశం యిచ్చిన భోగట్టా ఉన్నదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — మా దగ్గర ఏమీలేదు కాని ఒకప్పుడు ఈ Barium Chemicals అనేది India లో ఒకటే ఉన్నదని, యిది మంచి useful project అని, దీనివల్ల 60 lakhs foreign exchange save అవుతుందని, ఈ consideration పైన ప్రభుత్వానికి వాళ్ళు కొంత అప్పు యివ్వవలసిందని పెట్టినారు అది మేము రెండు మూడుసార్లు Cabinet లోను; Sub-Committees లోను consider చేసినాము Consider చేసి plant erect చేయడానికి ఏదైనా కావాలంటే యిస్తామని మొట్ట మొదట ఒప్పుకున్నాము, తరువాత మళ్లీ యింతయిస్తే చాలదు. మాకు production కూడ కావాలంటే 10 లక్షలు ఏదో ఉన్నది అది యివ్వాలని కోరితే ప్రభుత్వం గ్యారంటీపైన ఒప్పుకోవాలని నిర్ణయం చేసుకున్నది. కాని యింతలోకి మేము ఏదో papers లో చూసినాముగాని డబ్బు ఏమి యివ్వలేదు.

శ్రీ కె. వెంకటరావు (వేంనూర్) :— ఈ మధ్య Company Law ప్రకారం Government of India నుంచి కొంతమంది officers వచ్చి surprise check చేసి దీని records seize చేసినట్లు, కృష్ణమాచారిగారు కంపెని మేనేజింగ్ డైరక్టర్ మీద Punjab High Court లో writ వేసినట్లు గవర్నమెంటు దృష్టికి వచ్చినదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — Official గా మాకు ఏమి communication లేదు. మేము, అందరు చదువుకొన్నటు paper లో చదువుకొన్నాము.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) :— ఈ కంపెనీ directors ఎవరు? ఈ కంపెనీకి మనం యిచ్చిన మొత్తం ఎంత ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— మనం ఏమీ యివ్వలేదు. Directors ఎవరో నాకు తెలియదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం :— ఈ దెబ్బలాటలు ... లు అట్లా ఉండగా pilot plant రెండు మూడు నెలలో production లోకి వస్తుందని చెప్పారు. గవర్నమెంటుకు తెలుసునా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :— The Barium Chemicals Factory started production during May 1965 and all the retrenched workers were asked to report for duty. అని నాకు information ఉన్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :— ఇది ప్రారంభించేటప్పుడు గవర్నమెంటు అనుమతితో ప్రారంభించారా? గవర్నమెంటుకు దానిలో shares ఉన్నాయా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— గవర్నమెంటుకు ఏమి shares లేవు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— గవర్నమెంటు అనుమతితో ప్రారంభించారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ప్రభుత్వ ఆమోదంతో ప్రారంభించక ఎట్లా ప్రారంభిస్తారు ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— దాని position ఏమిటో తెలుసుకోకుండా ఆమోదం యిచ్చారా ? ఎంత production అవుతుంది, ఎప్పుడు కావాలి అనుకున్నారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి ,— అన్ని సరిగానే ఉన్నాయి. Permission యిచ్చినారు, plant erect చేసినారు. U. K. Collaborators తో erect చేసినారు. దాని trial run లో కొన్ని defects point out అయినాయి. Agreement terms ప్రకారం వాళ్లు మళ్లీ తీసుకురావడం, యిక్కడ చూడడం, Expert body report తీసుకుపోవడం జరిగింది. ఏదో సర్దుబాటు చేసుకొని May 1965 లో production కు వచ్చినదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. రామగోపాల్ రెడ్డి (మైడారం) :— Share capital మన State లో private persons దగ్గర వసూలు చేసినారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — ఆ information లేదు. అదికూడ ఎక్కువగా ఉన్నట్లులేదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ఈ plant erection కు వాటికి యితర దేశాలలో ఉండే ఒక farm తో contract enter అయ్యారు. ఇది వరకు కొన్ని యితర industries state sector లో public sector లో ఉన్నటువంటి వాటిలో వచ్చిన information కొన్ని investigations లో తేలినవి ఏమిటంటే Industrialists కు యిష్టం లేనటువంటి కొన్ని sections ను vested Interests sabotage చేసినటువంటి కారణాలు కూడ కనబడుతున్నాయి. దాని విషయంలో ప్రభుత్వం కొంత పరిశీలన జరుపుతుందా ? Breakdown అయినందువల్ల కొంత gap ఉన్నది. త్వరగా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ప్రభుత్వం చేసేటటువంటి ప్రయత్నం ఏమి ఉన్నది ? ఇది private company. They have got their own agreement with U. K. collaborators. There was trial running in June 1964 or near abouts. Trial run చేసినప్పుడు కొన్ని defects point out చేసినారు. దాని తరువాత మళ్లీ రావడం యిక్కడ చూడడం, మళ్లీ తీసుకొని వెళ్ళడం మళ్లీ consider చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు (ఉలూరు) :— ఆ design లో defect ఉన్నదని చెప్పారు. Design లోనే defect ఉన్నదా ? లేకపోతే యిక్కడికి తీసుకు వచ్చిన తరువాత implement చేసేటప్పుడు defective గా implement చేశారా ? వారికి యిచ్చే డబ్బు విషయం యింకా ఆలోచనలో ఉన్నదని చెబుతున్నారు. ఈ తగాదాలు, ఈ వ్యవహారం, ఈ కంపెనీ సంగతి అంతా తెలిసిన తరువాత యిప్పటికి కూడ దానికి కొంత డబ్బు సహాయం చేసే ఉద్దేశ్యం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా ? లేక విరమించబడ్డదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నేను మనవిచేశానుగదా? This is the factory of its own kind in India ఇది Foreign exchange save చేస్తుంది. దీనిని మనం encourage చేస్తే మంచిదనే అభిప్రాయం ఉన్నది. కాని ఈ మధ్య, వెంగళరావుగారు question వేసినట్లు, troubles వచ్చిన తరువాత యిప్పుడు ఎందుకు చేయాలనే సంకల్పంతో మేమే ఆపివుంచాము.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు :— ఇది ఒక్కటే అట్లాంటి factory మన దేశంలో ఉన్నది అన్నారు. దీనికి అనేక అవాంతరాలు వచ్చినాయి. లాభ నష్టాలు వాళ్ళిద్దరు చూసుకోవడం కాదు. దీనివల్ల మన దేశానికి జరుగుతున్న నష్టం దృష్ట్యా, ఈ factory యొక్క management ఈ రూపంలో అనేక ఆటంకాలు ఎదుర్కొంటున్న దృష్ట్యా, దానిని ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోక పోవడానికి గల కారణం ఏమిటి?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— స్వాధీనం చేసుకొనే పరిస్థితి లేదు. అన్ని పరిస్థితులు సరిగా ఉంటే—We can lend some help if we feel confident that the factory will run without defects and will go into production and provide necessary employment.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ఇందులో మేనేజిమెంటుకు, సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు వచ్చిన తగాయిదా ఫ్యాక్టరీ రన్నింగ్ మీదా, లేక యితర కారణాల మీదా?

Sri K. Brahmananda Reddy:— We have no official information, Sir.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) :— దీనిలో ఇండియన్ పార్ట్నర్స్ ఎవరు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నాకు ఒకరి పేరు మాత్రం తెలుసు. Mr. Balasubrahmaniam is there. I do not know others.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండపాలెం) :— ట్రయల్ ప్రొడక్షన్‌లోకి పోయింది అన్నారు. రిట్రెంచెడ్ వర్కర్సును తీసుకున్నారా, ఐ. డి. ఆక్టు ప్రకారంగా వారికి కాంపెన్‌సేషన్, యిప్పుడు కొశ్చన్ వచ్చిన తరువాత గాకుండా, అంతకు ముందు వారికి యిచ్చినట్లుగా లేటెస్టు ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఏమైనా వున్నదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నేను మనవి చేశాను. ఇదివరకు కొంత మంది టర్మ్స్ ఆఫ్ అప్పాయింట్‌మెంటు ప్రకారంగా — some persons are entitled to compensation; technical people 2, 3 people in the laboratory, Sales Manager 1, Plant Manager 1, Mechanical Engineer 1, etc. వారికి pay చేశారు. 10 persons are eligible for compensation. వారికి 11 వేలపై చిల్లర పే చేశారు. Industrial Disputes Act క్రింద 10 పర్సన్స్ ఎలిజిబుల్, కాంపెన్‌సేషన్ వారి అప్లికేషన్‌నుబట్టి

ఆలోచిస్తారు. Commissioner of Labour will look into the matter. My information goes that it has started production during May, 1965 and all the retrenched workers were asked to report for duty.

ELECTRICAL SIGNALING PLANT.

52—

*978 (456) Q.—*Sri A. Sarveswara Rao*:—Will hon. the Chief Minister be pleasd to state:

(*a*) whether the State Government has promised the land and other equipments for the proposed Electrical Signalling Equipment Plant at Hyderabad; and

(*b*) what is the cost and employment potential of the project?

Sri K. Brahmananda Reddy: (*a*) Yes, Sir.

(*b*) Cost would be about Rs. 1.5 crores in the first instance and it is expected to provide employment to about 3,000 persons.

IRREGULAR PROMOTIONS IN SINGARENI COLLIERIES

58—

*940 (3595) Q.—*Sarvasri P. Syamasundar Rao and A. Vasudeva Rao*:—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(*a*) whether the news item that appeard in "Visalandhra" dated 6-11-1964 regarding the need for elimination of wastage in expenditure and irregular promotions etc. in Singareni Collieries has been brought to the notice of Government;

(*b*) if so, the steps taken by the Government thereon;

(*c*) whether any recommendations made by the Estimates Committee of the Legislature regarding the said collieries were implemented so far; and

(*d*) if not the reasons thereon.

Sri K. Brahmananda Reddy.—(*a*) Yes, Sir;

(*b*) Govt. did not consider it necessary to take any action on it.

(*c*) Yes, Sir.

(*d*) Does not arise.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం):—ఎస్టిమేట్సు కమిటీ సజెషన్స్ యిచ్చిందా? అంటే 'యస్' అన్నారు. ఆ సజెషన్స్ ఎంతవరకు యింప్లిమెంట్ చేశారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—చేశాము. దాదాపు పన్నెండు సజెషన్స్ చేశాము. 8, 9 రికమెండేషన్స్ జనరల్ నేచర్ గలవి. మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ జనరల్ మేనేజర్ పోస్టులు క్లబ్ చేయమన్నారు. ఇప్పుడు జనరల్ మేనేజరే,

మేనేజర్‌గా డైరెక్టర్‌గా వుంటున్నారు. తరువాత, ఛీఫ్ సెక్రెటరీని చైర్మన్‌షిప్ నుండి రిలీవ్ చేయమన్నారు రిలీవ్ చేశాము. ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు సెక్రెటరీ యిప్పుడు చైర్మన్ ఒకరిద్దరు నానఫిషియల్ డైరెక్టర్సును బోర్డుపై పెట్టుకోమన్నారు. ఇది ఆలోచనలో వుంది. ఎందుకంటే—దీనిలో సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారికి కూడా షేర్ వుంది అదీ విషయం.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—ఛీఫ్ సెక్రెటరీని తప్పించమని చెప్పడంలో వున్న ఉద్దేశం సెక్రెటరీ, ఇండస్ట్రీస్‌ను చైర్మన్‌గా చేయడంలో ఏమైనా ఫుల్‌ఫిల్ అయిందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఎస్టిమేట్సు కమిటీ ఆ విధంగా ఎందుకు సిఫార్సు చేశారంటే— యిద్దరికీ డబ్బు ఎందుకు? అని. మేనేజింగు డైరెక్టర్ ప్రత్యేకంగా ఎందుకు? అని. జనరల్ మేనేజర్, ఆ పోస్టు క్లబ్ చేయమన్నారు, కొంత సేవ్ చేయవచ్చునని. ఫుల్‌టైము చైర్మన్‌గా వేస్తే మళ్ళీ ఆయనకు డబ్బు యివ్వవలసివస్తుంది, ప్రత్యేకంగా ఒక ఆఫీసర్‌ను వేసినా, యింకొకరిని వేసినా He will be specially allotted to it. ఆ విధంగా ఆలోచించి ఆ రెండు పోస్టులను క్లబ్ చేయడం జరిగింది తరువాత, యిప్పుడు ఆ ఆఫీసుకూడా అక్కడనే నడుస్తున్నది. ఇదివరకు రికమెండేషన్స్‌లో అదికూడా ఒకటి. హైదరాబాదులో వద్దు అక్కడనే వుండాలని. ఇప్పుడు అక్కడనే నడుస్తున్నది. ఇంకా హైదరాబాదునుండి కొంత స్టాఫ్ అక్కడకు తీసుకెళ్లాలనే విషయం వుంది. అయితే ఎకామొడేషన్ అవైలబుల్‌గా లేదు. బాచెస్‌గా తీసుకెళ్ళాలని అనుకుంటున్నారు. ఆ ప్రకారం సెక్రెటరీ ఇండస్ట్రీస్ యిప్పుడు నానఫిషియల్ చైర్మన్‌గా వుంటున్నారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—నేను అడిగిన ప్రశ్న అదికాదు ఛీఫ్ సెక్రెటరీని చైర్మన్‌గా వుంచవద్దు అని చెప్పడంలో ఉద్దేశమేమంటే యితర వ్యవహారాలు ఎక్కువగా వున్నవారిని అక్కడ వేస్తే భారం ఎక్కువ అవుతుందని. ఇప్పుడు సెక్రెటరీ, ఇండస్ట్రీస్‌ను వేశారు. He is also an equally busy gentleman.

Sri K Brahmananda Reddy :—It is partly true. Recommendation No. 2 deals with relieving the Chief Secretary of the Chairmanship of the Board of Directors of the company and appointing a full-time non-official in his place. నానఫిషియల్‌ను వేస్తే ఫుల్‌టైము డబ్బు ఇవ్వాలి గదా. అందువలన, సెక్రెటరీ, ఇండస్ట్రీస్‌ను వేయడం జరిగింది.— I think it is advantageous to keep a man like the Secretary to Industries Departmentas the Chairman. Sri V.K. Rao is the Industries Secretary. తమకు తెలుసు యిందులో మనకు 60% కేంద్రప్రభుత్వానికి 40 పర్సెంటు షేర్సు వున్నవి. చాలా కరెస్పాన్‌డెన్సు జరుగుతున్నది. తమకు తెలుసు అసలు యీ కంపెనీని కేంద్ర ప్రభుత్వమువారే తీసుకోవాలని ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. వారు 'యీ యీక్విటీ కాపిటల్‌కు డబ్బుయిచ్చి, లోన్ యిచ్చి, మీ షేర్‌కు డబ్బుయిచ్చి, మీకు 60 పర్సెంటు 'ఇవ్వడం న్యాయము' అని వారు అంటున్నప్పటికి—మేము ఒప్పుకోవడంలేదుఅనుకోండి'.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:—ఈ ప్రశ్నలోని 'ఎ' భాగంలో 6-11-64 న విశాలాంధ్రలో elimination of wastage in expenditure and irregular promotions అనేటటువంటి న్యూస్ అయిటమ్ వచ్చింది. దానిని గురించి మీరు ఏమి చేయదలచుకున్నారు? అని అంటే, దానిని గురించి ఏమీ చేయాలనుకోలేదు అని చెప్పారు. ఎందుకని యీ విషయంలో పరిశీలించి ప్రభుత్వం చేయగూడదు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—వేస్టేజ్ ఇన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ అన్నారు. దానిని గూర్చి విశాంధ్రవారికి ఏమి ఇన్‌ఫర్మేషన్ వున్నదో నాకు తెలియదు. జనరల్‌గా చూస్తే, వేస్టేజ్ ఇన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ వుంది, ఎవరికి ఏరకంగా ప్రమోషన్స్ యిస్తున్నారు అనే విషయాలు అక్కడవారికి వున్న రూల్సుప్రకారంగా ఆ కంపెనీవారు చేస్తారు తప్ప ప్రభుత్వం డే టు డే అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో జోక్యం కల్పించుకునే అవకాశం లేదు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:—ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చెబుతూ, దీనిని కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు తీసుకునే అభిప్రాయంలో వున్నారు అన్నారు. అది ప్రస్తుతం ఏ స్థాయిలో వున్నది, దానిపై ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి, అసలు మన ప్రభుత్వం యొక్క స్టాండ్ ఏమిటి?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—మా స్టాండ్ క్లియర్ అయినదేనండి This is one of the best worked mines in India. ఇప్పుడు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు వారి క్రింద బీహారులోను, ఇతరచోట్ల కొన్ని మైన్స్ వున్నవి. వాటికి, దీనికి కంపేర్ చేసి చూస్తే చాలా తేడా వుంది.—It is best workmanship. Therefore, we do not want to give it to the control of the Government of India. That is the firm stand of this Government.

CLOSURE OF PIT NO. 8 BY SINGARENI COLLIERIES

54—

*1876 (4782-Z) Q.—*Sri P. Satyanarayana* (Put by Sri V. Visweswara Rao):— Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that pit No 8 of Singareni Collieries in Kothagudem Collieries has been closed rendering 500 workers unemployed;

(b) if so, the reasons for such stoppage of work;

(c) whether any alternative jobs have been shown to the workers of that coalmine;

(d) what will the management do with the aerial ropeway constructed at a cost of Rs. 50 lakhs; and the Screening Plant under construction at the same mine ; and

(e) the persons responsible for such bad planning of the work at that time?

Sri K. Brahmananda Reddy :—(a) No, Sir.

(b) & (c) Do not arise.

(*d*) (*i*) The Aerial Ropeway is used for transporting coal and sand.

(*ii*) The Company reports that the screening plant at No. 8 Incline has been proposed in the interest of economy and efficiency. The advantage is that the output from this mine can be despatched to the customers without transporting it to other screening Plants.

(*e*) Does not arise

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:—కంప్లీట్‌గా ఫ్లోట్ చేయలేదా, కొంతకాలమే ఫ్లోట్ చేశారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—లేదు. ఇర్రెగ్యులర్ మైన్ అని దానికి కొన్ని టెక్నికల్ డిఫికల్టీస్ వున్నవని ఎవరిని రిట్రెంచ్ చేయలేదు. ప్రొడక్షన్ యిది వరకు ఎంతవుందో యిప్పుడూ అంతే వుంది. ఇబ్బంది ఏమీలేదు.

SEWING MACHINE FACTORIES

55—

*920 (1980) *Q.—Sri A P Vajravelu Chetty* (Put by Sri Vavilala-gopala Krishnayya) :--Will hon the Chief Minister be pleased to state :

(*a*) how many Sewing Machines Factories are there in the State ;

(*b*) what is their average annual production ; and

(*c*) whether any assistance is given to any of the units of the industry so far to further increase the production ?

Sri K Brahamananda Reddy :-(*a*) and (*b*) There are three Sewing Machine factories in the Andhra Pradesh State viz

(1) M/s. Standard Engineering Works, Azamabad, Hyderabad manufacturing " Vidya Sewing" machines, with an average annual production of 2430 Nos.

(2) M/s Andhra Light Industries, sanathnagar, Hyderabad manufacturing 'SUJATA' Sewing Machines, with an average annual production of 1500 Nos.

(3) M/s. Jay Engineering Works, Hyderabad man ufacturing " USHA" Sewing Machines, were licensed to man facture one lakh Nos. per annum. The factory has not yet startedu production

(*c*) Yes, Sir.

M/s Standard Engineering Works, Hyderabad were given a loan of Rs. 25,000 at 3%p.a and it was repaid by the firm on 22-5-1962

The Andhra Pradesh Small Scale Industries Development Corporation has sanctioned a loan of Rs. 75,000 to M/s. Andhra Light Industries Sanathnagar, Hyderabad.

పి శ్యామసుందరరావు (ఆచంట) :—ఈ మెషీన్స్ నాణ్యం చాల తక్కువగా వుంటోంది. ఇదివరకువుండే సింగర్ మొదలైనవి ఇతరదేశాలనుండి వచ్చినవి ఖచ్చితంగా 4 సంవత్సరాలు మరమ్మతు లేకుండా పనిచేసేవి. ఇవి ఒక్క సంవత్సరంతో ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోతున్నాయి. మరమ్మతులు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. అందువల్ల వీటి నాణ్యాన్ని పెంచడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా చేస్తుందా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నాకు యింతవరకు అట్టి కంప్లయింటు రాలేదు. వారు యిప్పుడే చెబుతున్నారు కాబట్టి ఆ సంగతి ఏమిటో వారు వ్రాస్తే కనుక్కుంటాను.

శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు :— ప్రభుత్వం యిటువంటి సంస్థలకు అప్పులు యిచ్చేటప్పుడుకాని ఇతర త్రా సహాయం చేసేటప్పుడుగాని అక్కడ తయారయ్యే వస్తువు ఇండియన్ స్టాండర్డు ఇన్‌స్టిట్యూట్ వారి ప్రమాణం మేరకు వున్నట్లయితేనే యివ్వడానికి ఉద్దేశం వున్నదా లేకపోతే ఎట్లాచేసినా యివ్వడమేనా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—లైసెన్సు ఇచ్చేటప్పుడు అటువంటి కండిషన్సు అన్నీ వున్నాయనుకుంటాను.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—ప్రమాణాలు సరిగా వుండడంకోసం ఇండియా గవర్నమెంటువారు ఇండియన్ స్టాండర్డ్సు ఇన్‌స్టిట్యూట్ పెట్టారు. ఒక క్వాలిటీ వుండాలి, ఆ క్వాలిటీ వచ్చినతరువాత అయితే ఆ వస్తువుల ఎక్కువ సేల్ కావడానికీ, మన డబ్బు రీపే కావడానికికూడ వీలవుతుంది. ఇకముందైనా లోన్సు యిచ్చేటప్పుడు వారినుంచి సర్టిఫికెట్ ప్రొడ్యూస్ చేసినట్లయితే మన డబ్బుకు నష్టం వుండదు. ఇతరత్రాకూడ ఉపయోగపడుతుందని ఆ విధంగా చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఇందులో ఆలోచించవలసిన విషయం ఎక్కువలేదు. మనం 75 వేల రూపాయలు యిచ్చాము. దానికి యిబ్బందిలేదు. ఎన్నో లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఫ్యాక్టరీ పెట్టేటప్పుడు సబ్ స్టాండర్డుగా తయారు చేసినట్లయితే వారికి సేల్ వుండదు. అది ఒక ఇంపాసిబుల్ ప్రపోజిషన్. ఏదైనా డిఫెక్టు వుంది అంటే వారు చెబితే మేము తప్పకుండా కనుక్కుంటాము.

Carbon-di-Oxide Plant in the Nizam Sugar Factory

56—

*1003 (4762) Q.—*Sri Ramachandra Rao Deshpande* (Narayankhed) : Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the Carbon-di-Oxide plant at the Nizam Sugar Factory, Bhodan is working and in use, if so, since when ;

(b) if not, since when is it lying idle and why ; and

(c) what is the amount invested on this plant ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—(a) The Plant went into production on 27-3-1964 and worked on a trial basis during the last season. It is on regular production since October, 1964.

(b) Does not arise

(c) Rs 5,30,522

Sri Ramchandra Rao Deshpande — In the audit report, it is stated that the machine has been lying idle May I know, Sir, the exact period when the machine has been lying idle?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి — మొట్టమొదట మార్చి 1964లో ప్రొడక్షను లోకి వెళ్లింది. ట్రయల్ బేసిస్‌లో కొన్నాళ్లు పనిచేసింది. ఆ తరువాత కొంత యిబ్బంది వచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడి రెగ్యులర్ ప్రొడక్షములోకి అక్టోబరులో వచ్చింది.

PAYMENT ON FAKE BILL IN NIZAM SUGAR FACTORY

57—

*933 (2683) Q.—*Sri K. Rajamallu* :—Will hon the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that senior accounts clerk of the Nizam Sugar Factory at Hyderabad had decamped with Rs 12,000 obtaining payment for the second time on a fake bill , and

(b) if so, whether the culprit's wher eabouts have been located and arrested ?

Sri K. Brahmananda Reddy. (a) Yes, Sir.

(b) Not yet, Sir.

SYNTHETIC FIBRE FROM CASTOR OIL

58—

*977 (4559) Q —*Sri A Sarveswara Rao* :—Will hon the Chief Minister be pleased to state :

((a) whether the State Government had recommended to the Centre for the issue of a licence to a private party for the production of Synthetic fibre (Rilsan-Nylon) from Castor Oil in Andhra Pradesh;

(b) whether Andhra Pradesh Industrial Development Corporation is participating in it ; and

(c) who is the licensee and what are the other particulars of location of industry , etc ?

Sri K Brahamanda Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) The matter is under consideration of the Andhra Pradesh Industrial Development Corporation.

(c) Sri C.V. Mariwala of Bombay is the licencee He was granted a licence by the Government of India to establish an industrial undertaking near Maula Ali, Hyderabad for manufacture of Rilsan polymide fibre, from castor Oil, besides glycerine, Heptaladehyde and mixed fatty acids.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు — ఆయన ఒక్కరే వచ్చారా యీ ప్రొడక్టు ఉత్పత్తి చేయడానికి, లేక యితరులెవరైనా కూడ దరఖాస్తులు పంపించారా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానంద రెడ్డి — నాకు తెలియదు. ఇండియా గవర్నమెంటు వారు 'మారివాలా' అని యిచ్చారు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు — ఎప్పుడు ప్రారంభమవుతుంది, ఎప్పటినుంచి ప్రొడక్షనులోకి వస్తుంది, లైసన్సు యిచ్చి ఎంతకాలం అయింది?

Sri K. Brahmananda Reddy :— They were granted a licence in May, 1964.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు — ఇప్పుడు ప్రారంభించారా, ఎప్పటిలోగా ప్రొడక్షనులోకి వస్తుంది?

Sri K Brahmananda Reddy —I cannot say The applicant has registered the company in the name of Messrs. Hindustan Polymide Fibres Limited, and it has approached the Government of India for the required clearance certificate and for getting credit from their collaborators in France It has requested the Andhra Pradesh Industrial Development Corporation for financial assistance of Rs 150 0 lakhs by way of under-writing public issue and purchase of share capital of the company The Andhra Pradesh Development Corporation is examining it It is stated that it requires about 10,000 tons of castor seed which is available in Nalgonda and Mahbubnagar districts. అది ఏ stage లో వుందో కూడ మాకు తెలియదు.

NON-IMPLEMENTATION OF D.A MERGED SCALES

59—

*467 (4025) Q —*Sri B Sriramamurthy* —Will the hon Minister for Education be pleased to state

(a) whether it is a fact that the D A. merged scales were not implemented in respect of certain teachers in M. R Multipurpose School; Vizianagaram and C. B M High School, Visakhapatnam on the ground that they have completed 55 years of age by the time the G.O. came to be implemented ,

(b) in view of the fact that the teachers under the above category are continuing in service without retirement by the time of the issue of G.O. whether the Government consider the question of extending them the benefit ; and

(c) If not, the reasons therefor

Sri K. Brahmananda Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) No, Sir.

(c) According to the orders issued in sub-para (iii) of para 17 of G.O. Ms No 426, Finance (P.C), dated 15th November, 1961 the D.A. merged scales of pay will not apply to persons who retired and were re-employed before 1st November, 1961.

శ్రీ బి శ్రీరామమూర్తి (విజయనగరం) — అక్కడవున్న టీచర్సు రిటైర్ అయి రి ఎంప్లాయి అయిన పరిస్థితి కాదు. వారు కంటిన్యూ అవుతున్నారు. 55 సంవత్సరాలనుంచి 58 సంవత్సరాలవరకు సర్వీసు పొడిగిస్తూవున్న జి. ఒ. వచ్చిన తరువాత రిటైర్ కాకుండానే సర్వీసు ఎక్స్‌టెండ్ అయినది. అందువల్ల దీనిని వర్తింపజేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా?

Sri K Brahmananda Reddy — My information is, the persons were retired before 15-11-61 and they were re-employed before 1-11-61. వారు చెప్పినట్లుగా 58 సంవత్సరాలవరకు పొడిగించిన జి. ఒ. ముందే వచ్చివుంటే కంటిన్యూయేషన్ ఆఫ్ సర్వీస్ క్రింద వస్తుంది. వారికి వర్తిస్తుంది. కాని నాకు వున్న సమాచారం యిది.

But the hon. Member may kindly write to me and I will check it up

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ —కరువుభత్యం విషయంలో క్రాఫ్ టీచర్సుకు సర్వీసులో వున్నప్పటికీకూడ విలీనం కాక, ఆ స్కేల్సు యివ్వకుండా వున్న సంఘటనలు వున్నాయి. అవి ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చాయి, ప్రభుత్వం త్వరగా ఇవ్వమని ఆర్డర్సు జారీచేస్తారా?

Sri K Brahmananda Reddy — Separate question, Sir.

SHAIK SALAM AIDED ELEMENTARY SCHOOL, GIDDALUR

60—

*382 (2950) Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnaiah* —Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether Government have taken over the Shaik Salam Aided Elementary School, Giddalur, Kurnool district;

(b) if so, whether the staff were continued and the school was again given back to the management; if so, what are the reasons,

(c) whether Government are aware that the management retrenched any staff; and

(d) if so, what was the action taken by the Government to retain the staff?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(a) Yes, Sir;

(b) Yes, Sir: The school was given back as correct procedure was not adopted in taking it over by Government;

(c) and (d): As the strength of the school was not according to the prescribed standard, it did not warrant the continuance of the posts.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మొట్ట మొదట ఏ ప్రొసీజరు అవలంబించారు, తరువాత అది తప్పు అని ఎట్లా అనుకున్నారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—వాలంటరీగా హాండోవర్ చేశారు. షేక్ సలాం ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ స్కూలు 15-9-1959 లో ఎడ్యుకేషను డిపార్టుమెంటువారు కన్సెంట్ యాక్సెప్టు చేయలేదని మేనేజరుగారు అన్నారు. కన్సెంట్ తీసుకోడానికి చెయవలసిన ప్రొసీజరు అడాప్టు కాలేదని మళ్లా వారికి 14–12–59 వరకు హాండోవర్ చేయబడింది 15–12–59 అంటే దాదాపు 3 నెలల్లో టేకింగు ఓవర్, రీట్రాన్స్‌ఫర్ అండ్ టేకింగ్ బాక్— అంతా అయింది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మొట్టమొదట తీసుకున్నప్పుడు వున్నటీచర్సును ట్రాన్స్‌పరు చేసినప్పుడు రిట్రెంచ్ చేశారు అతనికి ఆ అధికారం లేదు. ప్రభుత్వం దగ్గరకు వచ్చిన తరువాత స్ట్రెంక్తు లేదని తీసేశామంటే అది వేరు విషయం. రిపోర్టు చేశారనే కారణంతో తీసేస్తే ప్రభుత్వం తీసుకున్నప్పుడు రిట్రెంచ్డ్‌గా తీసుకోవడం న్యాయం కాదు. వారికి ముందు ప్రయారిటీ యివ్వాలి ఆ విషయము ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—ఆ స్కూలులో ఇదివరకు రిట్రెంచ్ చేసినవారు కాకుండా ప్రత్యేకంగా వున్నారని తమ అభిప్రాయమా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :—అవును

శ్రీ కె బ్రహ్మానంద రెడ్డి.—అయితే, నేను ఎగ్జామిన్ చేస్తాను ఇదివరకు కొంత స్టాఫ్ వుందనుకుంటే ప్రభుత్వం తీసుకున్నతరువాత అంత స్టాఫ్ వారంట్ చేయకపోతే కొంతమందిని రిట్రెంచ్ చేయవలసివుంటుంది కాని తీసుకున్నప్పుడు రిట్రెంచ్డ్ వారిని తీసేసి కొత్తవారిని తీసుకుంటే నేను ఆలోచిస్తాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అటువంటప్పుడు సీనియారిటీ వున్న వారిని మాత్రం వుంచాలి. సీనియర్సుకు ప్రయారిటీ యివ్వవలసివుంటుంది.

శ్రీ కె బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—అది రూల్సు ప్రకారం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య :—ప్రభుత్వం తీసుకున్నతరువాత కొన్ని ఇరెగ్యులారిటీస్ వల్ల వావస్ చేసింది స్ట్రెంక్తువుంది, మొట్టమొదటిలో 6 మంది టీచర్సు వున్నారు. తరువాత నాలుగుకు వచ్చింది ఇప్పుడు ముగ్గురు పని చేస్తున్నారు, ఒక పోస్టులో మేనేజరు భార్యను వేసుకోడానికని పూర్తి చేయకుండా వుంచారు అందువల్ల. సీనియారిటీనిబట్టి రిట్రెంచ్డ్ టీచర్సును చేర్చుకొనేటట్లు డైరక్షన్స్ జారీ చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—నేను వెరిఫై చేయిస్తాను.

HONORARIUM TO INDIAN MEDICINE PRACTITIONERS

61—

*518 (4755) Q —*Sarvasri Vavilala Gopalakrishnayya, S. Jagannadham and S Vemayya* —Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state.

(*a*) whether Honorarium granted under G O No 1196, Health, dated 21st March, 1964 and clarified by G O No 1002, Health, dated 13th July, 1964 were actually paid from the Treasury to all the 22 Indian Medicine Practitioners in general and to Sri C Phani Raju, Venkatampalli, Gooty taluk, Anantapur district in particular; and

(*b*) if so, when the last payment was actually made?

The Minister for Health and Medical (*Sri Y Sivarama Prasad*)

(*a*) Yes, Sir. (Execpt to 4 persons)

(*b*) Before 31st March, 1965.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఎక్సెప్ట్ 4 పర్సన్స్ అన్నారు, అట్లా ఎందువల్ల ?

Sri Y. Sivarama Prasad —The parties have not turned up at the treasuries for honorarium amount till 31st March, 1965 Besides, the bill is returned from the District Treasury Officer with a request to state whether the expenditure for March, 1965 can be met from the provision of 1965-66.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం (నరసన్నపేట) —కొంత మంది ట్రెజరీకి రాలేదు అంటున్నారు. వారి పేర్లు చెబుతారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు:—ఒకరు. శ్రీ ఎస్. తాతాచార్యులు, బెండపూడి, తూర్పుగోదావరి జిల్లా (2) శ్రీ సి.హెచ్. సుందరయ్య, చాగనూరు, కడపజిల్లా (3) శ్రీ బి. వీరలయ్య, చినమలగునూరు, హైదరాబాదు జిల్లా (4) శ్రీ బి. నరసింహారావు, పాండురంగపురం, ఖమ్మంజిల్లా.

Rural Dispensaries

62—

*463 (4416) Q —*Sri T Sanyasi Naidu* —Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state.

(*a*) the number of Rural Dispensaries started till the end of 1964 in the State:

(*b*) the number of dispensaries intended to be started till the end of Third Five Year Plan with the Particulars there of; and

(*c*) whether the any Proposal is under Consideration of the Governament to appoint 'B' Class Registered Medical Practitioners in the Rural Dispensaries?

Sri Y. Sivarama Prasad :—(*a*) 1098.

(*b*) No target was fixed.

(*c*) No, Sir.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) — రూరల్ డిస్పెన్సరీలలో ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు ఛార్జీలే ఎక్కువగా ఉన్నాయి, మందులు ఉండడంలేదు. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? మందులకు ఎక్కువగా ఖర్చు చేయడానికి అలాట్ మెంట్ చేస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—రూరల్ డిస్పెన్సరీలలో మందులకు పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు యిస్తున్నాయికాని ప్రభుత్వం యివ్వడంలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్ లక్ష్మణస్వామి (కంకిపాడు) :— Subsidised dispensaries విషయంలో last year, proposals తీసుకున్నారు. ఈ సంవత్సరం శాంక్షన్ లేకుండా defer చేశారుట, అందుకు కారణం ఏమిటి? మీరు ఇచ్చిన లెక్కలలో subsidised hospitals ఉన్నాయికదా!

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు :— మెడిసిన్సు, తతిమ్మా staff ను యిచ్చే బాధ్యత పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులది. మెడికల్ ఆఫీసరుకు మెటర్నిటీ అసిస్టెంటుకు మాత్రమే ప్రభుత్వం సబ్సిడీ ఇస్తుంది.

శ్రీ ఎమ్ లక్ష్మణస్వామి — ఆ proposal finalise చేయకుండా ఆపారని తెలుస్తున్నది. కారణం చెబుతారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు —ఏ ప్రపోజలో ఏమిటో కనుక్కుంటాను.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు :— జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయతీ సమితులది బాధ్యత అంటున్నారు వారికి గ్రాంట్లు లేకుండా ఎట్లా ఇవ్వగలుగుతారు? ప్రభుత్వం వాటిని రూరల్ మెడికల్ క్రింద ఎక్కువ గ్రాంట్లు యిచ్చి ఎక్కువ సహాయం వచ్చేటట్లు చూస్తారా?

శ్రీ వై శివరామప్రసాదు :—మెడిసిన్సు సప్లై చేయవలసిన విధి పంచాయతీ సమితులకు, జిల్లా పరిషత్తులకు ఉన్నది ఎక్కువ గ్రాంట్లు విషయంలో దానికి సంబంధించిన వారితో అడిగారని చెబుతాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఎక్కువ గ్రాంట్లు విషయం అట్లా ఉండగా, పంచాయతీ సమితులకు జిల్లా పరిషత్తులకు గ్రాంట్లు ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. అందుకు మెడికల్ డిపార్టుమెంటునుంచి శాంక్షన్ రావాలి రెండు మూడు సంవత్సరాలవరకు మందులు రాకుండా ఉంటున్నాయి. కనీసం అదైనా పరిష్కారం చేస్తారా—ఆలస్యం లేకుండా వెంటనె పర్మిషన్ ఇచ్చేటట్లు.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు :—ఆలస్యం లేకుండా పరిష్కారం చేయడానికే సాధ్యమైనంతవరకు try చేస్తున్నాము. ఇకముందుకూడా చేస్తాము.

శ్రీ ఎమ్ మోహనరావు (దెందులూరు) :—వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు చెప్పినట్లు, కొన్ని firms కొరకు restriction ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. తొందరగా ఆర్డర్లు పంపితే అక్కడైనా మందులు కొనుక్కోడానికి వీలు ఉంటుంది, అదైనా ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు .— ఇదంతా జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయతీ సమితుల వ్యవహారం.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయతీ సమితులదే బాధ్యత అని ఈ రోజు రెండుమూడుసార్లు అన్నారు. ప్రభుత్వం సంపూర్ణంగా ఈ బాధ్యత వదులుకున్నదా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు :—ప్రభుత్వం చేసేది ప్రభుత్వం చేస్తోంది. ఏమీ వదులుకోలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— మందులు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి, జీతాలకుమాత్రమేకాని మందులకు ఖర్చు చేయడంలేదా అంటే వారిదే పూచీ అంటున్నారు ప్రభుత్వానికి శాసనసభకు ఏమీ పూచీ లేదా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు —దానికి సంబంధించినవారి నోటీసుకు తెస్తాను అని అన్నానుకదా.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం .— హెల్తు, మెడికల్ మంత్రిగారికి బాధ్యత, సంబంధం ఉన్నదని అనుకుని మేము అడుగుతున్నాము. సంబంధం లేదంటే మరొకరిని అడుగుతాము

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు — ఇది ప్రత్యేకంగా నా డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన విషయం కాదు. • సంబంధం ఉన్నవారి నోటీసుకు తెస్తాను అని మనవిచేశాను.

శ్రీ కె గోవిందరావు .— రూరల్ డిస్పెన్సరీలకు సంవత్సరానికి 5 వేల రూపాయిలు ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటు ఛార్జెస్, 500 రూపాయిలు మందులకు అన్నారు. ఇది practical గా ఉపయోగం లేని పరిస్థితులున్నాయని గమనించి ప్రభుత్వము మందులు కొనడానికి కావలిసినది మంజూరు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు :— ఇంతకు ముందు దీనినిగురించి జవాబు చెప్పాను, అదే జవాబు ప్రయత్నం చేస్తామని—

Subsidised Rural Allopathic Dispensaries.

63—

*546 (4944) Q —*Sri P. V. Ramana (Kondakanla)* —Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(*a*) the number of subsidised rural allopathic dispensaries in the State ;

(*b*) the subsidy sanctioned to them by the Government in the year 1964-65 ; and

(*c*) the number of non-subsidised rural allopathic dispensaries in the State?

Sri Y. Sivarama Prasad :—(a) 96.

(b) Rs. 74,955.64 paise.

(c) 144.

శ్రీ పి. వి రమణ:— వీటికి సబ్సిడీ ఇచ్చే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాదు — Non-subsidized గా start చేశారు. ఇపుడు సబ్సిడీ ఇవ్వాలని అంటున్నారు. దానిని గురించి ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ పి. వి. రమణ·—ప్రస్తుతం ఉన్న non-subsidized డిస్పెన్సరీలను subsidized గా మార్చి క్రొత్తగా ఏర్పాటుచేయడానికి ప్రభుత్వ ఆలోచన ఏమైన ఉన్నదా ?— అలోపతి డిస్పెన్సరీలు.

శ్రీ వై శివరామప్రసాదు —అవసరాలను బట్టి అప్పుడప్పుడు Director of Medical Services reccommend చేస్తారు. వాటిని గురించి consider చేస్తాము.

AYURVEDIC ADVISORY BOARD

64—

*1366 (4781-Z) Q —*Sri Ramachandra Rao, Deshpande :*—Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state

(a) what is the composition of the Ayurvedic Advisory Board and what are their qualifications:

(b) whether the Gover-ment have received any complaints from the members of the Ayurvedic Advisory Board and other public about the non-official members on the Ayurvedic Registration Board and regarding the corruption, favouritism and nepotism in matters of registration of the Ayurvedic Practitioners , and

(c) if so, the action taken thereon ?

Sri Y Sivarama Prasad —(a) There is no Ayurvedic Advisory Board, but there are two Boards one for Telangana called the "Board of Indian Medicine" and one for Andhra area called the Board" of Ayurveda". The composition of the two Boards as it stands at present is placed on the Table of the House.

(b) There have been no specific complaints.

(c) Does not arise.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE

I BOARD OF INDIAN MEDICINE (TELANGANA).

1. Secretary to Government, Health, Housing and Municipal Administration, Ex-Officio President, Board of Indian Medicine, Hyderabad.

2. Special Officer, Indian Medicine Department, Ex-Officio Secretary, Board of Indian Medicine, Hyderabad (Sri G Hanumantha Reddy, B A LL B , M D P A)

3 Vaid C K Diswakaran, M A , Principal, Government Ayurvedic College, Hyderabad, Member.

4 Hakim Yousuf Hussain Khan, Kamal-ul-Tibwal-Jarahat, Principal, Nizamia Tibbi College, Member.

5 Hakim Deccani, Tabeeb-e-Mustanad, Madras, Tibbia, Hyderabad, Member

6 Hakim Moinuddin Ahmed, Jhajari, Fazil-I-Tib-o-Jarahat, Member.

7. Vaid V. T V Ramanuja Swami Registered Medical Practitioner, Member

8 Vaid Prankush Das, Registered Medical Practitioner, Member.

9 Vaid B S Lakshmana Chariyulu, Vaidya Vidwan Registered by the Board for Indigenous, Madras, Member

10. Vaid Pradyamna Chari, Ayur Vedalankar, Registered Medical Practitioner, Member.

11. Vaid K Naganna, Registered Medical Practitioner, Member.

12 Dr T. Seshachari, Registered Medical Practitioner (Homeopathic), Member.

II. ANDHRA BOARD FOR AYURVEDA (ANDHRA)

1. Dr. Y. Suryanarayana Rao, L I M., President

2. Kaviraj U S Mohan, Registered 'B' Class Practitioner, Vice-President.

3. Dr. N. Venkateswara Sastry, A.V.A C , A L . M.

4 Sri K. Vishnuvardhana Rao, A R A C

5. Sri M. Venkata Sastry, Registered 'B' Class Practitioner.

6. Sri P. C. Ayyavarappa, Registered 'B' Class Practitioner.

7. Sri M. Subba Ramiah, Registered 'B' Class Practitioner.

8. Sri V. Rama Rao. Registered 'B' Class Practitioner.

9. Dr. M. Anjaneyulu, G.C.I.M. Registered 'B' Class Practitioner.

10. Sri M. V. Ramanayya Patrudu, Registered 'B' Class Practitioner.

11 Dr M. Krishna Rao, L I M

12 Dr H Harihara Swamy, M B B.S , L I.M

13 Sri N. Srinivasa Rao, Ex M.L A.

14 Sri D Rangacharyulu, Registered 'B' Class Practitioner

15 Sri V Venkata Raju, Registered 'B' Class Practitioner (Prakriti)

16 Hakim Yousuf Hussain Khan, Principal, Government Unani Tibbi College, Hyderabad

17 Hakim Md Fazlur Rahim, Registered 'B' Class Practitioner.

Sri Ramachandra Rao Deshpande :—I have reliable information that out of the 12 members, 2 members are making business out of registration in Ayurvedic and Unani May I know whether it has come to the notice of the Government ? I have also information that out of the 12 members two members have given a representation in writing that there is favouritism and there is money making in this registration May I know whether it has come to the notice of the Government, and if so, what is the action taken by the Government ?

Sri Y Sivarama Prasad :—If the hon Member writes to me in detail about that, I will get the matter enquired.

NATURE CURE HOSPITAL AT AMEERPET.

65—

*733 (5669) Q :—*Sri A Sarveswara Rao* :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(*a*) whether the Government had sanctioned the acquisition of the site and building occupied by the Nature Cure Hospital, Ameerpet, Hyderabad at an estimated cost of Rs. 1 27 lakhs,

(*b*) whether the Special Deputy Collector, Land Acquisition, Hyderabad district, had tentatively fixed compensation to the owners at about Rs 3 lakhs;

(*c*) whether it was leased to the institution on a nominal rent, and

(*d*) what is the number of patients that were admitted as in-patients and treated in the above hospital for the last three years, year-wise ?

Sri Y. Sivarama Prasad :—(*a*), (*b*) and (*c*): The answer is in the affirmative.

(*d*) Year		Number of in-patients admitted
1961-62	.	359
1962-63	.	435
1963-64 ..	.	402

శ్రీ విశ్వేశ్వరరావు — మంత్రివర్యులు చెబుతూ నామినల్ రెంట్ అన్నారు ఎకరి ముప్పది లక్షలు పెట్టి బిల్డింగ్సును ప్రభుత్వం acquire చేసినారని చెప్పారు. ఇది ప్రభుత్వం ఆస్థా? దానిక్రింద ఉచితంగా యిస్తున్నారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ — ప్రభుత్వం ఆస్థిగానే ఉండి aid క్రింద యిస్తున్నాం హక్కులు పోకుండా ఉండడానికి నామినల్ రెంట్ వసూలు చేస్తున్నారు.

PAY SCALE OF L I Ms

66—

*412 (3672) Q.—*Sarvasri P.V Ramana, and Vavilala Gopalakrishnaiah* —Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state

(*a*) whether the Governmet received a letter dated 14-9-1964 from a Legislator about the pay scale of L I Ms ; and

(*b*) if so, the action taken thereon ?

Sri Y Sivarama Prasad —(*a*) Yes, Sir.

(*b*) A reply has been given to the Legislator stating that the matter will be placed before the Pay Commission

శ్రీ పి వి రమణ — పే కమీషను ఎదుట అంటే యిప్పుడున్న పే కమీషన్ ఎదుట ఉందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ — అదేనండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— చాలారోజుల క్రిందట జరిగిన వ్యవహారం. పే కమీషన్ వరకు ఆపవలసిన అవసరం ఏమిటి? ఇది జనరల్ ఇష్యూ కాదు, పర్టిక్యులర్ ఇష్యూ కదా యిదివరకే ఎందుకు నిర్ణయించలేదు?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్.— పే కమీషన్ ఏర్పాటుచేసిన తరువాత వారే నిర్ధారణ చేస్తే బాగుంటుందని అనుకున్నాం.

POSTS IN GOVERNMENT HEADQUARTERS HOSPITAL, CHITTOOR.

67—

*371 (2558) Q.—*Sri P Rajagopal Naidu (Tavanampally)* :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(*a*) whether there are any Pharmacists and E N.T. Specialists in Government Headquarters Hospital, Chittoor ;

(b) the period for which the posts are vacant,

(c) the reason for not filling them up till now,

(d) whether there are any doctors specialised in Gynaecology in Government Headquarters Hospital, Chittoor, and

(e) the reasons for not appointing the above doctors?

Sri Y. Sivarama Prasad —(a) There is one post of Pharmacist Grade II and one post of Assistant Surgeon, E.N T Clinic at Government Headquartrs Hospital, Chittoor

(b) Only the post of Pharmacist Grade II was vacant from 10-12-1962 to 25-2-1965

(c) Sri E Munichangal Rao, Pharmacist, Grade II was suspended and consequently the post had fallen vacant with effectirom 10-12-1962.

(d) No, Sir.

(e) Due to shortage of Assistant Surgeons with specialist qualifications

శ్రీ పి. రాజగోపాల నాయుడు — అధ్యక్షా. రెండు సంవత్సరాలు ఆ పోస్టు ఎందుకు ఖాళీగా ఉంచవలసి వచ్చింది

శ్రీ వై శివరామప్రసాద్ —సరియైన మనిషి దొరకలేదు దొరకగానే fill up చేశారు.

BED STRENGTH OF HOSPITALS IN MEDAK DISTRICT

68—

*460 (4391) Q —*Sri P Ramachandra Reddy (Put by Sri Ramachandra Rao Despande)* —Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) what is the bed strength according to the existing accommodation in the hospitals of Sangareddy, Sadasivpet, Kohir, Zahirabad, Jogipet, Narayankhed, Narsapur, Medak, Gajwel, Siddipet in Medak district,

(b) what is the amount spent for the supply of medicines in each of the above hospitals for the year 1964-65;,

(c) what is the number of out-patients from 1st April, 1964 fill the end of December, 1964 in the said hospitals;

(d) whether the Government is aware about the shortage of medicines which is due to paucity of sufficient funds allotted by the Director of Medical Services; and

(e) whether there is any proposal to upgrade the above hospitals, if so, the details of the same?

Sri Y Sivarama Prasad – (a), (b) & (c) :– A statement is placed on the Table of the House

(e) The fact was brought to the notice of the Government by the Director of Medical Services.

(e) Yes, Sir. It is proposed to upgrade the District Headquarters Hospital and to improve Taluk Headquarters Hospitals in the IV Five Year Plan.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE

(a) The Bed strength according to the existing accommodation.

1.	Government District Headquarters Hospital, Sangareddy	62
2.	Government District Headquarters Hospital, Sangareddy (T B.)	20
2.	Government Civil Dispensary, Sadasivpet	6
3.	Government Civil Dispensary, Kohir	4
4.	Government Taluk Hospital, Zaheerabad	8
5.	Government Taluk Hospital, Jogipet	20
6	Government Taluk Hospital, Narayankhed	4
7.	Government Taluk Hospital, Narsapur	4
8.	Government Taluk Hospital, Medak	10
9.	Government Taluk Hospital, Gajwel	10
10.	Government Taluk Hospital, Siddipet	20

(b) The amount spent (i e allotted) for medicines during the year 1964-65.

		Rs.
1.	Government District Headquartrs Hospital, Sangareddy	20,000
2.	T.B Clinic Headquarters Hospital, Sangareddy	6,000
	N.G O's Clinic Headquarters Hospital, Sangareddy	3,000
	Dental Clinic Headquarters Hospital, Sangareddy	800
2.	Sadasivpet Government Civil Hospital	2,200
3.	Kohir Government Civil Hospital	1,800
4.	Government Taluk Hospital, Zaheerabad	2,500
5.	Government Taluk Hospital, Jogipet	2,500
6.	Government Taluk Hospital, Narayankhed	1,800
7.	Government Taluk Hospital, Narasapur	1,800
8.	Government Taluk Hospital, Medak	2,500
9.	Government Taluk Hospital, Gajwel	1,800
10.	Government Taluk Hospital. Siddipet	2,500

(c) The No. of the out-patients treated from 1-4-1964 to 31-12-1964 in the hospitals mentioned below.

1.	Government District Headquarters Hospital, Sangareddy.	91,951
2.	T.B Clinic Headquarters Hospital, Sangareddy	13,227
	N.G. O's Clinic Headquarters Hospital, Sangareddy	15,217
2.	Government Civil Hospital, Sadasivpet	87,750
3.	Government Civil Hospital, Kohir	57,275

4.	Government Taluk Hospital, Zaheerabad	..	52,084
5.	Government Taluk Hospital, Jogipet		58,463
6.	Government Taluk Hospital, Narayankhed		29,849
7.	Government Taluk Hospital, Narasapur		28,462
8	Government Taluk Hospital, Medak	.	35,109
9.	Governmnt Taluk Hospital, Gajwel		14,155
10.	Government Taluk Hospital, Siddipet	..	89,213

Sri Ramachandra Rao Deshpande —In reply to (d), the hon. Minister said that the matter has been drawn to the notice of the Government through Director of Medical Services What is the action that the Government is going to take about it, because there is shortage of medicine etc.

Sri Y. Sivrama Prasad —Shortage of medicine has already been made good after the Rs. 20 lakhs extra amount has been sanctioned in the recent budget for medicines in Taluk hospitals.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి—అధ్యక్షా, మందుల సరఫరాకి ఈ ప్రభుత్వం చాలా తక్కువ మొత్తాలు కేటాయిస్తున్నవి. కేటాయించిన కొద్ది మొత్తాలు D M.S టెండర్సు పిలవకుండా, కొటేషన్సు పిలవకుండా cheap medicines సప్లయి చేస్తూ ఎక్కువ ఖరీదుకు రసీదులు మాపెడతారు భువనగిరి తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు ఆస్పత్రిలో అడ్వయిజరు కమిటీ మెంబరుగా ఉన్నాను. నాలుగు మాసాల నుంచి లెటర్సు వ్రాసినప్పటికి ఒకసారి పిలువలేదు సబ్ కలెక్టరు సివిలు సర్జను యిద్దరూ కొట్లాడి అడ్వయిజరీ కమిటీని పిలవడంలేదు. ప్రభుత్వ దృష్టికి యిటువంటి విషయాలు వచ్చాయా? వస్తే mend చేయడానికి ఏమిచర్య తీసుకున్నారు.

శ్రీ వై. శివరామ్‌ప్రసాద్.—కొట్లాట సంగతి ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేదు. Defect ఉంటే point out చేస్తే తప్పకుండా enquire చేస్తాం

STADIUM AT TIRUPATHI.

69—

*505 (4688) Q —*Sarvasri A P Vajravelu Chetty, and A. Sarveswara Rao* :—Will the hon. Minister for Excise and Prohibition, be pleased to state ;

(*a*) whether there are any proposals to construct a Sports Stadium at Tirupathi ; and

(*b*) if so, what is the estimated cost of the same ?

The Minister for Excise and Prohibition (*Sri M.R Appa Rao*) :—
(*a*) No, Sir.

(*b*) Does not arise.

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య(సత్యవేడు) .— అధ్యక్షా, మంత్రిగారు జవాబు చెబుతూ మొట్ట మొదట దానికి లేదు అన్నారు. తిరుపతి యూనివర్సిటీ ఉండడం చేత అనేక కాలేజీలు ఉండడంచేత రానురాను తిరుపతికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత

నష్టా ఉండడంచేత ప్రభుత్వం వారు దానిని యోచించి ఒక స్టేడియం కట్టే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎం ఆర్. అప్పారావు :—లోకల్‌గా కమిటీ ఏర్పడి లోకల్ కంట్రిబ్యూషన్ను యిస్తే 25 వేలు స్పోర్ట్సు కౌన్సిలు నుంచి యిస్తారు.

శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు :—ఎక్కడైనా ఎక్కడైనా స్టేడియం కట్టుకోవాలంటే ప్రభుత్వం ఎంతవరకు సహాయం చేస్తుంది, లోకల్‌గా ఎంత యివ్వవలసి ఉంటుందో జనరల్ పాలసీ చెప్పగలరా?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :—దాదాపు 2 లక్షల 50 వేలు, మూడు లక్షలు అవుతుంది స్టేడియంకి లోకల్ డొనేషన్సు చేయాలి. స్పోర్ట్సు కౌన్సిల్ 25 వేలు యిస్తున్నారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు యిదివరకు 25 వేలు యిచ్చారు.

శ్రీ ఎం లక్ష్మణస్వామి :—విజయవాడలో స్టేడియం పూర్తయినదా లేదా? స్టేడియం పూర్తయినట్లు కనిపించదు, పోలీసువారు మాత్రం కనిపిస్తారు.

శ్రీ ఎం ఆర్. అప్పారావు :—పెవిలియన్ పూర్తయినది. స్టేడియం కాలేదు. మునిసిపాలిటీ తీసుకొని చేస్తారు.

Aid to the First Seminar of Women Writers

70—

*747 (5728) Q.—*Sri A Sarveswara Rao* :—Will the hon Minister for Excise and Prohibition be pleased to state

(*a*) whether any financial assistance was given to the first seminar of the All India Women Writers held at Hyderabad in the last week of April 1965 ,

(*b*) who sponsored this seminar ; and

(*c*) whethr the proceedings in full or the papers read at Seminar were published ?

Sri M R Appa Rao :—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) The Andhra Pradesh Sahitya Akademi, Hyderabad.

(*c*) No, Sir.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—సాధారణంగా యిటువంటి సెమినార్సు జరిగేటప్పుడు సాహిత్య అకాడమీ వారు చేయవచ్చు మరొకరు చేయవచ్చు. అయితే సాహిత్య అకాడమీ డబ్బు యిస్తోంది కూడా. అంతా వచ్చి ఏదో దర్బారు చేసి వెళ్లిపోకుండా ఏవో కొన్ని చర్చనీయాంశాలు రావడం, కొన్ని విలువైన ఉపన్యాసాలు సాహిత్యానికి సంబంధించిన వ్యవహారాలు చేస్తున్నారు. సెమినారు జరిగినప్పుడు ప్రొసీడింగ్స్ గా లేక ముద్రణ ఏదయినా వెలువరిస్తే బాగుంటుందని యిప్పుడైనా ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :—సావనీర్ పబ్లిష్ చేస్తున్నారు.

శ్రీ టి కె. ఆర్ శర్మ — సెమినార్ జరిగిన దానికి యిచ్చిన అసిస్టెన్స్ ఎంత? ఏర్పాటైన ఆహ్వాన సంఘం ఏమిటి? వివరాలు చెబుతారా?

శ్రీ ఎం ఆర్ అప్పారావు — ఆహ్వానసంఘం Reception Committees శ్రీమతి రాఘవమ్మగారు, శ్రీమతి ద్రోణం రాజులక్ష్మీబాయమ్మగారు, శ్రీమతి భానుమతి రామకృష్ణగారు, శ్రీమతి ఊటుకూరి లక్ష్మీకాంతమ్మగారు, శ్రీమతి నాయని కృష్ణకుమారిగారు, శ్రీమతి తురగా జానకీరాణిగారు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు రూ. 2,500 లు యిచ్చారు సాహిత్య అకాడమి రూ. 2 500 లు యిచ్చారు. స్టేటు గవర్నమెంటు మూడు వేలు యిచ్చారు.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు — స్టేటు గవర్నమెంటు మూడు వేలు యిచ్చారని చెప్పారు ఆహ్వాన సంఘంలో శ్రీమతి రాఘవమ్మ గారని చెప్పారు పేరు పూర్తిగా చెప్పలేదేమి?

శ్రీ ఎం. ఆర్ అప్పారావు — పూర్తి పేరు శ్రీమతి రాఘవమ్మ బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ — సర్వేశ్వరరావు గారికి తెలియక కాదు, తెలుసు కాని అందరికీ తెలియాలని అడిగినారు.

Colony for Scheduled Castes at Begumpet, Karimnagar District

71—

*2 (2713) Q —*Sri V Visweswara Rao* —Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state .

(*a*) whether the Government have constructed a colony for Scheduled Castes at Begumpet, Karimnagar District :

(*b*) when the construction of the colony was completed ·

(*c*) when the money was paid to the Contractor ; and

(*d*) whether the completed quarters are allotted to the members of Scheduled Caste ?

The Minister for Social Welfare (Smt T.N. Sadalakshmi).

(a) No colony was constructed by Goverement for Scheduled Castes at Begumpet Karimnagar District. But finadcial aid was given as outright grants to the indvidual beneficiaries for the construction of 22 houses at Bagempt

(b) The construction of houses (colony) is still incomplete.

(c) To contractor was engaged for the work; and the grants were paid to the individual grantees in the month of February, 1960.

(d) Since the colony (houses) was not constructed departmentaly the question of allotting the quarters to the grantee, does not arise, Five houses were completed and occupied by the grontees.

Sri T. Balakrishnayya — May I know what is the individual grant to each member and for how many members these grants are given?

Smt. T. Sadalakshmi — Rs. 3.0 for 22 individuals.

శ్రీ ఎం. లక్ష్మణస్వామి — Scheduled castes కాలనీలకు colonies గా Houses కట్టే స్కీమ్సు ఏమయినా ఉన్నాయా? ఇటీవల ప్రెసిడెంటుగారికి మంత్రిగారు representation ఇచ్చినట్లు పేపర్లో చూశాము. అది ఏమయినా పునరుద్ధరించబడి ఉందా?

శ్రీమతి టి. ఎస్. సదాలక్ష్మి — స్కీమ్సు లేవు. మినిష్టరుగా రిప్రజెంటేషన్ చేయలేదు. ఆర్గనైజేషన్ తరఫునుంచి రిప్రజెంటేషను చేశాము. స్కీము ఉండవలసినదనే ఉద్దేశ్యంతో ప్రెసిడెంటుగారికి రిప్రజెంటేషన్ చేశాము.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు — మంత్రిగారు 1960 లో ఇండ్లు తయారైనవి. కంట్రాక్టరులేడు individual గా యిచ్చారు అన్నారు. ఎన్ని ఇండ్లు తయారై ఉన్నాయి. మిగిలిన ఇండ్లు ఎందుకు తయారు కాలేదు?

శ్రీమతి టి. యస్. సదాలక్ష్మి — అయిదు ఇండ్లు తయారైనవి. Families వచ్చి ఉన్నారు. పది ఇండ్లు incomplete గా ఉన్నాయి. కంప్లీటు చేయవలసినదని నోటీసులు యిస్తున్నాం. వ్యక్తిగతంగా యిచ్చేశాము కనుక డిపార్టుమెంటుద్వారా తప్పనిసరిగా చేయవలసినదని నోటీసులుయిస్తున్నాము కాని అంతకంటే ఏక్కువ బాధించడం అంటె వారికి సెక్యూరిటీలేదు. ఏదీలేదు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ — అధ్యక్షా, వారు యిళ్లు కట్టుకోడానికి individual గా యిచ్చిన మొత్తాలు ఒకవేళ వారు ఇవ్వక పోయినట్లయితే రాబట్టుకోడానికి security మనకు వున్నదా?

శ్రీమతి టి. యస్. సదాలక్ష్మి — Security అంటూ ఏమీలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — మంత్రిగారు స్వయముగా రాష్ట్రపతిని అడిగినప్పుడు వారు ఏమి సమాధానము చెప్పారు. ఈ స్కీము ఏర్పాటుచేసే విషయము చెప్పారా?

శ్రీమతి టి. యస్. సదాలక్ష్మి. — ఇండియా మొత్తముపైన ఈ ఇబ్బంది వుంది. కేంద్రము రద్దుచేసినది. మనకు తిరిగి ఈ స్కీమును పెడితే బాగుంటుందని ఒక ఆర్గనైజేషన్ హెడ్ గా రాష్ట్రపతిగారికి ఒక మెమోరాండము యిచ్చాను అని మనవి చేశాను. మినిష్టరుగా వెళ్లి submit చేయలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య — అధ్యక్షా, ఈ individual grants కరీంనగర్ లో మాత్రమే యిచ్చారు లేక రాష్ట్రములోవున్న అన్ని జిల్లాలలో యిచ్చారా? యిస్తే ఏయే జిల్లాలలో ఇచ్చారు? ఎంత ఇచ్చారు?

శ్రీమతి టి. యస్. సదాలక్ష్మి :— ప్రతి జిల్లాలో అవసరమువున్న చోట, అడిగిన చోట యిచ్చాము. ఎక్కడెక్కడ ఎంతఅనేది వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం — అధ్యక్షా, ఒక organisation head గా represent చేశాను అన్నారు. వారిచ్చిన జవాబు మంత్రిగారు ఇక్కడ యిచ్చిన సమాధానములాగే చెప్పారా ? అంతకన్న ఆశాజనకముగా చెప్పారా ?

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి — సెంట్రల్ కేబినెట్‌లో సంజీవయ్యగారున్నారు వారందరూ చూసుకొంటారు. సమయమువచ్చినపుడు చెబుతామన్నారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెప్పలేమని అన్నారు అది అనవసరము అందరి అభిప్రాయము చెప్పారనుకొంటాను. హరిజనుల గృహాలకు కావలసిన డబ్బును ఇవ్వడం మానివేయడం అన్యాయమని కేంద్రముతో పోట్లాడి సాధించాలని, తరువాత మంత్రిగారు మాట్లాడి కాబినెట్ జవాబుదారీ తీసుకొని చెబుతారా ?

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి — ప్రయత్నము సొంతముగా చేస్తున్నాను. ఆ బాధ నాకుకూడ తెలుసు. ప్రభుత్వానికి డబ్బు ఇబ్బంది వుంటుంది. ఫైనాన్సు వారు ఒప్పుకోవలసి వుంటుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకోవలసివుంటుంది. డబ్బు ఇబ్బందివుంది అనేది అందరికి బాగా తెలిసిన విషయమే.

శ్రీ యస్. మోహన్‌రావు — అధ్యక్షా, ఒక ఆర్గనైజేషన్ పక్షాన present చేశామని అన్నారు. అసలు housing colony కి మన స్టేటు గవర్నమెంటు సుముఖంగా లేదని భావించవచ్చునా ? ఆ వైఖరికిగల కారణమేమి ?

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి — స్టేటు గవర్నమెంటు సుముఖంగా లేదని కాదు. ఈ స్కీము సెంటరులో రద్దుచేయబడింది. ఇండియా మొత్తము పైన వస్తుంది కనుక వారు ప్రెసిడెంటు కనుక ఇండియా మొత్తముపైన ఆ స్కీమును పునరుద్ధరిస్తే బాగుంటుందని మనవిచేశాను.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి — మొత్తము 22 ఇళ్లకు సబ్సిడీయిస్తే 5 ఇళ్లు పూర్తి అయినవి. తక్కినవి పూర్తి కాలేదని, తక్కినవారు అంత మొత్తం తీసుకొన్నారని అంటున్నారు. రూల్సు ప్రకారం పనులు ఆరంభమైనతరువాత నే డబ్బు యివ్వాలి. కాని ఆ విధంగా ఇవ్వడములేదు. సమితులలోవున్న అధికారులకు దక్షిణయిస్తే పనులు ఆరంభించకున్నా మొత్తము డబ్బు తీసుకొనడము, వారు కొట్టివేయడం జరుగుతోంది. అది వాస్తవమా? ఈ ఒక్కచోటనే కాదు మొత్తము అన్నిచోట్ల ఈ విధంగా జరుగుతోంది. ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిన వాదాన్ని ఆపడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకొంటున్నారు ?

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి — ఏదో సూపర్‌వైజరు చూడవలసినది, చూసిన తరువాత ఇవ్వవలసినది అనేది ఏమీలేదు. Individual గా 320 రూ॥లు యిచ్చారు. సెక్యూరిటీపైన ఏమీ ఇవ్వలేదు. వారికి ఇచ్చాముకనుక ఇళ్లను పూర్తిచేయాలని ప్రభుత్వము వత్తిడి చేస్తున్నది. దక్షిణ ఎవరికి ఎప్పుడు ఎందుకు యిచ్చారనే విషయము specific గా వారు చెబితే తప్పనిసరిగా కఠినచర్య తీసుకొంటామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ —అధ్యక్షా, [illegible] అగ్రి[illegible]ేషన్ [illegible]గా చెప్పాను అని చెప్పారు [illegible] కేంద్రానికి తెలియపరచి [illegible] అటువంటి ప్రయత్నము చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీమతి టి. యస్. సదాలక్ష్మి —ప్రయత్నము చేస్తాము

†Q No [*(3419)]

HOUSING BOARD FOR HARIJANS.

73—

*418 (4133) Q —Sri P Shyamsunder Rao Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state

(a) will the Government propose to constitute a separate Housing Board for the construction of houses for Harijans, through Social Welfare Department,

(b) whether there was any such Board previously, and

(c) if so, the reasons for removing the same ?

Smt T N Sadalakshmi (a) No, Sir.

(b) No, Sir.

(c) Does not arise.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య —అధ్యక్షా, గ్రామసీమలలో హరిజనులు ఇళ్లులేక, పడిపోయిన యిళ్లను రిపేరు చేసుకోడానికి డబ్బులేక చాల అవస్థపడుతున్నారు. అందువల్ల తిరిగి ఆలోచించి వారికి ఇళ్ళు కట్టించి ఇచ్చేదానికి ప్లానుకొంటారా?

శ్రీమతి టి. యస్. సదాలక్ష్మి —ప్రయత్నము చేస్తాము

శ్రీ పి. శ్యామసుందరరావు —అధ్యక్షా, 4వ ప్రణాళికలో ఇళ్ళసమస్య పూర్తిగా పరిష్కారం అవుతుందని కేంద్రప్రభుత్వము చెబుతున్నట్లు పత్రికలలో వచ్చినది. అది వాస్తవమా?

శ్రీమతి టి. యస్. సదాలక్ష్మి —పత్రికల విషయము నాకు తెలియదు. ఈ విషయములో నేను ఏమీ చెప్పలేను

PUBLIC CONTRIBUTION FOR WELLS, SCHOOLS

74—

*351 (1574) Q.—Sri P Satyanarayana (Put by Sri Jagannatham)—Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state

Whether there is any proposal before the Government to relax the conditions with regard to public contribution, for the opening of primary schools and digging of wells in tribal villages ?

† Not put and not answered in the House Hence the question and answer are included in the proceedings under written answers to questions.

Smt T N Sadalakshmi —No public contribution is being insisted for opening of primary schools or digging of wells under "Agency Rural Water Supply Scheme" of the Social Welfare Department and Local Development Works programme of Panchayati Raj Department in Tribal villages

There is a proposal under consideration of Government to extend the above concession in Tribal areas for all other programmes under the control of the Panchayati Raj Department

Even now the Collectors are competent to waive the people's contribution in all deserving cases irrespective of the programme from which the works are sanctioned

శ్రీ యస్ జగన్నాధం —అధ్యక్షా, contribution exemption కి కలెక్టరుకు అధికారము యిస్తున్నారు కలెక్టరుకు సమితి recommend చేయడమువల్ల ఆలస్యము జరుగుతోంది. అందువల్ల కలెక్టరుకు అధికారము తీసివేసి concerned Standing Committee కి ఇవ్వడానికి ప్రయత్నము చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. యస్ సదాలక్ష్మి ,—కలెక్టరుకు ఆ అధికారము వుంటేనే బాగుంటుందని అనుకొంటాను.

శ్రీ యస్ జగన్నాధం —అధ్యక్షా, సమితి recommend చేసిన సంవత్సరానికికూడ జవాబు రాకుండావుంది ఈ లోగా బావులు త్రవ్వించవలసిన సీజను పోతున్నది. అందువల్ల concerned Standing Committee కి ఈ అధికారమివ్వడం అవసరము అని ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీమతి టి యస్ సదాలక్ష్మి —కలెక్టర్సుకు ఈ పవర్సు వుంటూ తొందరగా అయ్యేలాగ చూస్తాము.

శ్రీ జె వెంగళరావు —అధ్యక్షా, మినిష్టరుగారు చెబుతూ primary school tribal villages లో పెట్టడానికి public contribution లేదని ఆర్డరు ఇచ్చాము అని అన్నారు. ఏజన్సీ ఏరియాస్‌లో 6వ తరగతి పెట్టేటప్పుడు రు 1,000 లు insist చేస్తున్న విషయం మంత్రిగారిదృష్టికి వచ్చినదా ?

శ్రీమతి టి యస్. సదాలక్ష్మి —నా దృష్టికి రాలేదు.

PATHWAY FOR HARIJANS.

75—

*335 (1203) Q—*Sri S. Vemayya* —Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state:

(*a*) whether the Government are in receipt of the representations from Sri S. Vemayya, M L A, during the last one year regarding the inconvenience caused to the harijans of Apparaopalem h/o Battipadu village, Atmakur taluk, Nellore District for want of a pathway to go to the Drinking Water well and Burial ground;

(b) whether the Government is also aware of the fact that the Harijans are willing to bear the cost of the land acquired for their pathway ; and

(c) if so, the action taken thereon ?

Smt. T. N. Sadalakshmi.—(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) The Collector has reported that there is a drinking water well in Harijanswada of Apparaopalem h/o Bottepadu and the Harijans do not require a pathway to the drinking water well

He has also reported that they require only a pathway to go to the river Pennar to bury the dead Necessary action is being taken to acquire the land for the pathway

Sri T. Balakrishnayya —May I know what is the report of the Collector ? What is the action taken so far at least to give them some temporary relief from this harrasment of going through the burial ground ?

శ్రీమతి టి. యస్ సదాలక్ష్మి :—Drinking water కి well హరిజన వాడలో వుంది. Burial ground కి దారికొరకు land తీసుకోడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నట్లు కలెక్టరు రిపోర్టు మనవిచేశాను.

శ్రీ పి శ్యామసుందరరావు .—అధ్యక్షా, ఈ సమస్య ఎప్పుడు ఉత్పన్న మైనది, పరిశీలనలో వుంటే ఎప్పటికి చర్యతీసుకొంటారు ?

శ్రీమతి టి యస్ సదాలక్ష్మి :—ఎంతతొందరలో వీలు అయితే అంత తొందరలో చర్యతీసుకొంటాము

శ్రీ పి వి రమణ —అధ్యక్షా, తొందరలో అంటున్నారు శ్మశాన వాటికకు పోవడానికి అది దారి ఈ లోపల చచ్చినవారిని ఎక్కడ పాతిపెట్టాలి త్రోవలేకపోతే ?

శ్రీమతి టి. యస్. సదాలక్ష్మి —బహుశా ఆదారిన వెడుతూవుండవచ్చు.

శ్రీ పి. వి. రమణ .—దారిలేనపుడు ఇంక ఏదారి ? దారి కల్పించుమని అడుగుతున్నాము.

శ్రీమతి టి యస్ సదాలక్ష్మి —Specific గా దానికి పట్టా కావాలని అడుగుతున్నారు కొనుక్కొంటాము అనేది వుంది దారిలేదని కాదు.

శ్రీ పి. వి. రమణ .—అధ్యక్షా, ఇందులో శ్మశానవాటికకు పోవడానికి దారిలేదు అని. ఆ స్థలము దారికొరకు acquire చేస్తే దానికి డబ్బు pay చేస్తామని స్పష్టముగా వ్రాశారు. పట్టా ఇవ్వాలని కాదు. అందువల్ల దారిని ఎంత తొందరగా ఏర్పాటు చేయగలుగుతారు ?

శ్రీమతి టి యస్ సదాలక్ష్మి :— ఇది దారికొరకే కావలసినదని specific గా వారు కోరుతున్నారు కాబట్టి ప్రయత్నాలు జరుపుతున్నారు.

శ్రీ టి కె ఆర్ శర్మ —స్థలం దొరికినా దొరకకపోయినా, ఎక్వైర్ చేసినా చేయకపోయినా వారు రావటానికి పోవటానికి అటంకం లేకుండా ఇక్కడ్నుంచి ఉత్తర్వు పాస్ చేసి పంపుతారా ?

శ్రీమతి టి. యస్ సదాలక్ష్మి :—ఇదివరకు ఏదైనా డెడ్ బాడిని బరీ చేయటానికి ఆటంకాలు వుంటే, బాలకృష్ణగారు చెప్పినట్లు హెరాస్‌మెంట్ చేసి వుంటే అవి ప్రభుత్వానికి తెలియదు అటువంటి ఇబ్బందులుంటే ప్రభుత్వం తప్పనిసరిగా వారికి సహాయం చేసి వారికి సౌకర్యం కల్గించటానికి ప్రయత్నం చేస్తుంది.

WRITTEN ANSWER TO QUESTION

LAND COLONISATION SCHEME

72—

*3 (3418) Q —*Sri A P Vajravelu Chetty* —Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state

How many families have been settled in the colony upto 31-3-1963 under Munp-kunchi-varipalem land colonisation scheme, in Vizakhapatnam District ?

A:—None, Sir.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Amendments to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1963

G O No. 343, General Administration (Services-A) Department dated 11-3-1965

G O No. 417, General Administration (Services-A) Department dated 26-3-1965

G O. No. 878, General Administration (Services-A) Department dated 19-5-1965

O. No 897, General Administration (Services-A) Department dated 22-5-1965

G O No 927, General Administration (Services-A) Department dated 28-6-1965.

Sri K Brahmananda Reddy.—Sir, I beg to lay on the Table under Clause (5) of Article 320 of the Constitution a copy in each of the notifications issued in the following G Os. making amendments to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations 1963.

G O No		Date
343 General Administration (Services-A) Department		11-3-1965
417	Do	26-3-1965.
878	Do	19-5-1965.
897	Do	22-5-1965.
927	Do.	28-6-1965

Amendment to the Andhra Pradesh Public Libraries Rules, 1961

1 G.O Ms No 92/Education dated 25 3-1965

Sri K Brahmananda Reddy —Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (3) of Section 25 of the Andhra Pradesh Public Libraries Act, 1960 a copy of the G O Ms. No 921, Education dated 25-3 1965 relating to the amendments issued to sub-rule (5) of Rule 6 of the Andhra Pradesh Public Libraries Rules 1961

2 G O Ms No 1856, Education dated 1-7-1965

Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (3) of Section 25 of the Andhra Pradesh Public Libraries Act, 1960 a copy of G.O Ms No. 1856, Education, dated 1st July 1965, relating to the amendments issued to the Andhra Pradesh Public Libraries Rules, 1961

Mr Speaker —Papers laid on the Table

POINT OF INFORMATION

re - Presenting a Petition of the N G G.os. regarding Enhancement of Dearness Allowance

శ్రీ పిల్లమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —అధ్యక్షా, రూల్ 212 క్రింద ఎన్ జీ జీ. వోస్‌కు సంబంధించిన పిటిషన్ మీకు ప్రెజెంట్ చేయాలి. అందుకు మీ కన్సెంట్ అవసరం వారు రాత్రే నాకు అందజేశారు మీకు తెల్పటానికి ఉదయం మీ వద్దకు వచ్చాను మీకు టైమ్ లేదు మీరు హౌస్‌లోకి వచ్చారు. రూల్స్ ప్రకారం అది ఫుల్‌ఫిల్ చేస్తుంది. 3 లక్షల 60 వేలమంది సంతకాలు వున్న పిటిషన్ మీకు అందచేయాలనుకుంటున్నాను

ఇక, మరో విషయం. ఎన్.జీ వోస్‌కు సంబంధించి నేను, విశ్వనాథంగారు, రాజగోపాలనాయుడుగారు ఒక ఎడ్జర్న్‌మెంట్ మోషన్ ఇచ్చాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన కరువుభత్యం ఇవ్వాలనేది. అది సింపుల్ ఎడ్జర్న్‌మెంట్ మోషన్. వారి పరిస్థితి ఎంత తీవ్రంగా వుందో మొన్న వారి ప్రదర్శన చూసిన వారికి అర్థం అవుతుంది. దానిగురించి మేమిచ్చిన ఎడ్జర్న్‌మెంట్ మోషన్ మీద [illegible] ఏ రూలింగ్ ఇచ్చారు ?

Mr Speaker:—No question of giving a ruling I disallowed the adjournment motion in view of the fact that I read a news item in the Press that the N. G. Os were going in a procession and presenting a petition to the Chief Minister and also the Chairman of the Legislative Council That is the news-item I read and in view of the fact that they were going to present a petition to the Chief Minister himself, I thought there was no point in admitting the adjournment motion.

The second reason is, if I remember correct, under item 23 of the schedule service grievances cannot form part of adjournment motion I fell that this is one of the service grievances.

The third reason which I gave for disallowing the adjournment motion is there is going to be discussion on the Governor's Address and Members can avail of the opportunity to refer to this issue, and Government will come forward with reply These are the three reasons if I remember correct. I do not have the copy of the order as it is These are the reasons which weighed with me in coming to that conclusion.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—మీరు ఏదో రూల్సు రిఫర్ చేశారు Is it in our rules of procedure ?

Mr Speaker:—Lok Sabha practice . . . .

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —గవర్నరు ఎడ్రసులో డిస్కస్ చేయవచ్చు కనుక డిస్ఎలౌచేశామని చెప్పి అలా చేసె రైట్ మీకు వుంది కౌన్సిల్ లో చీఫ్ మినిష్టరు గారికి పిటిషన్ ప్రెజెంట్ చేస్తారని పేపర్లలో వచ్చింది కాని నాకు వచ్చిన కాగితాన్ని బట్టి అది కాదు ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడకు వెళ్ళి వారితో మాట్లాడి వారు చెప్పే కోర్కెలు వినాలని. మన హౌస్ కు సంబంధించినంతవరకు ఎసెంబ్లీలో స్పీకర్ గారికి, కౌన్సిల్ లో చైర్మన్ గారికి పిటిషన్ ప్రెజెంట్ చేయాలి. ఆ గ్రౌండ్ మీద పేపర్లలో వచ్చిన ఇన్ఫర్మేషన్ సరికాదని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker —If the news item in the press is not correct, it is a different matter.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu —It is not at all correct. I have got a petition in my hand. It is not at all addressed to the Chief Minister.

Mr. Speaker —I am referring to the news item in the press

Sri Pillalamarri Venkateswarlu —It is unfortunate that the press should publish such a report.

Mr. Speaker —I have not brought the paper I do not know that ye would raise it today.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు — ఇప్పుడు ఈసీరియస్ సమస్యను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావటానికి మన రాష్ట్రంలోని ఎన్. జి వోస్ అందరూ మామూలు

ప్రాంతాల నుండి, అన్ని జిల్లాల నుండి ఆందోళన చేయుతూ నిన్న ఇక్కడ పెద్ద ఊరేగింపు కూడ జరిపారు. అది ప్రభుత్వం గుర్తించకపోవటం వల్ల ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు రావాలనే దృష్టితో అపోజిషన్‌లోని వారు కొందరు ఎడ్జర్న్‌మెంట్ మోషన్ ఇవ్వటం జరిగింది ఇది మామూలు సమస్య కాదు, మామూలు పరిస్థితిలో కాదు కనుక మీరు పునరాలోచించి అవకాశం ఇచ్చి ప్రభుత్వం ఈ సీరియస్‌నెస్‌ను గుర్తించేటట్లు చేస్తారని నమ్ముతున్నాను

Mr Speaker —No question of reconsidering my decision already passed. If he gives me another notice with some more convincing reasons, I will consider it There is no question of revising my own order

Sri Tenneti Viswanatham —I am not asking you to revise your decision I am submitting what I submitted before on several occasions that when you want to disallow, it is only fair to us, to those who move the motion, for you to come and say "Have you got to say anything about this Convince me that it is a correct motion or it is a necessary motion" After enquiry, you may say you have disallowed it, we can understand But you have said I have already disallowed ' We are not able to understand We have not got intimation that it was disallowed How could it be disallowed in the chambers when we have moved the motion regularly under the rules.

Mr. Speaker.—It is only yesterday I passed the order It will be communicated to you today or tomorrow.

Sri Tenneti Viswanatham :—When you want to disallow, it is only fair for us that you tell us and ask us whethr we have got anything to say about it.

Mr Speaker :—That you must leave it to my discretion.

Sri Tenneti Viswanatham .—That I agree.

Mr Speaker :—As to whether it is necessary to hear a Member before I pass an order, it is for me to consider Then if I think that it is necessary to hear a Member before I pass an order, I certainly do so.

Sri Tenneti Viswanatham —You are perfectly right Literally read, the words are just as you have said. But the spirit of it is that we must be given at least an opportunity and we must be told that you are disallowing it We are not even told about it I do not think it is fair to us What can we do? If he has not mentioned it here with reference to this petition, we would not have known that it has been disallowed at all.

Mr. Speaker —Just one thing I might tell you. Every day I would get about 40 to 50 notices under Rule 74, or short notice questions or adjournment motions, etc. Do you want me to read my orders on every notice or only with regard to adjournment motions. If it is only with regard to adjournment motions, I have no objection. But if it is a question of reading out my order on every notice, I do not think it would be possible.

Sri Tenneti Viswanatham —What you said later is right, and that is what I have also in my mind It is not with regard to other motions, it is only with regard to adjournment motions, because we feel that there is urgent necessity Whether you agree or not, it must be made a matter of some discussion between you and us, either in the Chamber or here It was not done at either place You did not even call us into your chamber and ask us " what have you got to say? I have got some doubt about it " either in the Chamber or here we must be given an opportunity I am talking only about adjournment motions and it would only be right if you give us an opportunity here to express ourselves before you make up your mind Regarding what has already happened, we cannot re-open it But you will be setting a fair and healthy convention to do so

Mr Speaker :—Then you have to amend the rule also If you get the rule amended that before every adjournment motion is disallowed the Speaker should give an opportunity to the member who has given notice to say what he has to say and then pass an order-if that is done, certainly we can do so.

Sri Tenneti Viswanatham —Then the question does not arise. When the rule is amended no such queston arises Because the discretion is left with you now, we are making a request to you to build up that convention Even without amending the rule, I would always try to leave it to you It is only with regard to adjournment motions we are making this special appeal that before you disallow them you give us an opportunity to express ourselves

Mr Speaker —As far as possible.

Sri Tenneti Viswanatham :—As far as possible Of course we will not take long time We say just about 4 sentences If 4 sentences do not convince you, we are sure even 40 sentences will not convince you.

Mr. Speaker :—If it is an urgent matter, I will give you even 40 minutes.

Sri K Brahmananda Reddy .—My submission is that it will be a very dangerous precedent

Sri Tenneti Viswanatham .—Then we shall argue it out, Sir

Sri K. Brahmananda Reddy —The point is there are two discretions in the Chair. One is to disallow the motion immediately. As soon as he receives notice of adjournment motion or any other thing, he has absolute discretion to disallow it. He has also the discretion to bring it here so that members may say a few words, and then disallow it. Therefore, if you make it a rule that every adjournmament motion, shoud first come here and the members should be heard, I am afraid, there will not be much time left for the House to discuss other matters and the purpose is lost.

Sri Tenneti Viswanatham —With your permission, the Chief Minister is unnecessarily raising a ghost I have said " either you call us into the Chamber and tell us or ask us or discuss, or if it is a matter of sufficient importance as to be raised here and there is no time in the Chambers, give us an opportunity All that we want is, we want an opportunity either here or there No danger will arise to this Government or to this Chief Minister

Sri P V. Narasimha Rao —While you may take your own decision, on the suggestion of Sri Viswanatham, I would like to submit that your discretion in this regard should not be fettered in any way. You may, in a particular case, if you so feel reject the motion, even without calling anybody either into your Chamber or any where else. That discretion should always remain with you, and there should be no commitment in this behalf. That is my submission. If you want, you can call them that is again within your discretion

Mr. Speaker —I hope I have not made any commitment.

Sri P V Narasimha Rao —That is what I say.

Sri Tenneti Viswanatham —He is only afraid that you will become broad-minded

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు:—అధ్యక్షా, వరంగల్ జిల్లాలో నాటు బాంబులు తయారు చేసే ఫ్యాక్టరిలు కమ్యూనిష్టుల చేతులలో వున్నాయని తెలిసింది. ఇది చాలా ప్రమాదకరమైన విషయం. దీన్ని గురించి ఆలోచించవలసివుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu —I raise a point of order.

Mr. Speaker —You are raising a point of order against his point of order.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు — అధ్యక్షా, యిప్పుడు మనము ఒక serious matter ను discuss చేస్తున్నాము. కాని బాధ్యత గల స్థానంలో వున్న లక్ష్మణదాసు గారు లేచి మరో విషయాన్ని తీసుకొచ్చారు. అసలు ఆ సీరియస్ matter లో వారు కూడా పాల్గొని contribute చేసి help చేయవలసింది పోయి సీరియస్ matter ను disturb చేయడానికి distort చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు On the matter he has raised when we are seriously discussing the point,—not that I object to his right it is not fair on his part to raise such a point while a serious point is being considered by all of us

Sri L Lakshmandas —This is a serious point, Sir, ఏదో సామాన్యమైన subject గురించి discuss చేస్తుంటే దాన్ని నేను disturb చేస్తున్నానని అంటున్నారు. దీన్ని serious matter గా అర్థం చేసుకుంటే ఈ rules ను మనం మార్చుకోవచ్చు. నాటుబాంబులు తయారు చేసే కర్మాగారాలు కమ్యూనిష్టుల

చేతులలో వున్నారంటే అదిదేశానికి ఎంత ప్రమాదకరమో, అది ఎంత ప్రమాదకరమైన విషయమో ఆలోచించండి దీన్ని చాలా light గా తీసుకుంటున్నారని అనుకుంటున్నాను. ఇది చాల serious matter కనుక దీన్ని గురించి చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను

శ్రీ జి లచ్చన్న (సోంపేట) —అధ్యక్షా, లక్ష్మణదాసుగారు serious matter ను present చేయవచ్చు దాన్ని proper time లో present చేస్తే బాగుండేది కాని మనం ఇక్కడ చర్చిస్తున్నటువంటి సమస్య అధ్యక్షుల వారి యొక్క discretionary powers తొలగించడం అనే ప్రమాదం విశ్వనాథంగారి సలహాలో వున్నదనే భావంమీద నరసింహారావుగారు చెబుతున్నట్లు విన్నాను. Discretionary powers తమకు వున్నాయి కాబట్టి కొన్ని ప్రధానమైన సమస్యలకు ఒక healthy convention అనేవి మీరు ఆచరణలో పెట్టాలనేది విశ్వనాథంగారి సలహాలో వున్నటువంటి భావంగాని ఈ discretionary powers ఎక్కడ అయినా కొరత పడాలని, వాటిని సంకుచిత పరచాలని గాని వుద్దేశ్యం లేదు ప్రధాన సమస్యపై adjournment motion యిచ్చినప్పుడు chamber లో గాని, యింకా ప్రధానము అయితే House లో గాని ప్రతిపాదించేవారియొక్క అభిప్రాయం తెలిసికొని నిర్ణయం చేయాలనేది అందులో సూచనగాని discretionary powers వున్నవికాబట్టి మీరునిర్ణయించాలని కోరుతున్నాను. కాని rule మార్చాలనే సమస్య కాదు.

Mr. Speaker —I would have given an opportunity to the Members. At least in 4 or 5 cases it was only after hearing the Members I decided the matter In this case also I would certainly have given an opportunity to all the Members who have given notice to hear them in the house and decided the matter But in view of the fact that you are going to present a petition to the Speaker, to the Chief Minister and also to the Chairman of the Legislative Council, I thought it was not necessary Now that the Member is going to present the petition tomorrow, I will give him opportunity to speak what he wants to speak

Sri Pillalamarri Venkateswarlu —That is true, Sir. But. .

Mr Speaker —Where is the necessity?

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు—అధ్యక్షా, Adjournment motion కు presenting of petition కు difference వుంది Adjournment motion is to bring to the notice of the Government the seriousness of the prevailing situation. ఇటువంటివి వున్నాయికనుక సభ్యుల దృష్టికి మీదృష్టికి తీసుకురావడం అవసరమైనది. మూలమూలల వున్న N. G. O లు అంతాకూడా ఆందోళన చెందుతున్న పరిస్థితులలో దానివల్ల వాళ్ళు పనిచేయలేక పోయినట్లయితే మనం ఇక్కడ కూర్చోడానికి కూడా అవకాశం లేనటువంటి పరిస్థితులు వచ్చేటప్పుడు seriousness ఏర్పడుతుందని కొంచెము ఆలోచించమని మేము మీ దృష్టికి తెస్తున్నాం.

Mr Speaker —I am sorry, I do not feel like that The duty of the Opposition is to focus the attention of the Government or to pin-point the attention of the Government to some of the important pressing problems, whether it be by means of an adjournment motion or be it a motion under Rule 74 or a short notice question or some other motion, you are certainly getting an opportunity It is immaterial whether you are focussing the attention under Rule 74 or under some other Rule

Sri K Brahmananda Reddy —As you know, the Governor was pleased to mention about it in the Address, and we are beginning the discussion on the Governor's Address today Therefore, it is open to hon Members, who may partake in the discussion to express their views, to have their complete say on that matter It is not as if that subject is shut out from the discussion on the Governor's Address. We are discussing it just now After the proposer and Seconder, Mr Venkateswarlu could go straight to that subject and spend one full hour on that matter I have no objection

Sri Tenneti Viswanatham .—I am happy, so that that gentleman the hon Chief Minister will not have any opportunity to speak (Laughter)

Mr Speaker :—Several notices have been received. I have disallowed all these notices for the same reasons. Under Rule 74 one notice has been given My order was this

"The proposed demonstration by the employees will by itself focus the attention of the Government to their demand. More over, I read in today's paper that they will, after demonstration, present a petition to the Chief Minister Hence disallowed".

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ —అధ్యక్షా, Attention focus చేయడానికి సభ్యులకు అనేక అవకాశాలున్నాయని, Rule 74 వుందని, లేకపోతే adjournment motion వుందని లేకపోతే petition present చేయడము వుందని అన్నారు.

Mr Speaker —All are participating in the General Debate

Sri V Srikrishna —Yes All are participating in the General debate, కాని దాని significance లో difference వుంది ఒక్కొక్క issue యొక్క importance ను బట్టికాని దాని urgency ని బట్టికాని, ఆ difference పెట్టడానికి కూడా కారణమేమంటే, calling attention, adjournment motion, presenting of petition ప్రత్యేక మైన ప్రయోజనం వుంది. I think there is a difference in the significance of these evarious motions to be moved in the House.

Mr Speaker —I entirely agree that an adjournment motion stands on an entirely different footing. If I admit an adjournment motion, it means it is a very very serious matter.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —అది pass అయినట్లయితే గవర్నమెంటు resign కూడా చేయవలసివస్తుంది

Mr Speaker —That is why, usually not only in this House but thoughout the country in all the legislatures, the Presiding Officers are very reluctant to admit adjournment motions But if it is a question of giving an opportunity, as Mr Viswanatham puts it, certainly I would be very liberal

శ్రీమతి ఎ కమలాదేవి — అధ్యక్షా, మొన్న నేను point of information అడిగాను. మీరు రేపు చెబుతానని చెప్పారు ఆ ప్రమాణస్వీకార సందర్భములో —

మిస్టర్ స్పీకర్ —మీరు మరచిపోయారు నేను మరచిపోలేదు —

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి —నిన్న మీరు House లో లేరు —

Mr Speaker —It is an important point I will get it examined

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —తమరు యిప్పుడు Adjournment motion వరకైతే చర్చ చేయడానికి నాకు అభ్యంతరము లేదని సెలవిచ్చారు. దీని మీద Chief Minister గారు Law Minister గారు అయ్యా ! మీరు Committ అయిపోతున్నారేమోనని లేచారు — I have no objection If it is concerned only with adjournment motions అది తమరు చెప్పారు తక్కిన వాటికి అక్కరలేదు—రూల్ 74 క్రిందయిచ్చింది అక్కడ చేయవచ్చు-ఇతర విషయములు యిక్కడ తీసివేస్తారు-Adjournment motion కు ప్రాధాన్యత వుంటుంది గనుక, శాసనసభలో కూడా చర్చ చేయవచ్చని తమరు చెప్పారు గనక అది మామూలుగా జరిగేటట్లు - వారు చెప్పారు కాబట్టి-మీరు వెనక్కుపోవడం కాకుండా . . . . .

Mr Speaker.—There is no question of their saying or my going back. In the past I was liberal. Excepting perhaps in one or two matters, I was giving opportunity to the Members to express their views in the matter.

Mr. Vavilala Gopalakrishnaiah—You are liberal Sir

Mr Speaker —In this particular case, there is going to be some demonstration, they are going to present a petition to the Chief Minister, Governor's Address, we are starting today, they are presenting a petition here—In view of all these things, I have disallowed it

Mr Vavilala Gopalakrishnaiah —That is true Sir నేను మనవి చేసేదేమంటే-మీరు కాస్త liberal గా వుంటారేమోనని వారు భయపడి ఎట్లాగైనా మీరు liberal గా వుండకుండా చేయాలని ఆలోచిస్తున్నారు అంతమాత్రాన మీరు ఒప్పుకోవద్దని చెబుతున్నాను

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—మాకేమి objection లేదు. మీరు ఎంతైన liberal గా వుండవచ్చు but not only because you wanted to be liberal not because there is a convention .

Mr Speaker :—You will not have any such apprehensions. So far as this House is concerned, nobody on behalf of the Government at any time in the past tried to influence the Speaker, or are they going to do it.

శ్రీ కె లక్ష్మణబాపూజీ (చినకొండూరు) .—అధ్యక్షా, లక్ష్మణ్ దాసుగారు చాల ముఖ్యమైన సమస్యను ఒక point of information లేక call attention క్రింద House ముందు తీసుకవచ్చారు. ముఖ్యమంత్రిగారు దీనివిషయములో సరైన information సేకరించి House కు తొందరగా అందజేయడం చాలా అవసరం. దీని విషయంలో అవసరముంటే చర్చకు కూడా కొంత సమయం కేటాయించడం అవసరం. ముఖ్యంగా లెఫ్టు కమ్యూనిస్టులు అరెస్టు అయి వుండగా, తెలంగాణా విషయములో పార్లమెంటులో కూడా ప్రత్యేకంగా నందాగారు పేర్కొన్న తరువాత యీ విషయలో information రావాలి

Mr. Speaker .—I will certainly consider the matter. Please give me notice under some provision of the Rules. I shall certainly consider it.

శ్రీ ఎన్. మోహన్‌రావు (ఘన్‌పూర్) —అధ్యక్షా, అది అంతా కట్టు కథ. అక్కడ కాంగ్రెస్‌వారే బాంబులువేసి అక్కడి కమ్యూనిస్టులను ఖూనీ చేయడం..........

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వారేదో నోటీసు యిస్తామన్నారు. చూద్దాము- Let me see, ముందుమీరు ఎందుకు చెబుతున్నారు.

Sri K. Brahmananda Reddy :—If he has got any information on that he can give it.

MOTION OF THANKS TO THE GOVERNOR'S ADDRESS.

Mr. Speaker .—I have to announce that the amendments to the Motion of Thanks to the Governor's address will be received by the Secretary to the Legislature upto 5 p.m. on 31st July 1965, *i.e.*, tomorrow.

Now, Dr. T V.S Chalapathirao will speak on his Motion of Thanks to the Governor for his Address.

Dr. T.V.S. Chalapathirao (*Vijayawada-South*) :— Mr. Speaker :— I rise to speak in support of the Motion of Thanks to the Governor which you were pleased to admit the other day. As some time had elapsed since moving the motion, may I have your permission for reading the motion again :

" That the Members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly assembled in this session are deeply grateful to the Governor for the Address which he has been pleased to deliver to both the Houses of the Legislature assembled together on the 26th July 1965. "

It is no doubt true, Sir, that the Governor is a constitutional Governor. That does not mean that his importance is in any less As we all know we have sworn our oath bearing allegiance to the Constitution and the importance and dignity of the high Office of Governor will increase if the personalities occupying that Office are respected

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — అధ్యక్షా, వారికి తెలుగు బాగా తెలుసు. ఇంగ్లీషులో మాట్లాడుతున్నారు

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

డాక్టర్ టి. వి. యస్. చలపతిరావు — తెలుగులోనే మాట్లాడుతాను, గవర్నరుగారు రాజ్యాంగరీత్యా గవర్నరు అయినప్పటికి వారు అలంకరిస్తున్న పెద్ద ఆఫీసు ఏ విధంగాను చిన్నదని అనుకోవడానికి అవకాశము లేదని అభిప్రాయపడు తున్నాను. అందులో అదృష్టవశాత్తు యీనాడు మన గవర్నరుగా పనిచేస్తున్న శ్రీ పట్టంతానుపిళ్లెగారు సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులలో ఒకరు, మన పెద్దలు చెబుతున్న వారి జాతికిచెందినవారు freedom fighte s అంతేగాకుండా వారు కేరళరాష్ట్రానికి టావెంకూరులో రెండుసారలు ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేసిన విశేషమైన అనుభవశాలురు. Though he is fairly ripe in age he is rich in wisdom and applied that practical wisdom to his high Office. It is also fortunate that such a Governor is assisted by a Council of Ministers headed by Sri K. Brahmananda Reddy who is acclaimed by all sections of the House including the opposition.

ఒక గౌ. సభ్యుడు — మళ్లీ యింగ్లీషులో ఎందుకు మాట్లాడుతున్నారు.

డాక్టర్. టి. వి యస్. చలపతిరావు . — ఇంగ్లీషు తెలుగు మధ్య మధ్యలో మాట్లాడుతున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—You can have your own discretion.

Dr T V S Chalapathi Rao :—English is one of the languages recognised by the Constitution and I am therefore within my competence to speak in English. అయినప్పటికి సభాసాంప్రదాయము ప్రకారం తెలుగులో మాట్లాడాలని నా కోరిక-కనుక తెలుగులో మాట్లాడుతున్నాను. మధ్య మధ్య ఇంగ్లీషులో మాట్లాడినంత మాత్రాన తెలుగును తృణీకరించినట్లు గాదని ముఖ్యంగా వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు భావించవద్దని కోరుతున్నాను తరువాత యీనాడు గవర్నరుగారికి సహాయము చేస్తున్నటువంటి మంత్రి మండలి అధినేత అయిన కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు అనతి కాలములోనే-వారు యీ పదవి స్వీకారముచేసి సంవత్సరముపైన అయింది-ప్రజల మన్ననలను పొంద డమేగాకుండా యీ సభలోకూడా ప్రతిపక్షనాయకుల మన్ననలనుకూడా పొందారంటే నిజంగా అభినందించవలసిందేగాక గర్వపడవలసిన విషయము-ఈ విధంగా అన్ని States లో యీ విధానాలు అవలంభించి ప్రతిపక్షాలచేత కొనియాడబడే ముఖ్యమంత్రులు వున్నట్లయితే ఎంత చక్కని harmony వుంటుంది. ఆ harmony లో ఎంతచక్కగా progress and prosperity వుండడానికి అవకాశముంటుందో చెప్పనవసరంలేదు - అయితే గవర్నరు అడ్రసు చదవినప్పుడు అది మామూలు అడ్రసే మామూలు గవర్నరుగారే చదివారు-అందులో కొత్తది. ఉత్తేజకరమైన

విషయము ఏమిలేదు, ఈ నాడు ప్రజలను బాధిస్తున్న పెద్ద పెద్ద సమస్యలు-ధరల సమస్య, కిరోసిన్ దొరకడం లేమి, తిండి సమస్య-వీటన్నిటిని గురించి వారి ప్రసంగంలో చెప్పలేదనే విమర్శ ప్రతిపక్షాలనుండి వచ్చింది. అధ్యక్షా! గవర్నరుగారు constitutional గవర్నరుగారు—constitutional గవర్నరుగారు ఈ సభవారికి head. He is the constitutional Head of the State, the legislative as well as the executive branches కనుక వారి ప్రసంగాలలో ఈ సభవారు deliberate చేస్తున్నది, ఈ సభవారు pass చేస్తున్న చట్టాలకు, వారి యొక్క నిర్ణయాలకు భిన్నంగా వారి ఉపన్యాసాలు వుండడానికి ఎట్లా అవకాశము వుంటుందో నాకు అర్థము కావడం లేదు—మనం ప్రధానంగా ఈ దేశంలోని ప్రజల బీదరికాన్ని పోగొట్టడానికి, దరిద్ర నిర్మూలన చేయాలని ప్రభుత్వం 1952 లో పంచవర్ష ప్రణాళికలను పండిట్ నెహ్రూగారి నాయకత్వాన ఆమోదించినది. ఈ ఆమోదానికి ప్రతిపక్షాలవారి ఆమోదం కూడా వున్నది. మూడు నాలుగు సం లలో యేర్పడిన స్వతంత్ర పార్టీవారు, planned economic development of the country ని గురించి, ఈ ప్లాను పనికి రాదంటున్నారు కాని ప్లాన్ డెవలప్‌మెంట్‌ను వారు వ్యతిరేకించడం లేదు. సర్వపక్ష ఆమోదం పొందిన ఈ planned economic development ను గురించి ప్రత్యేకంగా వారు చెప్పడం తప్పుయేమీకాదు. అలా కాకుండా ధరల గురించి, ఇప్పుడు కిరసనాయిలు దొరకడం లేదని చెప్పినట్లయితే దానికి కూడా ఒక విమర్శవుంది గత address లో 25 June 1964 న మన తానుపిళ్లేగారు ఉభయ శాసనసభలను ఉద్దేశించిమాట్లాడినపుడు అధిక ధరలను గురించి మాట్లాడారు అది ఇప్పుడుమాట్లాడినట్లయితే నిరుడు, ఈ సంవత్సరం కూడా అదే మాట్లాడారనే విమర్శవుంటుంది. మహాత్మాగాంధిగారు 1922-25 లో Young India పత్రికలో ఒక వ్యాసం వ్రాస్తూ చిన్న కథ చిత్రించారు.— ఒక మంచి చిత్రకారుడు ఒక మంచి చిత్రాన్ని తయారు చేశాడు. దానిని ఒక షో కేసులో పెట్టి, ఈ చిత్రాన్ని చూచిన వారంతా కూడా చిత్రంలోని యే భాగం వారికి నచ్చలేదో అక్కడ ఒక గుర్తుంచమని foot note వ్రాసారు. 24 గంటల అయిన తరువాత ఆ చిత్రపటాన్ని పరిశీలిస్తే యే ఒక్క భాగం కూడా గుర్తు పెట్టకుండా లేదు. ప్రపంచంలో విమర్శకు అతీతమైనది లేదని దానిని బట్టి తెలుస్తోంది. ధరలను గురించి వారు పొచ్చరించ లేదన్నారు. Rise in prices is only a symptom of disease. It is not a disease by itself అధిక ధరలు economic development జరుగుతున్నపుడు సహజం. స్త్రీ ప్రసవ సమయంలో నొప్పులు లేకుండా యెలా సాధ్యంకాదో ఆర్థికాభివృద్ధి జరుగునపుడు కూడా కొన్ని చిక్కులు సహజం. అందులోనే అధిక ధరలు కూడా ఒక భాగం. అందువల్ల గవర్నరుగారు చిన్న minute details కు వెళ్ళకుండా యోంచేస్తే ఈ ధరలు తగ్గుతాయో ప్రజాసామాన్యమంతా కూడా యెలా సుఖితంగా వుంటారో దీనికి అధిక ప్రాధాన్యంఇచ్చారు. అదే విధంగా Fourth Plan memorandum మీద ఆర్థికమంత్రి చెన్నారెడ్డిగారు గత శాసనసభలో ప్రసంగిస్తూ regional imbalance పోగొట్టడానికి సూచనలు చేశారు. Per capita Income మనకున్నా All India level కున్నా

difference యీ మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలలో యెంతవున్నదో 4th Five year plan లో యెంత వుండబోతోందో దానిని మనం తీసివేసుకోవాలనుకుంటే fourth Five year plan కాలంలో కనీసం 1400 కోట్లు ఖర్చుపెడితేగాని యీ తేడా తగ్గదని వారుచెప్పారు దానికి తగినట్లుగా నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికను మన ప్రభుత్వం రూపొందించడం జరుగుతోంది. ప్లానింగ్ కమిషన్ మధ్య మన ప్రభుత్వం మధ్య చర్చలు జరుగుతున్నందువల్ల అదిపుడు మన సభవారి యెదుటలేదు. అందులో ప్రధానవిషయం యేమంటే లాల్‌బహద్దూర్ శాస్త్రి గారు డిశెంబరునెలలో మన రాష్ట్రానికి వచ్చినపుడు కేంద్రం యొక్క ఆర్థిక సహాయం లేనందువల్ల మన రాష్ట్రం వెనుకబడిపోతున్నదని యీ regional imbalance వల్ల మన అభివృద్ధి యెంత కుంటుపడి పోతున్నదీ, మన ముఖ్యమంత్రి గారు, ప్రతిపక్షాలవారు కూడా ఆహ్లాదంచెంది భేష్ భేష్ అనే రీతిని యెంత ఎఫెక్టివ్‌గా ప్రజెంట్ చేసినది మనకు తెలుసు. కేవలం యెవరో వచ్చినపుడు మనకేసును present చేయడమే కాకుండా దీనిని sustain చేస్తూ ఫలితాన్ని పొందే రీతిన మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక చక్కని పనిచేశారు. ఈ steel plant విషయంలో ఆంగ్లో అమెరికన్ కన్సార్టియంను కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించి నపుడు, దాదాపు 15 లక్షల రూ లు ఖర్చుచేసి వారు దక్షిణ భారతం అంతా కూడా పర్యటనచేసి యేది సరైన స్థలమో నిర్ణయం చేసే సమయంలో, మన ముఖ్యమంత్రిగారు, విశాఖపట్టణం ప్రాంతంలో వున్న సర్వేవిషయాలు తెలిసిన ఒక ప్రత్యేక అధికారిని నియమించారు. వారు ఒక note ను తయారుచేసి ఆంగ్లో అమెరికన్ కన్సార్టియం వారు convince అయేరీతిన submit చేయడం జరిగింది. కన్సార్టియంవారు క్షుణ్ణంగా అన్నీ పరిశీలించారు కనుకనే విశాఖ పట్టణంవద్ద steel plant నిర్మాణం చాలా మంచిదని 11 కోట్ల రూ లు ఖర్చు తగ్గుతుందని అన్నారు. మన ప్రభుత్వం సరైనపద్ధతిమీద regional imbalance తీసివేయడమే కాకుండా అతి శీఘ్రగతిని అట్టడుగున బీదరికాన్ని పోగొట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్నదా లేదా యని మనకు బోధపడుతుంది. అందువల్ల గవర్నరు గారు తమ ప్రసంగంలో దీనికి ప్రాధాన్యం యివ్వడం జరిగింది. విశాఖపట్టణంకు ఉక్కు ఫ్యాక్టరీని కన్సార్టియంవారు ప్రకటించగానే మైసూరు, మద్రాసు ప్రభుత్వాలు ఆందోళన ప్రారంభించారు వృద్ధనాయకత్వానికి చెందినవారూ, మైసూరు ప్రభుత్వానికి అధినేతగావున్న నిజలింగప్పగారు చాలా సమంజసంగా విశాఖపట్టణమునకు యివ్వవద్దనం, దాంతోపాటుగా హోస్పేటకు కూడా ఒక చిన్న ప్లాంట్ యివ్వమని కోరుతున్నాం అన్నారు. మద్రాసువారి attitude యెలా వున్నదో మనకు తెలుసు. ఇటీవల మన ఉక్కు మంత్రిగారు చెప్పారు. వారు కేంద్రంలో ఉక్కుమంత్రిని లెక్కచేయకుండా సరాసరి ప్రధాన మంత్రి లాల్‌బహదూర్ శాస్త్రిగారితో రాయబారాలు జరుపుతున్నారు.

మనం యింకొంచెం జాగ్రత్తగా వుండవలసిన అవసరం కనబడుతున్నది. ఇటీవల లాల్‌బహదూర్ శాస్త్రిగారు రాష్ట్రపతితో సంప్రదించడానికి హైదరాబాదు నగరానికి వచ్చినపుడు ఆనందోత్సాహాలతో వుండండి, అభినందించుకోండి, నేను కాదనను, అయితే కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయంలేనిదే వాటికి అవకాశమున్నదా యని అన్నారు. ముఖ్య మంత్రి గారు తరచుగా ఢిల్లీ వెళుతుంటారని

తిమ్మారెడ్డిగారు చెప్పారు. వారు యే విధమైన చర్యలు తీసుకోవాలో తీసుకొని కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఆంగ్లో అమెరికన్ కన్సార్టియం నిర్ణయాన్ని అనతికాలంలో ఆమోదించేట్లుచేసి విశాఖ పట్టణంలో ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ కొరకు శంకుస్థాపనం కట్టుకుని కృతకృత్యులు కావాలని సంపూర్ణ విజయాన్ని సాధించాలని తమ అనుమతితో నేను మనవి చేస్తున్నాను. Iron ore ముఖ్యంగా కృష్ణాజిల్లా జగ్గయ్యపేట గంద్రాయి ప్రాంతంలో చాలా హెచ్చుగా వున్నదని జియాలజిస్టులు చెప్పారని యీ సందర్భంలో తమ దృష్టికి తీసుకురావాలి గంద్రాయిలోని iron ore యెలాంటిదని ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ జియాలజీ డిపార్టుమెంటువారు సర్వేచేసి ఒక అడుగులోతు త్రవ్వగానే వచ్చు యీ iron ore లో 100కి 63 వంతులకుపైన iron content వుంది అని చెప్పారు. దీనిని కేంద్ర ప్రభుత్వం పాలసీ ప్రకారం Japanకు యెగుమతి చేయడం జరుగుతోంది. దానికి ప్రత్యామ్నాయంగా మనకు డబ్బు యివ్వకుండా కృష్ణాజిల్లాలో Pig Iron Factoryస్థాపించాలని మనవి చేస్తున్నాను. Workshops 10, 15 రోజులు మాత్రమే పని చేస్తున్నాయి. Pig iron factory కి రాయబారాలు జరిపినట్లయితే మన దేశ అభ్యుదయానికి చాలా సహాయం చేసినట్లవుతుంది. భారత యూనియన్‌లో మొట్టమొదటిసారిగా రాష్ట్ర స్థాయిలో ఉక్కు ఫాక్టరీ వచ్చే అదృష్టం మన రాష్ట్రానికే దక్కింది. ఇది ముఖ్యమంత్రిగారి కృషివల్ల మన అదృష్టంవల్ల జరిగింది. అలాగే కృష్ణాజిల్లా గంద్రాయి ప్రాంతంలో Pig iron factory నిర్మాణ కృషిని సత్వరం చేయాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను ఎందువల్లనంటె నికోల్సన్ అనే మహాశయుడు ఈ విధంగా చెప్పాడు.

"That the coast line, rivers, proximity to rich coal and iron fields temperate moist climate, fertility of the soil are still the foundations of the wealth of the nation మనకు ఇప్పటికే river state అనేపేరు ఉన్నది. మనకు నికోల్సన్ చెప్పిన విషయాలన్నీకూడా ఉన్నాయి మనకు coast line 600 మైళ్లు ఉన్నది. 'Proximity to rich coal and iron fields ఉన్నది. అదికూడా వేరే నేను చెప్పనక్కరలేదు మనకు సింగరేణి coal వుంది. విశాఖపట్టణంవద్ద ఉన్న iron ore, క్రిష్ణాజిల్లాలో ఇంకా అనేకప్రాంతాలలోవున్న iron ore మనము ఉపయోగించుకోవచ్చును. Temperate moist claimate కూడా ఉందా అంటె లేకపోవచ్చును గాని ఎండకాలంలో భూమి అంతా ఎండిపోయినట్లుగా ఎండలు వుంటాయి వర్షాకాలంలో ఆదేపనిగా వర్షాలు వచ్చి డ్రయినేజీ లేకపోవడం వల్ల ముంపుకు అవకాశంవుంది. Temperate moist climate లేక పోయినా దేవుడు ఒక విధమైన మంచి climate ప్రసాదించాడు. 'Above all fertility of the soil and the foundations' అని అన్నాడు. దానిని exploit చేయడానికి మనం పంచవర్ష ప్రణాళికలు వేసుకుంటున్నాం. Fertility of the soilను గురించి నేను చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. డాక్టరు పి. యస్. లోకనాథంగారు మన రాష్ట్రంలో technological survey conduct చేసి ఒక విషయం చెప్పారు. కోస్తా జిల్లాలకు సంబంధించినంతవరకు 'The production of paddy has reached the maximum in experimental farms of the Andhra State" అని వారు

చెప్పారు. 1700 పౌనులు మొదలు 2200 పౌన్లు వరకు కోస్తా జిల్లాల భూములలో పండిస్తున్నట్లు చెప్పారంటె మన soil యొక్క fertility ఎంతవరకు ఉన్నదో నేను వేరేగా చెప్పవలసిన పనిలేదు. జాతీయాభివృద్ధికి అవసరం అయిన ప్రకృతి ప్రసాదించిన అనేక విషయాలు అదృష్టవశాత్తు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉన్నాయిగనుక వాటిని exploit చేయడమే పంచవర్ష ప్రణాళికల యొక్క ప్రధాన ధ్యేయమనీ, గవర్నరుగారు regional imbalances, భారీ పరిశ్రమలు లేనందువల్ల ఎక్కువ అయి మనం వెనుకకు పోవడం జరుగుతున్నదని చెప్పడం వల్లనేమీ ప్రభుత్వం వారు ముఖ్యముగా మన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రధాన మంత్రికి నివేదించడంవల్లనైతేనేమీ, Anglo American consortium వారు మనకు ఒక steel plants ను ప్రసాదించారు దాదాపు మనం 700 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తేనే గాని యీ regional imbalance పోవడం జరగదనీ memorandum of the Fourth plan లో చెప్పడం జరిగింది. యీ steel nt కు దాదాపు 500 కోట్ల రూపాయలు అవుతుందని అంటున్నారు. ఇంకా inc smelting plant, ships yard building మొదలగు యీ కేంద్ర పరిశ్రమలు వచ్చినట్లయితే యిప్పుడున్న యీ regional imbalance పోవడమే కాకుండా మన లచ్చన్నగారు చెప్పినట్లుగా ధరలను మీరు ఎలాగు అదుపులో పెట్టలేరు గనుక దానిని చర్చించలేదని అన్నప్పటికీ, మనం కొంత ముందుకు పోవడం జరుగుతుంది. ఇప్పుడు మనం కట్టుతుండే నాగార్జునసాగర్ పూర్తి అయితే మన coast line river wealth ను గాని పూర్తిగా exploit చేసి mineral wealth పూర్తిగా వినియోగించుకుంటె ధరలు వాటంతట అవే తగ్గిపోతాయి. నాకు యీ సందర్భంలో సమతీ శతకంలోని పద్యం ఒకటి జ్ఞాపకం వస్తోంది అధ్యక్షా 'పెరుగుట విరుగుట కొరకే' అన్నట్లు ధరలు పెరగడం కూడా తగ్గడం కొరకే, అందుచేత కేవలం ధరలను గురించి గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ప్రస్తావించనంత మాత్రాన దానికి విలువలేకుండా పోయింది అనడం అంతమంచి విమర్శ కాదేమో అని నేను అనుకుంటున్నాను. అదే విధంగా మన Railway zone గురించి ప్రస్తావించడం జరిగింది. యీ zone గురించి మనం ఎంతో కాలముగా ప్రయత్నిస్తూవచ్చాము. బాగా seniors అయి వటువంటి శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారిని ఒక్కసారి జ్ఞాపకం చేసుకోమనండి. రైల్వే zone గురించి ఎంత కాలంగా ఆందోళన జరుగుతున్నదో యస్. కె. పాటిల్‌గారి కంటె ముందర వున్న మంత్రులు ఎవ్వరుకూడ యీ Railway zone వంక మేనకవంక విశ్వామిత్రుడైన చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకొని చూశాడుగాని, చూడవేలేదు zone cannotbe co-terminus with linguistic states అని వింతవాదము చేశారు. ఇంకేమిటి Railway zone పోయింది అనుకున్నాము అటువంటి పరిస్థితిలో 'మళ్లీ' మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఆయన వచ్చిన వేళా విశేషం ఎటువంటిదోగాని యీ zone గురించి persuasive గా వారు వ్యవహరించారు. He has already gained a reputation that he is a very effective and able lawyer. He has applied that pursuasive capacity and influence with Central Government తత్ ఫలితంగా యస్. కె. పాటిల్‌గారు రావడం మనకు zone యివ్వడం జరిగింది, దానికి శంఖుస్థాపనకూడా మొన్ననే జరిగింది అయితే యీ సందర్భంలో నేను ఒక విషయము మనవిచేయదలచుకొన్నాను. అది ఏమిటంటె అనుకున్నంత చురుకుగా నడవకుండా కొంత మందకొడిగా యీ వ్యవ

హారం నడుస్తున్నదేమో అనిపిస్తోంది యిదేమిటి యీ విధంగా మందకొడిగా నడిస్తే యీ లోగా ఎక్కడెక్కడ ఏమేమి జరిగి పోతుందో అని రైల్వేలో పని చేస్తున్న వారు మనవారు ఆందోళన పడుతున్నారు. Time ఎక్కువయిన కొద్దీ యీ zone యొక్క ఫలితం అనుభవంలోకి రాకుండా పోతుందేమో నన్న భయం వారిలో వ్యాపించి ఉన్నది గనుక కేవలం శంఖుస్థాపనతో మాత్రమే తృప్తి పడకుండా, అవసరం అయితే, కర్నూలులో టెంటులు వేసినట్లుగానే, యిక్కడ కూడ టెంటులు తాత్కాలికంగా వేసి యీ south central zone పని ప్రారంభించేటట్లు చేయడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు పట్టుదల చూపిస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను మరి యీ విషయం కూడ అభినందించవలసింది. అవునా కాదా చెప్పమనండి అధ్యక్షా, అలాగే యీ zone లో వాల్తేర్ గుంతకల్ డివిజన్లు కలపడానికి వారు ఒప్పుకోవడము లేదు అయితే యివి కలుపడంవల్ల operational efficiency ఎక్కువ అవుతుందా లేదా అనేది ఆలోచించ వలసినదే నిపుణులు గాని రైల్వేలోని పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగులు కూడా దీనిని principle of separate zone to improve the operational efficiency యిచ్చామని చెప్పుతున్నప్పుడు రెండు ముఖ్యమైన జోనులు కలపకుండా యిది form చేయడం, మద్రాసు నగరం లేకుండా ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏవిధంగా అయిందో అదేవిధంగా యిది incomplete అని చెప్పక తప్పదు. ఈ విషయంలో కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు తమ పట్టుదలను ఏమాత్రం సడలించకుండా తమయొక్క చాకచక్యాన్ని ఉపయోగించి వాల్తేరు డివిజను పూర్తిగా కాకపోయినా కొంతవరకైనా, అలాగే గుంతకల్ డివిజన్ పూర్తిగానూ యీ South Central Zone లో include అయేటట్లు చూడవలసిందిగా తమద్వారా, వారిని అభ్యర్థిస్తున్నాను. ఇక క్రొత్త రైల్వే మార్గాలు మంజూరు చేశారు. అది చాలా కొనియాడదగినది మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రైల్వే మార్గాలు ఎంత తక్కువగా ఉన్నాయో మనకు తెలిసిన విషయమే. రాష్ట్రము యొక్క ముఖ్య విషయాలపై వారు మాట్లాడటమే కాకుండా పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రాధాన్యతను గురించి 'The Plan is the sheet anchor to conquer poverty' అని అన్నారు. ఇందాక నేను తమకు మనవిచేసినట్లు మనది River State అనే పేరు ఉన్నది. అందుచేత మన state లో irrigation కు ప్రాధాన్యత వుందని నేను చెప్పవలసిన పనిలేదు. నాగార్జునసాగర్, యింకా మిగతా irrigation schemes నుండి 1966 జూన్‌లోగా అంటే యించుమించు ఒక సంవత్సరంలోగా దాదాపు ఒక లక్ష ఎకరాల భూమి మళ్ళీ సారవంతమై ఆకుపచ్చని వరిపంటకు సిద్ధమవుతోంది అంటె ధరలతో క్రుంగిపోతున్నారనే పేదప్రజలకు ఇది శుభసూచకం అవునా కాదా అని నేను అడుగుతున్నాను. డాక్టరు లోకనాథంగారు ఈ నాగార్జున సాగర్ పూర్తి అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏవిధంగా వుంటుందో యిలాగ వ్రాశారు.

"Andhra Pradesh today is the Annapurna according to our Chief Minister Tomorrow when the Nagarjunasagar scheme is completed, it will become the Burma of India. When once Andhra Pradesh becomes Burma of India what will be the price of rice, imagine. Will there be any agitation ? There will be no more room for opposition to raise agitation when rice is grown in Nalgonda and Palnad districts. Therefore, the Governor has dealt with the most essential points that are facing the State today."

అయితే వారు యింకొకటి చెప్పారు. Lift irrigation గురించి చెప్పారు మనకు ఎన్నో minor irrigation major irrigation sources ఉన్నాయి. యీ lift irrigation అనేక ప్రాంతాలలో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. మా ప్రాంతములోని గుంటుపల్లి గ్రామంలో co operative basis మీద ఒక lift irrigation scheme పని చేస్తున్నది వడమటిలంకలో వేపా కృష్ణమూర్తి గారు వున్నప్పుడు ఒక lift irrigation scheme పెట్టారు ఇది చాలా సంతోషించదగ్గ విషయం. దానిక్రింద యింకా యెన్ని ఎకరాలు సాగులోకి తీసుకొచ్చేది చెప్పారు ఆ వివరాలలోకి పోయి అధ్యక్షా—మీరు నాకు యిచ్చిన time ను వృధా చేయదలచుకోలేదు. అయితే యింకొక విషయం తమద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇది సాగు చేస్తున్న రైతులపై యేరకము పన్నులు ప్రభుత్వము వేయ బోతున్నారో తెలియదు. ఇది first class source water supply క్రింద వస్తుందని అమ్మకం పన్ను వేస్తారేమో నాకు తెలియదు లేక దీనికి తోడు betterment tax కూడా వేస్తారా? లేక cost of the irrigation scheme కూడా include చేస్తారా? అది యింకా స్పష్టంగా తెలియదు. గాని యీ ౨ కలిపి వారి నెత్తిన పెట్టితే వారియొక్క taxable capacity యింత భరించడానికి లేదని ప్రభుత్వానికి నేను మనవి చేస్తున్నాను. యీ lift irrigation తీసుకు వెళ్ళే ప్రాంతాలకు water supply కూడా చేస్తున్నారు. సంతోషం దాని వల్ల రైతులు వారియొక్క పరిస్థితిని కొంత బాగా చేసుకోడానికి అవకాశం యిస్తున్నందుకు సంతోషం. అయితే కుడిచేతితో యిచ్చి ఎడమచేతితో ౨ రకాల పన్నులు వేస్తే వారు భరించలేక మొదటలో వున్న మెరకపైరునో, ఏ మొక్క జొన్న లేక కంది వేసుకుని దానితోనే తృప్తిపడదామనే ధోరణి రాకుండా చేయాలంటె వారి taxable capacity ని దృష్టిలోపెట్టుకొని పన్నులు విధించా లని మనవిచేస్తున్నాను ఇక emoluments of staff ను గురించి చెప్పారు. ఆ విషయానికి తరువాత వస్తాను. మనకు Rural Water Supply చాలా అవసరం అయిన విషయము మీకు తెలుసును. మన ప్రజలకు జీవించడానికి ఏమి యిచ్చినా లేకపోయినా త్రాగే మంచినీరు అయినా యిచ్చే స్థితిలో వుండాలి. మనకు దాదాపు ౨౫ వేల గ్రామాలు ఉన్నాయి. అయితె ఎన్ని వేల గ్రామాలకు నీరు యిచ్చారు, ఎన్ని వేల గ్రామాలకు యివ్వబోతున్నారనే విషయం అంత స్పష్టంగా లేదు. ఇటీవల Estimates Committee లో దీనికి సంబంధించిన Chief Engineer గారు వచ్చినప్పుడుకూడా వారి సర్వేకాపీ ఇవ్వమని వారిని అడిగి నాము, అది supply చేస్తామని వారు చెప్పినారు. ఏది ఎట్లా ఉన్నప్పటికీ, ఈ జరుగుతున్నది ఏదో చురుకుగా జరగడం లేదు అని చెప్పడానికి విచా రిస్తున్నాను. నెల్లూరు జిల్లాలో, కనిగిరి, పొదిలి, దర్శి ఈ మూడు గ్రామాలలో వాళ్ళకు వేసవి కాలములో గాని ఏ కాలములో గాని మంచినీళ్లు త్రాగడానికి దొరకవు. దొరికినా, అందులో florine content ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఆ నీళ్లుగనుక వారు త్రాగినట్లయితే వాళ్ళకు బొమికలలో జబ్బులు వచ్చి విపరీతమైన బాధలు పడి, వైద్య సహాయంలేకుండా కూడ చచ్చిపో తున్నారు. అందువల్ల ఆ ప్రాంతాలలో ఏ పరిస్థితి ఉన్నదని Estimates Committee లో Chief Engineer గారిని పరిశీలిస్తే, అదంతాకూడా investigation

చేసినాము, కేంద్రానికి పంపించినాము అని వారు చెప్పినారు. కేంద్ర పరిశీలన, ఈ పరిశీలనా అని 15 సంవత్సరములలో కూడ మనము వాళ్ళకు నీళ్లు ఇవ్వలేకపోతే మరి ఇంకెప్పుడు ఇస్తామో తెలియదు అనేక విషయాలలో పురోగతి మార్గాన వెడుతూ, ఎంతో కృషి చేస్తున్నటువంటి ముఖ్యమంత్రిగారు ఉక్కు factory తీసుకురావడానికి మీరు ఎంత కృషిచేశారో, రైల్వేజోను తీసుకురావడానికి ఎంత కృషి చేశారో, ఈ మంచినీటి supply విషయంలో కూడా, గ్రామాలలో మగ్గి పోతున్నవారి విషయంలోకూడ, ప్రయత్నముచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, Chief Engineer గారు చెప్పారు, మేము 2000 schemes తీసుకున్నాము ఒక 500 కూడా అమలుపరచలేకపోయినామని అన్నారు. ఎందువల్ల నంటె, local contributions రావడంలేదని. ముఖ్యంగా హరిజనులనుకూడా 10 percent of the cost ఇవ్వమని అంటె వారు ఎక్కడనుంచి ఇస్తారు. పోనీ కూలిచేయమంటారా అంటె, వాళ్లు వేరే కూలిచేసుకొని సంపాదించుకోకపోతె, ఆ రోజుకు వాళ్లకు కూడుకూడ దొరకదు., కనుక ఈ విధానము తగ్గించాలని చెపితే, గవర్నరుగారు వారి ప్రసంగములో ఆ విధమైన contribution ఏమీ లేకుండానే వారికి మంచినీరు supply చేయడానికి వారు orders pass చేసినందుకు ప్రత్యేకంగా గవర్నరుగారిని, ప్రభుత్వాన్ని నేను హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. అట్లాగే కొంత కలిగిన గ్రామాలలో, ఇప్పుడు మా బెజవాడ చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాలలో, పోరంకి, పడమటి లంక, గుణదల అనేక గ్రామాలలో Protected water supply ఉన్నది. ఎక్కడికివెళ్లినప్పటికినీ, పంపుత్రిప్పుకొంటె కావలసిన నీళ్లు వస్తాయి. ఇవంతాకూడా అభ్యుదయ పరంపరే ఇదంతాకూడా పంచాయితీరాజ్ administration, decentralisation of administration జరిగిన తరువాతనే ఇంత త్వరిగతిని శరవేగముతో ఈ Protected water supply కూడా జరుగుతున్నది ఇందుకు నిజంగా గవర్నరుగారిని ప్రభుత్వాన్ని అభినందించాలి. దీనిని ఇంకా ఎక్కువగ్రామాలకు అందజేయడానికి కృషిచేయవలెనని అర్థిస్తున్నాను.

ఇక విద్య విషయంలో ఇటీవలనే ఒక American author "Planning in under-developed countries" గురించిమాట్లాడుతూ వారుకొన్ని international monetory indications చెప్పారు వాటిలో Per capita income గురించిచెప్పారు. దాన్నిగురించి తరువాత చెప్పుతాను వారు ప్రధానంగా చెప్పిన indications ఏమిటంటే "infantile mortality rates and the proportion of childern attending the schools" ఈ రెండు indications విషయంలో మన రాష్ట్రములో జరిగినటువంటి అభివృద్ధిని కొలవడానికి మొదలుపెట్టినట్లయితే చాలా ఉన్నత స్థితిలో ఉన్నదని మనవిచేయవలసి యుంటుంది ఈ మూడు సంవత్సరాలు ప్రణాళికాబద్ధమైనటువంటి అభివృద్ధివరకు వచ్చిన ఫలితాలలో విద్య చాలావరకు ఉన్నతస్థాయిని అందుకొన్నది. అయినప్పటికీ ఇటీవల మన ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా మనము All India level చూచినట్లయితే మనది 5 వ రాష్ట్రమో, 6 వ రాష్ట్రమో అవుతున్నది. కేవలం 70 శతము, 80 శతం మంది మాత్రమే విద్యా [illegible] ఉంటున్నారు. ఇప్పటికి చదువుకో వాలనేటటువంటి పిల్లలం

దరికి కూడా చాలా చోట్ల అవకాశం దొరకకుండా ఉంటున్నది, ముఖ్యంగా ఈ twin cities లో ఒక పెద్దచిక్కు ఉన్నది, తెలంగాణా, ఆంధ్ర అనేటటువంటిదానితో. Educational integration చాలా శీఘ్రంగా జరుగుతుందని అనుకొంటున్నప్పటికి ఈ College school admissions time వచ్చేటప్పటికి మళ్లీ అది జ్ఞాపకం వస్తున్నది. తెలంగాణా ఆంధ్ర అనేది. ఎందువల్లనంటె గుంటూరులోనో, మద్రాసులోనే practice చేసుకొంటూఉండే ఒక advocate ఇక్కడికి High Court వచ్చింది గనుక ఆయన అక్కడఉండే ఇల్లు అమ్ముకొని ఇక్కడే settle అయిపోయినప్పటికినీ even though they have become permanent citizens of Hyderabad, వాళ్ల పిల్లల విద్య దగ్గరకు వచ్చేటప్పటికి ముఖ్యంగా professional colleges విషయంలో, మీరు తెలంగాణావారు కాదు కాబట్టి, మీరు గుంటూరుకో, విశాఖపట్టణమునకో, పొమ్మని అంటున్నారు ఇది ఏమి న్యాయమో, అన్యాయమో, తమరే ఆలోచించండి. అలా చేయమని అన్నట్లయితే, ఒక average advocate గా, ఒక average డాక్టరుగాని, ఒక average merchant గాని మరొకరుగాని మరి రెండు establishments ఎట్లా maintain చేయగలడు. అక్కడ గుంటూరులో Medical College లో తన కొడుకునో, కూతురునో పెట్టి, అక్కడికి డబ్బు పంపించి ఇక్కడ కుటుంబంకూడా ఎలా పోషించుకోగలుగుతాడు. అందువల్ల నేను తెలంగాణా Regional Committee వారికి తమద్వారా అర్థిస్తున్నాను అవసరమైతే ఒక విషయం ఇప్పుడు ఆలోచించవలసియున్నది. ఇక్కడ ఉండేటటువంటి ఆంధ్రప్రాంతము యొక్క advocates మొదలైన వాస్తవ్యులయొక్క బిడ్డలకు ఈ ఉస్మానియా యూనివర్శిటీ ప్రాంతములో ఉన్న colleges లో admission ఇస్తే, ఇక్కడ admit కావలసినటువంటి వాళ్లకు ఏమైనా admissions తక్కువ అవుతున్నాయా అనేది ఒకటి మనము ఆలోచించవలసియున్నది. వారి admissions ను affect చేయనంతవరకు ఆంధ్ర రీజయన్ నుంచి వచ్చినవారి బిడ్డలను గుంటూరుకో, విశాఖపట్టణమునకో పొమ్మని చెప్పడం అది ఏమాత్రం వాంఛనీయం కాదు. కనుక, అవసరమైతే ఇది పునఃపరిశీలనచేసే దానికి high level లో constitutional గా ఏమి చేయాలో నాకు తెలియదు గాని ఈ ఇబ్బంది మాత్రం వచ్చేసంవత్సరం admissions నాటికి తొలగించకపోయినట్లయితే, ఎవరు ఎన్ని విధాలుగా చెప్పుకొన్నప్పటికీ, ఒక పొర, ఒక తెర అనేది అడ్డం వస్తుంది నేను తెలంగాణావాడిని, అతడు తెలంగాణావాడు కాడు, నేను mulki, అతడు non-mulki అనేటటువంటిది ఈ emotional integration కు అడ్డము వస్తున్నది. అది ఒక రూపములో ప్రతిబంధకము గనుక, దీనిని తొలగించవలసిందని తమద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారికి ప్రత్యేకంగా నేను అభ్యర్థిస్తున్నాను మిగతా అన్ని రంగాలలో ఏవిధంగా విద్య అభివృద్ధిజరిగింది. Elementary schools లోను, High schools లోను, Middle schools లోను ఏవిధంగా ఉన్నది, ఈ అంకెలన్నీ నాదగ్గర ఉన్నాయి. ఈ వివరాలు అందరికి తెలిసినవే. కనుక ఆ వివరాలలోకి వెళ్లకుండా ఒక విషయం మాత్రం చెప్పుతున్నాను. Quantitative improvement మాత్రం జరుగుతున్నదిగాని, qualitative improvement లేదు, ఈ బోధించే విద్య యొక్క quality కొంత sub-standard గాకనిపిస్తున్నది అందుచేత పరీక్షాఫలితాలు S.S.L.C. వి తీసుకొన్నా సరే, పరీక్ష ఫలితాలు చాలా poor గా ఉన్నాయి.

ఇటీవల మన ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా చెప్పారు I.A.S. లో, పిల్లు ఎక్కడా కూడా రావడంలేదని, ఎక్కడైనాగాని వస్తే పునాదిలేకుండా వచ్చినా ఏమి ప్రయోజనం ఉంటుంది. అందువల్ల ఈ లోపము ఎక్కడ ఉన్నదో, అవసరమైతే ఒక commission వేసో, ఒక కమిటీ వేసో, అధ్యాపకులలో లోపము ఉన్నదా, విద్యార్థులలో లోపము ఉన్నదా, మాస్టరుగారు చెప్పేటప్పుడు వీరు సరిగా వినక కబుర్లు చెప్పుకొంటూరా, లేకపోతే మన efficiency of the standards genaration ఏకారణంచేత తగ్గిపోతున్నది అనే విషయాన్ని పరిశీలించి ఈ పరీక్ష ఫలితాలు గనుక ఎక్కువ చేయకపోయినట్లయితే అసలే ఆర్థిక చిక్కులలో ఉన్నటువంటి తల్లిదండ్రులయొక్క బాధలు, వాళ్ళ పిల్లలు ఏటా తప్పుతూ వున్నారంటే, ఏ విధంగా ఉంటుందో నేను మనవిచేయవలసిన అవసరంలేదు. రెండవది, compulsory primary education మన directive principle of the constitution దానిని మన రాష్ట్రము అన్నిటికంటె ముందు చేసింది, చాలా సంతోషము. కాని అది ఎంతవరకు అమలు జరుగుతున్నది. ఈ రోజువరకు మన Assembly Hostel లో, ఆ hotel లో ఉండి supply చేసే boys చూచినట్లయితే వాళ్ళందరుకూడా ఈ compulsory scheme క్రింద ఉండవలసిన వాళ్లే. కాని వాళ్ళు ఈ రోజున శాసనసభ్యులయొక్క గదులు తుడవడం లేక, వాళ్ళకు కాఫీ తేవడం, లేక ఇంకొకరకమైన ఇతర వృత్తులు చేసుకొంటున్నారు ఎందువల్ల ? వాళ్ల తల్లిదండ్రుల ఆర్థిక స్థితి బాగుండకపోవడంవల్ల అలాంటి వారిని కూడా ప్రభుత్వము ఏలాంటి చర్యలు అవసరమైతే అవి తీసుకొని వాళ్లకు భోజనముకూడా ఏర్పాటు చేసినవారికి విద్య నేర్పించవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇప్పుడేదో అమెరికావాళ్ళు ఇచ్చే పిండితో మధ్యాహ్న భోజనము పెడుతున్నారు. అదేకాకుండా, వాళ్ళకు ఇంకా ఏమిచేస్తే ఈ compulsory elementary education 100 per cent గాకపోయినా, 80 per cent వరకు అయినాచేస్తే, అది సఫలీకృతం అవుతుంది. ఇటీవల నేను శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు వెళ్ళడం జరిగింది. నా దగ్గర ఉన్న చిన్న camera తో అక్కడ Photo కూడా తీశాను. అది సరిగా రాలేదు. పదేళ్ల వయస్సుగల పిల్లలుకూడా అక్కడ కూలిపని చేస్తున్నారు. కనుక ఈ విధంగా ఉంటున్నదంటె compu'sory elementray education విధానం మనము అనుకొన్న విధంగా అమలు జరగడంలేదు అనేటటువంటి అభిప్రాయం కలుగుతుంది. దానిని తొలగించడానికి ప్రభుత్వము తీసుకోవలసిన సత్వర చర్యలు తీసుకోవలసిందని తమద్వారా మనవిజేస్తున్నాను. అయితే గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో ఒక ముఖ్యమైన విషయం చెప్పారు. Division at the D.P.I. level అనేది. Closer contact వచ్చి efficiency ని improve చేయడానికి ఈ విధంగా చేశామని చెప్పారు., కేరళలో, మద్రాసులో, మైసూరులో ఈమాదిరే అమలు జరుగుతున్నది అని చెప్పారు నిజమే. అయితే మన రాష్ట్రానికి యిప్పుడు ఉన్న పరిస్థితులలో అది అవసరమా, అవసరం లేదా అనే విషయంమీద "the opinion appears to be sharply divided. I am not an eductionist myself to offer any opinion. Even the 'Indian Express' has written an editorial that it is an untimely and ill-conceived idea. I do not know with what reason they have written that." అని చెప్పడం జరిగింది. Governor's Address ప్రతిపక్షంనుంచి మన శాసనసభ్యులను బయటవున్న విద్యావంతులను

educationists ను సంప్రదించగా, వారి అభిప్రాయాలు ఎలా కన్పడుతుందంటె, ఈ State లో గనుక collegiate administration కు ప్రత్యేకంగా ఒక D P I. పెట్టినట్లయితే co-ordination బదులు conflict ఎక్కువ అవుతుందేమో ఆ D P I ఈ D. P. I. parallel lines మీద నడుస్తూ ఉంటారు. వారు converge అయి వ్యవహారం చేసుకోడానికి ఎక్కడకూడా అవకాశం ఉండదు. అందుకని వాటిని separate చేయకుండా ఇప్పుడు ఉన్న D P I. గారినే ఉంచి అవసరం అయినట్లయితే వారి work load ను తగ్గించడానికి ఒకరిద్దరినో Additional or Joint Director ను ఇచ్చి, Collegiate Education కు ఒకరు, Secondary and primary education కు మరొకరిని ఉంచి వీరిద్దరు కూడా director గారిచే responsible అయి ఆవిధంగా చేసినట్లయితే co-ordination ఉండడానికి, efficiency పెరగడానికి చాలా బాగుంటుందని అనేకమంది విద్యానిపుణులు అభిప్రాయ పడుతున్నారు. కొందరేమో, కాదండి. Colleges కు separate director గనుక పెట్టినట్లయితే college administration improve అవుతుంది. అప్పుడు మంచి ఫలితాలు రావడానికి I.A S. పోటీ పరీక్షలలో మన వారు ఎక్కువమంది రావడానికి అవకాశం ఉంటుందని చెప్పి కొందరు చెప్పుచున్నారు. అందులో ఏది correct అని నేను గట్టిగా చెప్పలేకుండా ఉన్నాను. కాని, శెట్టి గారి సాక్ష్యము చెప్పుతున్నానని మాత్రం సభ్యులు ఎవరు కూడా అభిప్రాయ పడవద్దని మాత్రం నేను కోరుతున్నాను దీనిని తొందరపడి కాకుండ మరొకసారి పునఃపరిశీలనచేసి అవసరమయితే ఏమిచేస్తే బాగుంటుందో అది చేయవలెనని కోరుతున్నాను. నేను అభిప్రాయపడేది—ఇక్కడ అసెంబ్లీ రూపొందించిన విధానాన్ని సెక్రటేరియట్ జి. ఓ రూపంలో issue చేయాలి. ఈ జి. ఓ. లో అన్ని గ్రామ ప్రాంతములో జిల్లా లెవెల్ లో, సమితి లెవెల్ లో అమలు జరుగుతున్నవో లేదో, చూడటానికి ఈ డైరెక్టరేట్ వారు తమ కాలాన్ని వినియోగించాలి. జిల్లాలో ఉన్న సిబ్బంది ద్వారా, ఏ జి. ఓ ను ఎక్కడ ఉల్లంఘిస్తున్నా ఎప్పటికప్పుడు సెక్రటేరియట్ తెలియపరుస్తే, ఆ సెక్రెటరీ మంత్రివర్గం వద్ద పెట్టి ఏమి చర్యలు తీసుకోనవలెనో తీసుకుంటే administration యొక్క efficiency పెరుగుతుంది. సమితులకు ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్ ట్రాన్స్‌ఫర్ చేశారు ఒక G O. issue చేశారు—ఏ టీచరును మూడు సంవత్సరముల వరకు మార్చకూడదన్నారు. రూరల్ డిస్పెన్సరీస్‌లో పనిచేసే డాక్టర్ను మూడు సంవత్సరములేకాదు, పర్మనెంటుగా ఒక్కచోటనే ఉంచాలని జి ఓ లో ఉన్నది. కాని సమితి ప్రెసిడెంట్సు అక్కడ వున్న బి. డి ఓ. ను influence చేసి వారిని తరచు మార్చడం చేస్తున్నారు. ఈ మధ్య వేటపాలెం సమీపంలో 40 మంది టీచర్సు ఏవిధమైన ఆర్డర్సు లేకుండానే వారి కాలం వృధాచేసుకోనడం కూడ జరిగిందని తోటి సభ్యుడు చెప్పాడు. ఇలాంటివి — abuse of power లేకుండ చేయాలంటే effective Directorate ఉండాలి. అందుకనే సెకండరీ విద్యావిధానానికి అట్లా చేశారు; ప్రతి జిల్లాను reorganise చేశారు. ఇప్పుడు ప్రతి జిల్లాకు ఒక Regional Deputy Director rank వారిని వేసి 40 స్కూల్సుకు ఒక్కొక్క ఇన్స్‌పెక్టరును వేశారు. అది చాలమంచి ఏర్పాటనే అభిప్రాయంతో ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తూ దానివల్ల సత్ఫలితాలు కలుగుతాయని ఆశిస్తున్నాను.

ఇదే విధానాన్ని మిగతా డైరెక్టరేట్సుకు కూడ extend చేయాల్సినదిగా ముఖ్య మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను.

పవర్ విషయంలో చెప్పారు Power is what is called the beautiful work horse of the industry — అన్నారు దానిని గురించి ధర్మతేజా గారితో చేసుకొన్న ఏర్పాట్లు అయితేనేమి, ఇతరత్రా చేసుకొన్న ఏర్పాట్లు అయితేనేమి, వాటన్నింటిద్వారా త్వరితగతిని పవరు అభివృద్ధి చెందుతుంది. అటు నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టువల్ల మెరక భూములు మాగాణిగా ఇటు పవరువల్ల industries — శోభాయమానంగా పెరిగితే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉజ్వల భవిష్యత్తు ఏ విధంగా ఉంటుందో చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. దురదృష్ట వశాత్తు పవరు విషయంలో మనం చాల వెనకపడియున్నాము—చిన్న రాష్ట్రమయిన కేరళలోని per capita consumption కన్న ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో per capita consumption చాల తక్కువగా ఉన్నది. పైగా మనపన్ను రేటు చాల హెచ్చుగా ఉన్నది— 33 న. పై. యూనిట్‌కు ఇంకా non domestic consumers కు 15% surcharge ఉన్నది Cost of production is very small but the consumers cost is very high. The gap is very wide. ముఖ్యంగా చిన్న లాండ్రీస్ వారు, టైలర్సు, గోల్డ్‌స్మిత్స్—వీరంతా self employed people. అటువంటి వారంతా non-domestic consumers క్రిందకు వస్తారు వారికి 33% గాక 15% surcharge వేస్తారు. ఇంత చేసినా Electricity Board dividend ఇస్తోందా ? ప్రభుత్వం పెట్టిన పెట్టుబడికి returns వస్తున్నవా అనేది చూస్తే Electricity Board పెట్టి నప్పటినుంచి ఇంతవరకూ నష్టమనే చెబుతున్నారు Public Account Committee లో చీఫ్ ఇంజనీరయిన ఒక సెక్రెటరీని అడిగితే 1975 వరకు Electricity Board వల్ల ఏమీ లాభం రాదని చెప్పారు పోనీ 75 వరకు రాకపోతే అప్పుడు వచ్చే లాభం ఇన్నాళ్లనుంచి వచ్చిన నష్టాన్ని పూడుస్తుందా అని అడిగితే అది వేరు, అప్పటినుంచి లాభం వస్తుంది అన్నారు మనకు అసలే కేపిటల్ తక్కువ, ఆ కొద్ది కేపిటలూ A. P. R. T. C కి, ఎలెక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు, సింగరేణి కాలరీసుకు, పింగాణీ కంపెనీ గూడూరులోనూ invest చేశాము. ఒక్క సింగరేణి కాలరీస్‌లో తప్పితే మిగతా ప్రభుత్వ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సు అన్నీ నష్టమే. Electricity Board లో, A. P. R. T. C. లోకూడ loss Gudur factory is on the verge of closure why ? అందుకని పబ్లిక్ సెక్టర్ అంటే ప్రజలలో విశ్వాసం తగ్గుతోంది. అది ప్రమాదకర పరిస్థితి. Gradual గా public sector enlarge చేయడమే మన ప్రణాళికల ధ్యేయం. అలాంటప్పుడు ఇంతవరకు పెట్టిన పెట్టుబడుల మీద లాభం రాకపోగా నష్టం వస్తోంది అంటే పబ్లిక్ సెక్టార్‌లో ప్రజల విశ్వాసాన్ని మనం ఎలా చూరగొనగలం ? Including the Electricity Board why are these industries incurring losses? Why till 1975 we cannot earn profits? What is inherently wrong with that? అనేది తీవ్రంగా investigate చేయాలి. 4 కోట్ల జనాభా కలిగిన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 8 లక్షల మందే elctricity consumers అంటే అది చాల తక్కువ సంఖ్య అని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. దానిని గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించాలని అభ్యర్థిస్తున్నాను— [illegible] toppers గురించి, pump-sets గురించి, subsidy wells గురించి

గవర్నరుగారు ప్రసంగంలో ముచ్చటించారు ముఖ్యంగా వైద్యశాఖను గురించి వారు మాట్లాడుతూ beds-strength పెరిగిందని, doctors strength పెరిగిందని చెప్పారు. పూర్వం ముఖ్యమంత్రిగాఉన్న సంజీవరెడ్డిగారి దూరదృష్టి వల్లగాని, అంతకుపూర్వం హైదరాబాదు గవర్నమెంటులో ముఖ్యమంత్రిగాఉన్న రామకృష్ణరావు గారి దూరదృష్టి వల్లగాని, మన రాష్ట్రంలో మొదటినుంచి మెడికల్ కాలేజీలు ప్రారంభించడం జరిగింది. లక్ష్మణస్వామి మొదలియారు గారి రిపోర్టు ప్రకారం for 5 millions one medical college అనేది వారి రిపోర్టు రాకపూర్వమే మనకు లభించింది. అందువల్ల పదేపదే విజయవాడకు మెడికల్ కాలేజి కావాలని అడిగినప్పుడల్లా ఆ 5 మిలియన్ల సంగతి తీసుకువచ్చి, ఇవ్వడానికి వీలులేదని అంటున్నారు ఇప్పుడు మనకున్న 8 మెడికల్ కాలేజీలలో admissions పెరిగి percentage of passes కూడ పెరిగినందువల్ల అదృష్టవశాత్తు మనరాష్ట్రంలో ప్రతి 6 వేల జనాభకు ఒక డాక్టరు ఉండే పరిస్థితి ఏర్పడింది. అయితే డాక్టర్సుగా ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సుకు వెళ్తున్నారా అంటే ఆ పరిస్థితి ఇప్పుడు మెరుగైనదని, ఇప్పుడు 21 సెంటర్సులో మాత్రమే డాక్టర్సు లేరని D M. S చెప్పారు. అయితే డాక్టర్సు గ్రామసీమలకు పోవడం లేదనే విమర్శఉంది. ఇటీవల గుంటూరులో జరిగిన I. M S. Andhra Pradesh Conference President—డా॥ కృష్ణారావుగారు—పూర్వం విద్యాశాఖ మంత్రిగా పని చేసినటువంటివారు దేశభక్తుడు—చాల practical suggestions చేశారు. అందులో ఒక సూచన తమద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. వైద్యవిద్యకొరకు పట్టణాలలో ఉండి మంచిమంచి హాస్టల్సులో అయిదారేళ్లు హాయిగా జీవితం గడపడానికి అలవాటు పడిన వారు హౌస్ సర్జన్ అయిపోవగానే ఒక్కసారిగా ఏమీ సౌకర్యములులేని గ్రామాలకు వెళ్ళి ఉండమంటే వెళ్ళడానికి వారు వప్పుకొన్నప్పటికీ వారికి పిల్లనిచ్చి 40 వేలు కట్నం యిచ్చిన మామగారు వప్పుకొనుటలేదు నీవు పక్కడవే వెళ్ళి వంట చేసుకొని అయినా ఉండుగాని, నీవు ఏదో పల్లెటూరుకు వెళ్తానంటే యింతకట్నంతో మా అమ్మాయిని ఇచ్చి పెళ్ళిచేస్తానా, నీవు వెళ్లు అని ఆయనకు ప్రభుత్వం మీద ఉన్న పలుకుబడిని వినియోగించి ఆ డాక్టరు అల్లుడిని ఏ బస్తీకో వేయించడం జరుగుతోంది. ఆ లోపాన్ని తీర్చడానికి ఏమిచేస్తే బాగుంటుందని అభిప్రాయ పడుతున్నానంటే—10 ఎకరాలు ఎంతోఇస్తేగాని అక్కడ ప్రైమరీ హెల్తు సెంటరు ఇవ్వడంలేదు, దానితోబాటు అక్కడ డాక్టరు నివాసానికి ఒక చిన్న కాలేజి—తిరుపతి కొండమీద ఉన్నటువంటి కాటేజీమాడల్ లో-వాసయోగ్యమైనటువంటి, సెప్టిక్ లెట్రిన్ సౌకర్యాలైనటువంటి, కాటేజి నిర్మించి యిస్తే తప్పకుండా ఆకర్షణీయంగా ఉంటుంది, డాక్టర్సు గ్రామసీమలకు వెళ్లి సంతోషంగా పనిచేస్తారు. ఇదివరకు గ్రామసీమలకు వెళ్లడానికి ఇష్టపడనివారు ఇప్పుడు ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సు వెళ్లి పనిచేస్తున్నారు, సంతోషంగా ఉన్నది, ప్రాక్టిస్ కూడ బాగా ఉన్నదని చెబుతున్నారుగనుక నేను సూచించిన సౌకర్యం కలుగజేస్తే తప్పకుండ డాక్టర్సు వెళ్తారు. నాల్గవ ప్రణాళికలోనైనా అటువంటి వసతులకు అవకాశం కల్పించాలని కోరుతున్నాను. అయితే మందుల సప్లై, పరికరముల సప్లై ఇంకా లోపభూయిష్టముగా ఉన్నది. ఇటీవల విశాఖపట్టణంలో నా స్నేహితుడు ఒకనికి జబ్బుగాఉంటే చూడటానికి వెళ్లాను. విశాఖపట్టణం

హాస్పిటల్‌కు వెళ్ళి చూస్తే అటువంటిచోట కూడ తగిన పరికరాలు లేవు. హృద్రోగముతో బాధపడుతున్న రోగికి oxygen యివ్వాలనివస్తే-దానికి latest గా వచ్చిన పరికరం-నిమిషానికి ఇన్ని లీటర్లు ఆక్సిజెన్ ఈ రోగికి వెళ్తోంది అని చూపించడానికి—నాలుగు లీటర్లు, అయిదు లీటర్లు అనేవి చూపించడానికి ట్యూబ్ ఉంటుంది. అంత పెద్ద హాస్పిటల్ అటువంటిదిలేకుండా, గుంటూరు జిల్లా పొన్నూరు హాస్పిటల్‌లో ఉన్నట్లు నీళ్ళట్యూబ్ పెట్టారు, బుడగలు వస్తాయి. అంతటి కింగ్‌జార్జి హాస్పిటల్‌లో ఎందుకు లేదంటే, థియేటర్‌లో ఉన్నది. వార్డ్సుకు ఇంకా అలాంటి అదృష్టం పట్టలేదన్నారు మనం medical expenditure కు All India లో ఖర్చు పెట్టుతున్న 6% కు అధిగమించి 9% of the revenues వినియోగిస్తున్నాము. 1957-58 లో మనకు ఉన్న 3 కోట్ల జనాభాకు తలకు 14 అణాలు చొ॥ పడింది, ఈ రోజున రు. 3 crores ఖర్చు చేస్తున్నారు. అటువంటప్పుడు వైజాగ్ హాస్పిటల్‌కు ఈ లేటెస్టు ఎక్విప్‌మెంట్ ఎందుకు వెళ్ళలేదో తెలియదు ఒకసారి ముఖ్యమంత్రిగారు, మేమందరం గుడివాడకు వెళ్ళాము. అప్పుడు అక్కడ ఒక బాంబు పేలింది. వరంగల్‌లో బాంబు గురించి లక్ష్మణదాసుగారు చెప్పినటువంటిది కాదు. గుడివాడలో explosion జరిగి కొందరి కాళ్లు పోయాయి. వెంటనే హాస్పిటల్‌కు తీసుకుపోయి ప్రథమ చికిత్స చేయాలంటే అక్కడ క్లోరోఫారంమాస్ ఒకటి ఉన్నది. రెండోదిఉంటే వారికి చచ్చిపోకుండ సేవ్ చేయడానికి వీలుండేది ఇటువంటి స్థితిలో ఈనాడు హాస్పిటల్లో ఉన్నాయి. నేను ప్రభుత్వాన్ని అభ్యర్థించేది వారికి విశ్వాసం ఉంటే ఈ హౌసులో ఉండే డాక్టరు సభ్యులతోగాని లేక ఇంకా నిపుణులైన వారితోగాని ఒక కమిటీని వేసి మన హాస్పిటల్సుఅన్నీ సర్వేచేయించి అక్కడ ఉన్న లోపాలను తెలుసుకోవాలి. ఆ మేన్యువల్‌లో రోగులకు ఇవ్వవలసిన కోడిగుడ్డువెయిట్ ఇంత ఉండాలని కూడ చూపించారు 1 25 ఔన్సులు వెయిట్ ఉంటేనే ఆ క్రోడిగుడ్డును కంట్రాక్టర్స్ దగ్గరనుండి అంగీకరించమన్నారు మీట్ తీసుకొన్నప్పుడు—అది మగ గొఱ్ఱె మీట్ అయిఉండాలి, ఆ గొఱ్ఱె 25 ఎల్ బి. వెయిట్ అయి ఉండాలి అని వారు ఆ సివిల్ మెడికల్ మేన్యువల్ కోడ్‌లో పెట్టారు. కాని, దురదృష్టవశాత్తు ఆ సివిల్ మెడికల్ మేన్యువల్ అట్లాగే ఉన్నదికాని, జరిగే పనులు అట్లాగే జరుగుతున్నవి. పెద్దపెద్ద హాస్పటల్స్‌లోకూడ కనీస సౌకర్యాలకు లోపం కనబడుతున్నది. మా రాజాగారు చాలా కష్టపడి శ్రద్ధతో వాటిని అభివృద్ధిచేయాలని కృషి చేస్తున్నారు అయినప్పటికీ ఎక్కడ లోపము ఉన్నదో నాకు తెలియదు. ఈ లోపాన్ని తెలుసుకొని దానికి మందువేయటానికి ప్రయత్నంచేయాలి మిగతా మెడికల్ రిసర్చి ఎట్లా ఉన్నా, మన హాస్పటల్స్ అభివృద్ధిచేసే రిసర్చి అయినా వెంటనే ప్రారంభించమని కోరుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగా బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు వచ్చిన తరువాత కన్‌సల్ టేటివ్ కమిటీ అని ఒకటి వేశారు అందరము సంతోసించాము. ఈ కన్‌సల్ టేటివ్ కమిటీలో స్వపక్షంఅన్నది లేకుండా అందరి ప్రతినిధులను వేశారు కాని ఫంక్షనింగ్‌లో ఏ నలకఅడ్డము వచ్చిందో నాకు అర్థంకావటం లేదు కాని—నేను సభ్యుడిగా ఉన్న కన్‌సల్ టేటివ్ కమిటీ ఒక్కసారి డిశంబరు నెలలో సమావేశమైనది. మిగతా కన్‌సల్ టేటివ్ కమిటీలు ఎలా పనిచేస్తున్నవో

నాకు తెలియదు. చాలా అభ్యుదయ మార్గమున ప్రభుత్వపరిపాలన నడపాలన్నటువంటి మన ముఖ్యమంత్రిగారు వారు వాంఛించినట్లుగా యీ కన్సల్టేటివ్ కమిటీలు తరచు ఎందుకు కలవటంలేదో, వాటియొక్క ఫలితాలను ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌కు ప్రజలకు ఎందుకు అందచేయటంలేదో, ఎందుకు యీ జాగుఅవుతున్నదో వారు ఒకసారి తప్పకుండా విచారించి—యీ కన్సల్టేటివ్ కమిటీలన్నీ త్వరగా తరచు మీట్ అవుతున్నట్లయితే, ఇలాంటి విషయాలన్నీ వారి దృష్టికి తీసుకురావడానికి అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి—దాని విషయంలో వారిని శ్రద్ధ పూనవలసిందని మనవిచేస్తున్నాను నిన్న ఇందిరాగాంధిగారు వచ్చి ఇక్కడ ఖైరతాబాదులో ఉన్నటువంటి స్లమ్స్ అన్ని తీసివేయటానికి, ఆ స్లమ్స్‌లో ఉన్నటువంటి నివాసస్థులు అందరికి మంచి గృహాలు నిర్మించటానికి ఆదర్శ హైజనిక్ గృహాలు నిర్మించటానికి శంఖుస్థాపన చేశారు చాలా సంతోషించవలసిన విషయం అది చాలా అవసరమే ఎక్కడో అనాగరికులు దొక్కబడినవారికి—కూలి చేసుకొని ఇంటికివెడితే చెమట ఆరేటట్లు స్నానంచేయటానికి నీరు లేకపోయినా గాలి వచ్చేటటువంటి ఇండ్లు చాలా అవసరం కాబట్టి, దాని విషయంలో శ్రద్ధపూనటం చాలా సంతోషించవలసిన విషయము అయితే ఒక్క హైదరాబాదు నగరం విషయంలోనేకాదు స్లమ్స్ లేనటువంటి ప్రాంతంలేదు హరిజనులగురించి కొంత జరుగుతున్నది హరిజనులు కానటువంటివారు బస్తీలో యీ స్లమ్ ఏరియాస్‌లో ఉన్నటువంటివారు ఉన్నారు అజీత్ సింగ్ గారు విజయవాడకు స్పెషల్ ఆఫీసర్‌గా ఉండగా "One in every three is living in slums in Vijayawada" అని ఆయన రిపోర్టు ఇచ్చారు విజయవాడలో ఉన్న స్లమ్స్ అలాంటి దీనస్థితిలో ఉన్నవి. దానికి ఎంతో కొంత డబ్బు ఇచ్చారు. అయితే దురదృష్టవశాత్తు ఎర్రర్ ఆఫ్ జడ్జిమెంట్‌వల్ల తీసుకువెళ్ళి బుడమేటివద్దున ఆయన పెట్టినందువల్ల 5 లక్షల రూపాయలు బుడమేటిలో పోసినట్లు అయింది అసలు మనకు ఉన్న పట్టణముల సంఖ్య తక్కువ. అక్కడ స్లమ్స్ చాలా ప్రబలంగా ఉన్నవి కీర్తిశేషులు ఆలపాటి వెంకటరామయ్యగారు మంత్రిగా ఉండగా, తెనాలి విశాఖపట్నంలాంటి కొన్ని ప్రాంతాలకు ఇచ్చారు నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే—1975 నాటికి ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తిఅయ్యేటప్పటికి మన పర్ కేపిటా ఇన్‌కమ్ రెట్టింపు అవుతుంది, అప్పటిదాకా మీరు వేచిఉండండి అనేకంటె వెనువెంటనే—యీ సంవత్సరంలో అవకాశం ఉంటే యీ సంవత్సరం లేక నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరంలోనే ప్రభుత్వాన్ని నేను ఏమి చేయమని కోరుతున్నానంటే—ప్రతి పట్టణంలో ఉన్న ప్రతి స్లమ్‌లో ఒక ఆదర్శగృహాన్ని—హార్బర్‌లో లైట్‌హౌస్ పెట్టినట్లుగా—ఒక ఆదర్శగృహాన్ని నిర్మిస్తే—అయ్యా, ఇట్లాంటి ఇండ్లు నీకు 75 నాటికి వస్తుంది ; ఆ ఊళ్లో నీకు 1985 నాటికి వస్తుంది, లేదా, 1968 నాటికి ఇట్లాంటి ఇంట్లో నీకు కాపురం చేసుకొనే అదృష్టం పడుతుంది అని—ఎట్లా దేవునిగుళ్లను పెట్టుకొని పూజిస్తున్నామో, ఎట్లా హార్బర్‌లో లైట్ హౌసెస్ ఉన్నవో అట్లా—ప్రతి స్లమ్ ఇంప్రూవ్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేయాలి. పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు గవర్నమెంట్ రిజైన్ చేయాలని చెప్పారు వారు అధికారంలోకి వచ్చినా, అన్ని స్లమ్స్‌లోనూ అల్లాఉద్దీన్ వండర్‌ఫుల్ లాంప్‌లాగా ఒక్కసారి భవనాలు నిర్మించటానికి అవకాశం ఉండదు. ప్రతి స్లమ్‌లో, ప్రతి

పట్టణంలో ఒక ఐడియల్, ఒక మోడల్ హౌవుస్ నిర్మించి, యీ మాదిరి ఇండ్లు యివ్వటం ప్రభుత్వ ధ్యేయమని చెప్పినట్లయితే కొంత విశ్వాసము సంతోషము కలగటానికి అవకాశం ఉంటుంది అలా చేయమని కోరుతున్నాను. కీర్తిశేషులైన ప్రధాని నెహ్రూగారు కులూ వేలీలో విశ్రాంతి తీసుకొంటూ, అప్పట్లో ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సంజీవయ్యగారికి వ్రాసినటువంటి ఒక ఉత్తరం ఇటీవల ఒక సందర్భంలో నాకు దొరికింది. అందులో ఉన్న ముఖ్యమైన భాగాలు చదువుతాను. "While we are no doubt busy with the important question of State, may I draw your attention to the matters which are wholly unconnected with each other or in major decisions of the State. While yet I think they are important enough to merit your consideration, you are constantly discussing the problems of slums as to how to remove them. Some little progress is made in the big cities but while this little progress is made, in dealing with old slums, new slums grow." వారికి ఉన్నటువంటి దూరదృష్టితో ప్రాఫెటిక్‌గా చెప్పారు ఉన్న స్లమ్స్‌ను మనం ఇంప్రూవ్ చేయలేకపోతున్నాము, వీటికి మనుసులు, మునిమనుములుగా కొత్త స్లమ్స్ తయారవుతున్నవి. అందువల్ల వెనువెంటనే ప్రభుత్వం వారు— నేను ఇందాక మనవిచేసినట్లు— ప్రతి స్లమ్‌లో ఒక ఆదర్శ హైజనిక్ హౌవుస్ నిర్మించటం, కొత్త స్లమ్ రూపొందించకుండా క్రాస్ అప్ కాకుండా చర్యలు తీసుకోవటం అవసరమని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. "The first thing to do is toprevent the formation of new slums, otherwise all our labour is in vain." అని మన కులూ వేలీనుండి నెహ్రూగారు యింకా అనేక విషయాలు వ్రాశారు. నిన్న దాదాపు గంటసేపు ఆబిద్ రోడ్ మీద ఊరేగింపువల్ల ట్రాఫిక్ ఆగిపోయి ప్రజలకు ఇబ్బందికలిగింది. ఎన్. జి. ఒస్. యాజిటేషన్‌కంటే సుందర— యన్. జి. ఒ. ల కంటె హీనస్థితిలో మన మునసబు కరణాలు గ్రామ సిబ్బంది ఉన్నారు. 1957 అనంతరామన్ కమిటీ రిపోర్టు ప్రకారంగా—యుగయుగాలుగా వారు వున్నారు. వేదం ఎప్పుడు పుట్టిందో గ్రామాలు అప్పుడు పుట్టాయి. గ్రామాలు ఎప్పుడు పుట్టాయో అప్పుడు మునసబు కరణాలు పెట్టి వారు; ప్రారవి చరిత్రలో వ్రాశారు. బరాబహాత్ అన్న పదం ఏదో ఉపయోగించారు. అంటే గ్రామంలో వంశపారంపర్యా వస్తున్నవారు పన్నెండుమంది. పన్నెండుమందిలో ఐదుగురు మునసబు, కరణం, వెట్టి, నేరిగంటి ఇట్లాంటివారు. మిగతా ఐదుగురు కమ్మరి, కుమ్మరి యీ తరగతికి చెందినవారు ఈ పన్నెండుమంది ఎప్పటెప్పటినుండో అనాదిగా వస్తున్నారని చెప్పారు. 1875 లో యాక్టింగ్ గవర్నర్ జనరల్‌గా ఉండిన సర్ విలియమ్ మెడ్‌కాఫ్‌గారు పార్లమెంట్‌కు వ్రాస్తూ "It has got embedded into the village life of this country like Kusha race." అని వారు వర్ణించారు ఈ పంచాయతీరాజ్యాన్ని మీరు డిస్టర్బ్ చేయవద్దు, యీ యూనిటీ పోతుంది, యీ గ్రామజీవితాన్ని మీరు డిస్టర్బ్ చేయవద్దు అని ఆయన స్ట్రాంగ్‌లీ వర్‌డెడ్ నోట్ పంపించారని చరిత్ర చెబుతున్నది. దురదృష్టవశాత్తు మన రాజ్యాంగంవల్ల వారికి వంశపారంపర్యా హక్కులు ఉండటం—It is repugnant to Article 16 of the Constitution అని 1965 లో మన సుప్రీమ్‌కోర్టువారు చెప్పారు. సుప్రీమ్‌కోర్టుయొక్క తీర్పు

ఎవరూ కాదనటానికి వీలులేదు అయితే యిప్పటికి మన రాజ్యాంగాన్ని దాదాపు 17, 18 సార్లు సవరణ చేయటం జరిగింది కొన్నిసార్లు కోర్టు తీర్పులు బట్టి, మరికొన్నిసార్లు మనయొక్క ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఎక్స్‌పీరియన్సెస్ బట్టి సవరణ చేయటం జరిగింది. అందువల్ల యీ వంశపారంపర్యా హక్కు పోకుండా, దీనిని నిలిపేరీతిని అవసరమైతే కాన్‌స్టిట్యూషన్‌ను సవరణచేస్తే బాగుంటుందేమో ననే నా అభిప్రాయంగా కనబడుతున్నది. అది సమంజసమని ప్రభుత్వం అభిప్రాయపడితే దానిని మన ప్రభుత్వం కేంద్రానికి రికమెండ్ చేసినట్లయితే తప్పకుండా కేంద్రం దానిని అంగీకరించే అవకాశం ఉన్నది. ఈనాడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌యొక్క ప్రతిష్ట ఢిల్లీలో ఎంత స్థాయిలో ఉన్నదంటే—దాదాపు ఎవరెస్ట్ స్థాయిలో ఉన్నదని చెబితే అది ఏ మాత్రం అతిశయోక్తి కాదు. అది మన నాయకత్వం యొక్క చతురత అని చెబితే అది అతిశయోక్తి కాదు వారిని నేను ఏదో ప్రస్తుతి చేస్తున్నానని కూడ అభిప్రాయపడటానికి అవకాశం లేదు. మనం 1955 దాకా ఎన్నిఅకాల గల్లంతులు పడాలో అన్నీ మనం పడ్డాము సంజీవిలాగా సంజీవిరెడ్డిగారు వచ్చారు. వారు ఐక్యత తీసుకువచ్చారు దానిని కన్‌సాలిడేట్ చేసిన తర్వాత ఆ ఏక్యతను బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి చేతిలో పెట్టారు. అప్పుడు తెలియక, ఊహించలేక కొందరు ఏదో పట్టాభిషేకమని, ఆ రాజ్యమని అన్నవారందరూ— All their expectations were belied బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి రాజ్యం వచ్చేన తర్వాత నిజంగా బ్రహ్మానందంగా జరుగు తున్నదని చెప్పినా, అతిశయోక్తి కాదు. అందువల్ల మనస్థాయి చాలా ఎక్కువగా ఢిల్లీలో ఉన్నదిగనుక ఈ రాజ్యాంగం ఆర్టికల్ 16 ను సూటబుల్‌గా అమెండ్ చేసి వంశపారంపర్యా హక్కును యీ గ్రామ ఉద్యోగులకు ఉండేటట్లుగా చేయటం చాల మంచిదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఇటీవల శర్మ నాయకత్వాన రాయలసీమ గ్రామ ఉద్యోగులు ముఖ్యమంత్రిదగ్గరకు వెళ్ళినపుడు వారికివున్న సహజమైన ఉదారబుద్ధితో ఏమి అన్నారంటే—గతాన్నంతా మరచిపోండి, మీకు ఏమికావాలో మీరు మెమోరాండం యివ్వండి అన్నారు. చాలా శుభోదయం. వారికి, వారిద్వారా మన దేశానికి మన గ్రామాలకు ఎంతో భవిష్యత్తు ఉన్నదని చెప్పటానికి యిదే తార్కాణమని చెబుతున్నాను ఈ సందర్భములో లక్ష్మీ కాంతరెడ్డిగారు, చిన్నప్పరెడ్డిగారు శర్మగారు మొదలైనవారందరూ ముఖ్య మంత్రిగారివద్దకు రాయబారములు తీసుకువెళ్ళి, వారిని ఒప్పించి గ్రామ ఉద్యోగుల వంశపారంపర్యా హక్కు పోకుండా చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. మన ముఖ్యమంత్రిగారిలో నేను కనిపెట్టినది ఏమిటంటే— He has a correct and sympathetic understanding of the problems of the people and has honest apprach to the solution of those problems. నిన్నకూడ ఇందరాగాంధీగారి సభలో మాట్లాడుతూ "I do not think we are able to give enough of what our people want"— అని అన్నారు. ముఖ్య మంత్రి ఇంత నిర్భయంగా— అందులో అపోజిషన్‌వారు ప్రతిదానిని ఉపయో గించుకొంటారనీ స్థితిలో ఉన్నప్పుడు— వారు యీ విధంగా మాట్లాడారంటే, వారియొక్క సిన్సియారిటీ ఆఫ్ పర్పస్ అండ్ ఆనెస్ట్ ఆఫ్ అప్రోచ్ మనకు ద్యోతకమవుతుంది. ముఖ్యమంత్రిగారిని ముఖ్యంగా నేను అర్థించేదేమిటంటే— వంశపారంపర్యా హక్కుపోయే చట్టాన్ని దయచేసి మీరు తీసుకురావటం అంత

మంచిది కాదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఎందుకంటె, ఈ దేశంలోవున్న గ్రామ ఐక్యతను గ్రామ సౌభాగ్యతను గొడ్డలిపెట్టుగా పెట్టి నరికివేసిన బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు, ఈస్ట్ఇండియా కంపెనీవారే ఆ ఆఫీసర్స్ జోలికి వెళ్లటానికి జడిసారు. ఇది పాముపుట్ట, దీనిని కదలించినట్లయితే ఏ విపత్తు ఏ ఫలితాలు వస్తాయోనని యీ గ్రామ ఉద్యోగుల ఇన్‌స్టిట్యూషన్‌ను వారు డిస్టర్బ్ చేయలేదు ఇదే అనంతరామన్ కమిటీవారు కూడ చెప్పారు ఈ హెరిడిటరీ రైట్ నిలపటానికి అవసరమైతే కాన్‌స్టిట్యూషన్ ఆర్టికల్ 16 ను అమెండ్ చేయటంగాని, మరొక రీతిగాగాని, ఏమిచేస్తే బాగుంటుందో అది చేయమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయితీరాజ్యం వచ్చిన తరువాత, రెవిన్యూబోర్డు లెవెల్‌నుండి జిల్లా లెవెల్ వరకు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు పంచాయితీరాజ్యానికి సంబంధం ఏర్పాటుచేశారు. చెన్నారెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా సింతసైజ్ చేశారు. వారి పవర్స్ అన్నీ టాగాన్‌చేశారు. అయితే గ్రామసీమకు వచ్చేటప్పటికి, వారిదారి వారిదే, వీరిదారి వీరిదే అయింది. విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్స్‌కు, అక్కడ వున్న మునసబు కరణాలకు, అక్కడ వున్న పంచాయితీకి ఏ విధమైన సంబంధము లేదు ఎందుకు యిలా చేశారని నేను యిటీవల మన రాష్ట్రానికి వచ్చిన ఎస్. కె. డే. గారిని సంప్రతిస్తే మీ రాష్ట్రం చేసుకొంటే, మాకు అభ్యంతరం లేదు అన్నారు. అనంతరామన్ కమిటీ రికమెండేషన్స్ చదవటానికి యిప్పుడు నాకు టైమ్ లేదు, కాని ఒక విషయం చెప్పి సంతృప్తిచెందుతున్నాను. వారు రికమెండ్ చేశారు వీరందరిని కూడ ఎక్స్ అఫిషియో మెంబర్స్ విత్‌అవుట్ రైట్ టు వోట్ వెంకటరామయ్యగారు పెట్టిన మునిసిపాలిటీస్ బిల్లులో M L As and M L. Cs are Ex-officio Members without the right to vote for the election of the Chairman— అని ఎలా పెట్టారో అలాగే యీ పంచాయితీలలోకూడ మునసబుకరణాలకు ఎక్స్ అఫిషియో మెంబర్‌షిప్ యిచ్చి, without any right to vote but to have the right to record whatever they feel on any subject— అనిచెప్పి మన పెద్దలు బ్రహ్మయ్యగారు అనంతరామన్‌గారు చేసినటువంటి సిఫార్సులుకూడ నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వారి అమాల్గమేషన్స్ పెంచటానికి ప్రయత్నం చేయాలి. పంచాయితీరాజ్యంలో అన్ని పంచాయితీలలో ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్స్‌ను వేయాలని అంటున్నారు. కొందరు ఏమి చెప్పారంటే — మునసబ్‌ను పంచాయితీ సభ్యుడుగా చేసి, కరణం గారు account వ్రాసేవాడు కనుక అతనిని part time clerk గా లేక Executive Officer of every second grade, or third grade Panchayat చేయాలని ఆ సిఫార్సులో కొందరియొక్క అభిప్రాయంగా ఉన్నది. అందువల్ల ప్రభుత్వం వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. Revenue collections కూడ పంచాయితీలకు అప్పచెప్పబోతున్నాము. కరణంగారిమీద పంచాయితీవారికి ఏవిధమైన control లేకపోతే అది వసూలు చేసుకొని ఆయన అత్తవారింటికో ఎక్కడికో వెళ్ళిపోవచ్చు. అందువల్ల ఈ సంబంధం యిక్కడిమంచి కలవడానికి యిలా ఏర్పాటు చేసినట్లయితే బాగా ఉంటుందని అభిప్రాయపడుతున్నాను Hereditary system తీసివేసి మామూలు service కు recruit చేయడం మొదలుపెడతారు. ఇక్కడైతే class IV లో చేరి B.A. pass అయితే L. D. C. గా రావచ్చునని

ఆశ ఉంటుంది L. D C గా చేరిన graduate. U. D C., Superintendent, వాడి అయుర్దాయం బాగా ఉంటే Assistant Secretary అవడానికి అవకాశం ఉన్నది గ్రామోద్యోగస్థులుగా recruit చేసిన తరువాత promotion ఏమి ఉన్నది? Recruitment కు అవకాశం ఉన్నది గాని promotion కు ఎక్కడా అవకాశం ఉండదు. అయితే తాలూకా ఆఫీసులో గుమాస్తాగా తీసుకుంటాము అని చెప్పవచ్చు. East India Company British వారు కూడ తొలగించడానికి సందేహపడ్డటు వంటిది దృష్టిలో పెట్టుకొని hereditary system retain చేస్తూ ఉండవలసిందని నేను మనవి చేస్తున్నాను

Non gazetted officers గురించి సానుభూతి లేనటువంటివారు ఎవరూ లేరు మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో Planning Commission, కేంద్ర ప్రభుత్వం 'Questions and Answers' అని ఒక పుస్తకం వేశారు అందులో ఒక question—What is the way for the successful implementations of the plan? అంటే "We have an efficient Government" అన్నారు రెండవది What is the back bone of the Government? అంటే Back bone of the Government is services. కనుక ఏ wise Government వాళ్ళ services తో quarrel చేసుకోదు It is a domestic adjustment or something like that. వాళ్ళను అసంతృప్తి పరచి, వాళ్ళదగ్గరనుంచి work extract చేయడానికి ఏ ప్రభుత్వము ఉద్దేశిస్తుంది? 1956 లో ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వము ఏర్పడ్డప్పటినుంచి, 1957 నుంచి N. G Os యొక్క బాగోగులను మన ప్రభుత్వం పరిశీలించడం ప్రారంభించింది సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఆర్థిక మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు, వీరు వచ్చినతరువాత కూడ ఎప్పటికప్పుడు వాళ్ళ cost of living index ను consideration లోకి తీసుకొని—అయితే వాళ్లు కోరినంత యివ్వలేకపోవచ్చుగాని ఏదో కొంత చేసి వాళ్లను సంతృప్తిపరచడానికి ప్రయత్నం చేసినారు. గత శాసనసభలో అనుకుంటాను ఒక paper చదువుతూ యింతవరకు దాదాపు 11 కోట్ల రూపాయలు N G Os యొక్క D A వాళ్ళయొక్క pay structure ను improve చేయడానికి ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసినది ఇంత మొత్తాన్ని మహారాష్ట్రగాని మద్రాసుగాని మరెవరుకూడ చేసి ఉండలేదు అని వారు చెప్పడం జరిగింది. దాని తరువాత December లో గాంధీభవన్ ప్రకాశం హాల్ లో N. G Os conference జరిగింది. ఆనాటి దృశ్యాలు ఈనాటికి కంటికి కట్టినట్లు కనబడుతున్నాయి. అక్కడికి మన ముఖ్యమంత్రిగారిని వారు ఎంతో బ్రహ్మానందంగా receive చేశారు. వారి నాయకత్వం క్రింద మేము ఎంతో హాయిగా ఉన్నాము అని శ్రీరాములుగారు చెప్పారు. చెప్పడమే కాకుండా "I assure the Chief Minister that I want to make the N G Os an instrument of the service of the country and the people" అని శ్రీరాములుగారు గంభీరముగా చేసినటువంటి statement ఈనాటివరకుకూడ నా చెవులలో గుయ్యిమంటున్నది. December లో జరిగి యిప్పటికి 6 మాసాలు అయింది చెన్నారెడ్డిగారు వారి budget speech లో Pay Commission వేశామని చెప్పినప్పుడు నేను వారిని 'it is a typical Chenna Reddy Budget Sir' అని అభినందించాను ఇలాంటి మా అభినందనలు పొందడానికి కారణం—"I placed myself in the position of opposition and then drafted the budget" అని వారు చెప్పారు. వారు Pay

Commission వేయగానే అన్ని సమస్యలు Pay Commission పరిశీలించి అందరికి సామరస్యంగా సంతృప్తికరంగా ఉండే award ను యిస్తారని ఆశించారు వారి member కూడ కావాలి అన్నారు అది చెప్పగా వారి పట్టుదల వదలివేశారు. ఇప్పుడు వచ్చిన తగాదా interim relief గురించి. Interim relief 5 రూపాయలు యిస్తే 13 రూపాయలదాకా వారు పెంచమన్నారు. దానికి వారు చెప్పే కారణం మద్రాసులో మైసూరులో పెంచారు కనుక యి . కూడా ఎందుకు పెంచకూడదు? అది సహేతుకమైనదిగా కనబడలేదు నిన్ననే Finance Department వారు యిచ్చినటువంటి దానిని బట్టి చూసినట్లయితే 1958—59 లో our N. G Os' position is better than that of Mysore and Madras ఈరోజున మద్రాసు మైసూరుప్రభుత్వం N G. Os' కు dearness allowance ఎక్కువ యిచ్చారు కనుక మాకు యివ్వమని ఆందోళన చేస్తున్నారు. అది సమంజసమైన సహేతుకమైన వాదన కాదు 1958-59లో మైసూర్ మద్రాసుN. G. Os ఆంధ్రప్రదేశ్ మాదిరి మాకు పెంచమని వాళ్ళు ఆందోళన చేసి ఉండవలసిందిగదా! కనుక approach అదికాదు Cost of living is increasing.

The Chief Minister notes all this He has a sympathetic heart We are all sympathetic to the cause of the N G Os All including the opposition say that we are fishing in troubled waters. The Chief Minister will rise to the occasion and do the needfull ఆ విధంగా చేసుకుంటూ వచ్చినప్పుడు-యిప్పుడు మనకు 40 % of our revenues సిబ్బంది యొక్క ఖర్చు క్రింద పోతుంది-N G.Os గాని, ఉపాధ్యాయులు గాని, local administration లో ఉన్నవారు గాని, అయితే మద్రాసుకు మనకు చిక్కు ఎక్కడ వచ్చినది అంటే మద్రాసు వారి యొక్క ఆదాయం, వారి budget చూసినట్లయితే, ఎక్కువ. మన ఆదాయం తక్కువ ఒక్క అమ్మకం పన్నులోనే మన అమ్మకం పన్నుకంటె వారికి ఎక్కువ వస్తుంది హార్బర్ ఉండడంవల్లగాని యితర కారణాలవల్ల గాని. అక్కడకూడ leakages ఉన్నాయని భక్తవత్సలం గారు నాడారుగారు చెపుతున్నారు అక్కడికి రు 22 కోట్లు, 23 కోట్లు దాకా అమ్మకం పన్ను వస్తుంది. ఇక్కడ మనకు రు 13 కోట్లు, 14 కోట్లు వచ్చేటప్పటికి త్రాహి త్రాహి అయిపోతున్నది వారివి 13 జిల్లాలు మనవి 20 జిల్లాలు. జిల్లా కలెక్టర్లు 20, Additional collectors ను వేస్తున్నాము. ఒక్కొక్క కలెక్టరుకు ముగ్గురు P A లు ఈ విధంగా చూసినట్లయితే మద్రాసు expenses కన్నా Mysore expenses కన్న మన జిల్లాల సంఖ్య ఎక్కువ ఉన్నందు వల్ల మన administrative set up వేరుగా ఉన్నందువల్ల యిక్కడ ఖర్చు జాస్తి. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని సానుభూతితో వారియొక్క కోరికలను ఏ విధంగా చేస్తే సంతృప్తి కలిగి మన యొక్క administrative efficiency పెరగడానికి అవకాశం ఉంటుందో ఆ విధంగా చేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి నేనేకాదు, అవకాశం వచ్చినటువంటి అందరు సభ్యులు విజ్ఞప్తి చేస్తారు అలాంటి పరిస్థితిలో దానిని ఏదో పెద్ద issue గా చేసి కాంగ్రెసు వారందరికి దీనియందు సానుభూతి లేదు. మేమే మీకు ధర్మకర్తలుగా ఉన్నామని అటువంటి అభిప్రాయం, వారు చేయకూడదని నా యొక్క తాత్పర్యం కాదు. అలాంటి ఆశలు వారికి కల్పించినప్పటికి వారికి ఆశాభంగం కలుగునని తమద్వారా నేను హెచ్చ

రిస్తున్నాను. Bank rate విషయం అది మన subject కాకపోయినా కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క subject అయినా రెండు మాటలు చెప్పడానికి సాహసిస్తున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ — Non official resolution వస్తుంది

డాక్టర్ టి వి ఎస్. చలపతిరావు — జాతీయం చేయమనండి నేను చెప్పేది జాతీయం చేయమని, వద్దని కాదు ఈ రోజు current subject గురించి నేను మాట్లాడుతున్నాను Bank rate పెంచారు ప్రజలవద్ద ఉన్న డబ్బును deposits రూపంగా బ్యాంకులు ఎక్కువ ఆకర్షించగలిగి, deposits గా వచ్చిన డబ్బును తిరిగి పెట్టుబడి పెట్టడానికి ఉపయోగపడుతుందని పెంచారు అయితే నాకు అర్థంకాని విషయం ఏమిటంటే-మన దేశంలో ఎంతమంది ప్రజలకు bank లో deposit చేసే habit cultivate చేశారు? అసలు డబ్బు ఉన్నవాళ్ళ సంఖ్య చాల తక్కువ. 100 కి 14 మందికంటె ఎక్కువ లేరు. ఆ 100 కి 14 మందిలో bank లోనే deposit చేసి bank వడ్డీతో తృప్తి చెందే ధనవంతులు మన దేశంలో చాల కొద్దిమంది ఉన్నారు ½ % వుంటారో, వుండరో అలా సదుద్దేశ్యంతో చేసిన bank rate పెంచినందువల్ల వచ్చిన విషఫలితాలు ఏమిటంటే— బియ్యం, కిరసనాయిలు, మిరపకాయలు, చింతపండు డియర్ అయింది అంటున్నారు. ఇప్పుడే వాటిని కొనే డబ్బుకూడ డియర్ అయిపోయింది. The money market has become very tight. ఎప్పుడైతే deposits కు 7½% వారు యిస్తున్నారో lend చేసేవారికి 10 %, 9 % తక్కువలేనిది banks lend చేయడం లేదు అందులో secured వాటిమీద గాని advance చేయమంటున్నారు మామూలుగా యిచ్చేటటువంటి over drafts, unsecured వాటన్నిటికి restrictions తీసుకువచ్చి పెట్టారు. Consumers rate తగ్గడానికి బదులు ధర పెరిగిపోతున్నది. నేను ఒక rice mill వ్యాపారమో ఏదో చేస్తున్నాను. ఇదివరకు నాకు 10 వేల రూపాయలు 6½ % వడ్డీకి యిస్తూ ఉంటే ఇప్పుడు 9½ % బాంకు యిస్తున్నది వడ్డీ rate ఎక్కువేకాక amount కూడ తగ్గింది. 10 వేల రూపాయలు advance ను 5 వేల రూపాయలకు తగ్గించారు తగ్గించినందువల్ల private under ground activity గా ఉన్నటువంటి bankers దగ్గరకు వెళ్ళి 3 రూపాయలు, 4 రూపాయల వడ్డీకి వాళ్ళ అవసరాన్ని బట్టి నోట్ వ్రాసి తీసుకువస్తున్నారు తీసుకువచ్చినందువల్ల consumers యొక్క price తగ్గించడానికి బదులు ఎక్కువ అయింది. అందువల్ల నేను అభిప్రాయపడేది ఏమిటంటే— The remedy has proved worse than the disease'. తిరిగి పరిశీలించమని కేంద్రప్రభుత్వాన్ని మన ప్రభుత్వం అర్థించవలసిందిగా కోరుతూ నేను school of tropical medicine విజయవాడలో స్థాపించమని వారిని యిదివరకే అర్థించాను. వారు on principle అంగీకరించారు దానిని కూడ త్వరితగతిని అమలుజరపమని యింత అభ్యుదయకరమైనటువంటి మన శాసనసభవారు చేసినటువంటి చర్చలను దృష్టిలో పెట్టుకొని అభివృద్ధి ప్రణాళికలయొక్క ఫలితాలను వీటియొక్క picture ను చక్కగా ప్రదర్శిస్తూ మనకు గవర్నరుగారు address యిచ్చినందుకు

వారికి మరొకసారి హృదయపూర్వకమైన ధన్యవాదాలు అభినందనలు చెపుతూ తమరు సహనంతో యింత మంచి అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకుకూడ ధన్యవాదాలు చెపుతూ శలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— అధ్యక్షా, శ్రీ చలపతిరావుగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును నేను బలపరుస్తున్నాను. గత సంవత్సరం గవర్నరుగారు అడ్రసు చేసినప్పటినుండి, యీ సంవత్సరం తిరిగి అడ్రసుచేసే లోపల మనం మన చిరకాల వాంఛితాలైన అనేక కార్యక్రమాలను మన రాష్ట్రప్రభుత్వము ఆధ్వర్యంలోనూ, మన ముఖ్యమంత్రిగారి ఆధ్వర్యంలోనూ సాధించుకున్నాం. అందుకు వారిని మనం అభినందించకతప్పదు. ముఖ్యంగా స్టీల్‌ప్లాంట్ మనం సాధించుకున్న బ్రహ్మాండమైన కార్యక్రమం. ఎందుకోసం యీ స్టీల్‌ప్లాంట్ సాధించుకున్నాం; దీనివలన రాష్ట్రానికేమి వస్తుంది? అంటే — రెండవ ప్రణాళిక, మూడవ ప్రణాళికలలో మన రాష్ట్రంలో సెంట్రల్ సెక్టర్‌లో ఇండస్ట్రీస్ నిమిత్తం ఖర్చుపెట్టినది 88 కోట్లు. భారతదేశం మొత్తంమీద ఖర్చుపెట్టింది 3,700 కోట్లు. 3,700 కోట్లు దేశం మొత్తంమీద సెంట్రల్ సెక్టర్‌లో ఖర్చుపెడితే మనరాష్ట్రంలో సెంట్రల్ సెక్టర్‌లో ఖర్చుపెట్టినది రెండవ ప్రణాళికలో 40 కోట్లు, మూడవ ప్రణాళికలో 48 కోట్లు మాత్రమే. ఈ రీజినల్ ఇంబాలెన్స్ తగ్గించడాన్ని గూర్చి మన రాష్ట్రంలో ఎన్నో సార్లు చర్చించాము. మొత్తం భారతదేశంలో చూస్తే మనరాష్ట్రంలో యావరేజ్ పర్ కాపిటా ఇన్‌కం తక్కువ కావడానికి ప్రధానమైన కారణం ఇదే. ఈ విషయం నాలుగవ ప్రణాళిక తయారుచేసుకునేటప్పుడు అనుకున్నాము కూడా. సెంట్రల్ సెక్టర్ తరపున ఏ రాష్ట్రములో అయితే ఎక్కువ ఖర్చు జరుగుతుందో ఆ రాష్ట్రంలో పర్ కాపిటా ఇన్‌కం పెరుగుతుంది. ఆ ఉద్దేశంతో నాలుగవ ప్రణాళికలో కనీసం 700 కోట్లు అయినా సెంట్రల్ గవర్నమెంటు మన రాష్ట్రంలో ఖర్చుపెట్టాలని 800 కోట్లదాకా ప్రైవేటు సెక్టర్‌లో గనుక పెడితే నాలుగవ ప్రణాళిక ఆఖరు నాటికి పర్ కాపిటా ఇన్‌కం ఆలిండియా యావరేజికి రావడానికి అవకాశం వుంటుందని అనుకోవడం జరిగింది. నాలుగవ ప్రణాళిక యొక్క తుదిస్వరూపం ఏర్పడకముందే యీ వార్త రావడం చాలా శుభప్రదమైనది. 600 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడితో 40 లక్షల టన్నుల ఉక్కు తయారుచేసే కర్మాగారాన్ని విశాఖపట్టణంలో స్థాపించడానికి ఎక్స్‌పర్ట్స్ కమిటీ సిఫార్సు చేసింది, బహుశా అది మనకు రావడం ఖాయం. ఈ ఫ్యాక్టరీ నిర్మాణం అయ్యేలోపల రోజూకు 45 వేలమందికి జీవనభృతి కలిగే అవకాశముంది. ఫ్యాక్టరీ తయారైన తరువాత, 11 వేలమంది పని చేయడానికి అవకాశముంటుంది. ఈ విధంగా ఎంప్లాయ్‌మెంటు దీనిద్వారా పెరుగుతుంది. అలాగే పర్ కాపిటా ఇన్‌కం పెరగడానికి, యిదివరకు మనం కోల్పోయిన దానిని తీర్చుకోవడానికి ఇది ఉపయోగపడుతుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు దీని విషయంలో చాలా శ్రమచేశారు. మన రాష్ట్రంలోని ఒక సీనియర్ ఐ. ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్‌ను స్పెషల్ ఆఫీసర్‌గా వేసి ఒక రిపోర్టు తయారు చేయించి, ఆ వచ్చే కమిటీకి యిం[illegible]గా తయారు చేసిన ఆ ఉద్యోగులను, ముఖ్యమంత్రిగారిని యీ సందర్భంలో నేను అభినందిస్తున్నాను. అంతేగాక, యి[illegible] సాధించిన విషయాలు కొన్ని ఉన్నాయి. అందులో రాజమండ్రివద్ద గోదావరిపై [illegible] ఒకటి. [illegible] అనుకున్నాము. రాజమండ్రి

పౌరులు సత్యాగ్రహంచేసి, యితర ఉద్యమాలు తీసుకువచ్చే సమయంలో దీనిని మనం సాధించుకున్నాం అందుకు కూడా మన రాష్ట్రప్రభుత్వాన్ని అభినందించాలి. ఇన్ని కార్యక్రమాలు సాధించుకున్నాం ఇప్పుడు ఒక్కసారి వెనక్కు తిరిగి చూసుకుంటే, మూడవ ప్రణాళికలో, ఆలిండియా యావరేజి, అన్ని విషయాలలో మనకు తక్కువగా వుండటానికిగల కారణాలేమిటి ? ఈ విషయాన్ని ఒకసారి ఆలోచించాలి రెండవ ప్రణాళికలో, మూడవప్రణాళికలో మన ప్లాన్ యొక్క మొత్తం సైజు 525 కోట్ల రూపాయలు. దానిలో 111 కోట్ల రూపాయలు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుపై ఖర్చుపెట్టాము అంటే 21 పర్సెంటు చిల్లర అన్న మాట. నాగార్జునసాగర్, తుంగభద్ర హైలెవెల్ ఛానెల్ మనకు వైట్ ఎలిఫెంట్స్‌గా తయారైనవి. ఈ ప్రాజెక్టులపై మనం ఖర్చుపెట్టడంవలన రాష్ట్రంలో ముఖ్యమైన యితర చిన్న కార్యక్రమాలపై మనమేమీ ఖర్చు పెట్టలేక ఆలిండియా యావరేజ్‌లో వెనుకబడిపోయాము. ఈ బాధతోనే మనం నాలుగవ ప్రణాళిక తయారుచేసుకుంటున్నాము. నాలుగవ ప్రణాళికలో నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలం గాక, మనం 700 కోట్ల రూపాయలతో రూపొందించుకోనున్నాము, ఈ సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి నేను ఒక విషయం తీసుకురాదలచుకున్నాను. నాగర్జునసాగర్, తుంగభద్ర హైలెవెల్ ఛానెల్ మొదలైన వాటిని మన రాష్ట్ర ప్లానులో గనుక పెట్టుకున్నట్లతే మనం యింకా వెనుకబడిపోయే ప్రమాదమున్నది, ఇంకా 50 సంవత్సరాలు వెనుకబడిపోతాం అని నేను మనవిజేస్తున్నాను. ఏ విధంగానయినాసరే వీటిని సెంటర్‌కు అప్పగించాలి ; లేకపోతే, ఔట్‌సైడ్‌ది ప్లాన్ ఖర్చుపెట్టడానికి ఎక్కువ డబ్బు తెచ్చుకోవాలి తప్ప నాలుగవ ప్రణాళికలో వీటిపై ఒక్క రూపాయి ఖర్చుపెట్టినా మనం వెనుకబడిపోతాం అని మరొకసారి చెబుతున్నాను. ఈ విషయాన్ని చాలా జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి మనకంటే చిన్నదైన మద్రాసు రాష్ట్రం నాలుగవ ప్రణాళిక 750 కోట్లతో తయారుచేసుకుంది. వారు ఎంతబాగా ఆలోచిస్తున్నారో ఒక్కసారి గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో వారు మనకంటే ఎంతో అడ్వాన్స్‌డ్. మనం 16 పర్సెంట్ రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్ చేసుకుంటే, మద్రాసు గవర్నమెంటు మూడవ ప్రణాళిక చివరికి 80 పర్సెంటు చేసుకుంటుంది. 69 వ సంవత్సరం అక్టోబరు రెండు నాటికి సెంట్ పర్సెంట్, విలేజెస్ అన్నీ, ఎలక్ట్రిఫై చేసుకోడానికి వారు ప్లాన్ వేసుకున్నారు. మూడవ ప్రణాళికలో మద్రాసు గవర్నమెంటు వారు 100 కోట్లు ఎలక్ట్రిసిటీపై ఖర్చు పెట్టారు. మనం 78 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టాము మనం ఎక్కువగా జనరేషన్‌పై ఖర్చు పెడుతున్నాం నాగార్జునసాగర్ వంటివి వుండడం వలన మనం రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్‌పై ఖర్చు పెట్టడానికి అవకాశం లేకపోయింది నాలుగవ ప్రణాళికలో రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్‌కు 40 కోట్లు మాత్రమే పెట్టుకున్నాం. ఈ 40 కోట్లకు 5 వేల గ్రామాలకంటే ఎక్కువ రావడానికి అవకాశంలేదు. 10 వేల గ్రామాలు వస్తాయని మనవాళ్ళు చెబుతున్నారు. పదివేల గ్రామాలు ఎలా వస్తాయో నాకు అర్థంకావడం లేదు. నిజంగా, పదివేల గ్రామాలు వచ్చినా, 50 పర్సెంటుకు కూడా మనం రీచ్ కాలేము నాలుగవ ప్రణాళిక చివరికి. ఎందుకని మనం వెనకబడిపోతున్నాం ? ఇతరరాష్ట్రాలు ముందుకు వెడుతున్నప్పుడు మనం ఎందుకని వెనకబడిపోతున్నామో

నాకు అర్థం కావటంలేదు. ఏ రాష్ట్రమైనా అడ్వాన్స్‌డ్ అని చెప్పాలంటే ఆ రాష్ట్రంలో పర్ కేపిటా ఆఫ్ పవర్ కన్‌సంప్షన్ చూస్తే తెలుస్తుంది అని డాక్టర్ కె. యల్. రావు గారి వంటి అనుభవశాలురు చెప్పారు. మూడవ ప్రణాళిక చివరికి ఆలిండియా యావరేజ్ పర్ కాపిటా పవర్ కన్‌సంప్షన్ 65 కిలోవాట్స్ అయితే మూడవ ప్రణాళిక చివరికి మన రాష్ట్రంలో 25 కిలోవాట్సు ఉంటుంది. 25 కిలోవాట్సు అని చెప్పుకోడానికి మనం సిగ్గుపడాలి ఈ డిఫరెన్స్. ఈ రీజనల్ ఇంబాలెన్స్ పోవడానికి మనం ఏమి చేస్తున్నాం? ఏమి ఆలోచిస్తున్నాం? దీనిపై మన ప్లాన్‌లో 200 కోట్లు పెట్టుకున్నాం—ఎక్స్‌క్లూడింగ్ శ్రీశైలం—ఈ 200 కోట్లలో 160 కోట్లు జనరేషన్‌కు పెట్టుకున్నాం, 40 కోట్లు మాత్రమే రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్‌కు పెట్టుకున్నాం. దీనిని ఎట్లా మనం సర్దుబాటు చేసుకోగలమో ఒక్కసారి ఆలోచించాలి. ఈ రకంగా అయితే సెంట్ పర్సెంట్‌కు రీచ్ కావడానికి మనకెన్నేళ్ళు పడుతుందో ఆలోచించండి నాలుగవ ప్రణాళికకు తుది రూపం యిచ్చే లోపల ముఖ్యమంత్రి గారు యీ విషయాన్ని క్షుణ్ణంగా పరిశీలించి కొన్ని అవసరమైన ఐటమ్స్ వుంటే తీసివేసి, కుదింపుచేసి రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్ పై బాగా శ్రద్ధ తీసుకోవాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అలాగే, నాలుగవ ప్రణాళికకు సంబంధించి ఎడ్యుకేషన్ విషయం తీసుకోండి. ఇక్కడ కూడా మరొక్కసారి మద్రాసును ఉదాహరణగా చెప్పక తప్పదు. చలపతిరావు గారు చెప్పారు ఎడ్యుకేషన్ విషయంలో యీ నాటికి కూడా మనం ఆలిండియా యావరేజ్‌కి తక్కువగా వున్నాం. మద్రాసు గవర్నమెంటు ఆలిండియా యావరేజ్‌ను మించిపోయింది. మద్రాసు గవర్నమెంటు 750 కోట్ల ప్లాన్‌లో 80 కోట్లు ఎడ్యుకేషన్‌కు కేటాయించారు. మనది? వర్కింగు గ్రూపు వారు 70 కోట్లకు సిఫార్సు చేస్తే మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డ్రాఫ్ట్ ప్లాన్‌లో 64 కోట్లకు తగ్గించింది. మనం ఎట్లా దీనిలో ముందుకు వెడతాం? నాకు అర్థం కావడంలేదు. అదే రకంగా, నిన్న హరిజనులు, యితర బాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్‌కు ఇళ్ళ స్థలాలు కేటాయించే ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు రెవిన్యూ మంత్రి గారు చెప్పారు. మనం యీ విధమైన పద్ధతి గనుక అవలంబించినట్లయితే పదేళ్ళకు కూడా హరిజనులకు యిళ్ళ స్థలాలు యివ్వలేము మద్రాసు ప్రభుత్వం నాలుగవ ప్రణాళికలో హరిజనులకే గాక, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వారందరికి యిళ్ళ స్థలాలుయిచ్చే నిమిత్తం 15 కోట్ల రూపాయలు పెట్టింది. మనం ఎందుకు పెట్టుకోలేకపోతున్నాము? గ్రామసీమలలో ప్రజలకు సౌకర్యాలు కల్పించే నిమిత్తం యిటువంటి ప్లాన్ మనకు ఎంతయినా అవసరం అని నేను ముఖ్యమంత్రి గారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఎడ్యుకేషన్‌లో కూడా కొత్త కొత్త మార్పులు తీసుకువచ్చే విషయాలను గూర్చి మనం గవర్నరు గారి ఉపన్యాసంలో చూశాము. మన రాష్ట్రంలోను, మొత్తం భారతదేశంలో ఎడ్యుకేషన్ గూర్చి ఒక్కసారి ఆలోచిస్తే గత 17, 18 సంవత్సరాల నుండి మనం ఎక్స్‌పెరిమెంట్లు చేస్తున్నామని తెలుస్తుంది. గత సంవత్సరం యీ సంవత్సరం కూడా మన రాష్ట్రంలో మనంకూడా ఎడ్యుకేషన్ విషయంలో కొత్త పాలసి అడాప్టు చేశాము. అది ఏమంటే—7వ తరగతి దాకా ప్రైమరీ ఎడ్యుకేషన్ అని, 8 నుండి 10 వరకు సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ అని, 11–12 హయ్యర్ సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ అని, తరువాత మూడు సంవత్సరాలు డిగ్రీ

కోర్సు అనీ అన్నాం మొత్తం పదిహేను సంవత్సరాలు ఆ విధమైన నిర్ణయం తీసుకుని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్నది. ఎఫెక్టివ్ ఇన్స్పెక్షన్ కోసం పోస్టాఫీసులవంటి రీజినల్ డెప్యూటీ డైరెక్టర్సును అందరినీ రద్దుచేసి జిల్లాకు ప్రతి 45 స్కూల్సుకు ఒక ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ స్కూల్స్ వుండేటట్లు, వారి మీద డి. ఇ. ఒ. డెప్యూటీ డైరెక్టరు కేడరులో వుండేటట్లు పెట్టారు ఇది చాల మంచి సిస్టం ఎఫెక్టివ్ ఇన్స్పెక్షను జరగవలసిందే. అప్పుడే క్వాలిటీ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ పెరుగుతుంది చాల మంచి పని చేశారని నేను మనవి చేస్తున్నాను. యూనివర్శిటీస్ అమెండుమెంట్ బిల్లు కూడ తెస్తున్నారు. ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ ఎఫెయిర్స్ చూచినతరువాత ఇటువంటిది అవసరమని మన ఆలోచనలోకి వచ్చింది. యూనివర్శిటీస్ వైస్ ఛాన్సలర్స్ ఎన్నో వ్యవహారాలు చేస్తున్నప్పుడు నోరెత్తి మాట్లాడడానికికూడ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అవకాశం లేదు. అటువంటి అవకాశం కల్పించుకోవాలి, అటానమస్ బాడీస్ ఏవైనాసరే—

యిప్పుడు యీ అమెండ్మెంట్ తెస్తున్నందుకు అభినందిస్తున్నాను. ఇప్పుడు కాలేజ్ ఎడ్యుకేషన్, సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ సెపరేట్ చేసి రెండు డైరెక్టరేట్స్ వేయాలని ఆలోచనలో వున్నదని యీ స్పీచ్లో వుంది కొత్తగావచ్చే రిఫారమ్స్ చేసినతరువాత, ఇంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టి ఇంతమంది ఆఫీసర్సును వేసినతరువాత ఇంకొక డైరెక్టరేట్ అసలు ఎందుకు వుండాలో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఈనాడు—కొత్త సిస్టం వచ్చినతరువాత-డైరెక్టరుకు వున్న పని ఏమిటి? కాలేజి ఎడ్యుకేషను అకడమిక్ సైడ్ అంతా యూనివర్శిటీస్ చూస్తున్నాయి గెజిటెడ్ ఆఫీసర్స్ ఎప్పాయింట్మెంటు, ట్రాన్సఫర్సు సెక్రటేరియట్ లెవెల్ లోనే జరుగుతున్నాయి ఇక, మేనేజిమెంటు తప్ప ఏమీ లేదు. అటువంటప్పుడు అధికంగా పోస్టులు క్రియేట్ చేసి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద యింకా బర్డన్ ఎందుకు వేస్తున్నారో నాకర్థం కావడంలేదు ఇండియా గవర్నమెంటువారు డాక్టర్ కొఠారీ అధ్యక్షతన ఒక ఎడ్యుకేషన్ కమిటీని వేశారు. వారు మన రాష్ట్రంకూడ వచ్చి చూచివెళ్లారు. వారి రిపోర్టులో ఏమి యిస్తారో వేచి చూడకుండానే గబగబా యిన్ని మార్పులు తేవడం మంచిది కాదేమో, ఇంకొక సంవత్సరం చూచి ఆ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత అవసరమైతే పెట్టుకోవచ్చు కాని అప్పటివరకు తొందరపడడం మంచిది కాదని నా అభిప్రాయం ఫుడ్ ప్రొడక్షన్ విషయం వుంది. ఈ సంవత్సరం వర్షాలు నెలా పదిహేను రోజులు ఆలస్యంగా కురిశాయి. లేట్ మాన్సూన్ వల్ల యీ సంవత్సరం పంట దిగుబడి కూడ తగ్గుతుందన్నది నిర్వివాదాంశం. ఈ సంవత్సరం ఫర్టిలైజర్స్ పొజిషన్ ఎంత అధ్వాన్నంగా వుందో చెప్పడానికే వీలులేదు. అమోనియా సల్ఫేటు, యూరియా దొరకక పోయినా, సూపర్ ఫాస్ఫేట్ అయినా ఓపెన్ మార్కెటులో దొరికేది. ఫారిన్ ఎక్స్ఛేంజి ట్రబుల్ వల్ల సూపర్ ఫాస్ఫేట్ తయారుచేసే ఫ్యాక్టరీలకు మ్మూత పడిపోయాయి. వ్యవసాయదారుల పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా వుంది. ఈనాడు ఆలస్యంగా నాట్లు వేసుకొని బాగా పండించాలంటే— బస్తా ఎరువు వేయాలంటే లేదు. ఉపన్యాసాలు చెప్పినంతమాత్రాన, కాగితాల మీద ప్లానులు వేసినంత మాత్రాన ఫుడ్ ప్రొడక్షను పెరగదు. ప్రాక్టికల్గా ఆలోచించి చేయాలి. ఇండియా గవర్నమెంటు ఫుడ్ కార్పొరేషను పెట్టారు.

వారి పని పండిన ధాన్యాన్ని లాక్కుపోవడమే కాదు, పండించే రైతులకు కావలసిన సౌకర్యాల విషయంకూడ చూడవలసిన బాధ్యతకూడ వుందని ఫుడ్ మినిష్టర్సు కాన్ఫరెన్సుకు ముఖ్యమంత్రిగారు ఢిల్లీ వెడుతున్నారు కాబట్టి వారికి నచ్చచెప్పాలని మనవిచేస్తున్నాను. బాగా పండే రాష్ట్రంనుంచి తీసుకువెళ్ళవచ్చు కాని, ఇక్కడ రైతులకిచ్చే సౌకర్యం విషయం ఆలోచించకుండా, యీ రాష్ట్రానికి కావలసిన ఫర్టిలైజర్స్ యివ్వకుండా చేయడం మంచిదికాదని మనవిచేస్తున్నాను. వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటువారుకూడ పాత పద్ధతులు వదలిపెట్టి కాలకాలానికి అనుగుణంగా మార్చుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను గత రెండుమూడు సంవత్సరాలనుంచి చూస్తే లేట్ మాన్సూన్స్—అసలు కాలమానం మారిపోయిందని పిస్తోంది. రోహిణీ కార్తిలో వర్షాలు కురిసేవి. ఇప్పుడు లేట్ రెయిన్స్—ఈ కాలానికి తగిన విత్తనాలుకూడ రిసెర్చిచేసి కనిపెట్టాలనికూడ చెబుతున్నాను. వరి విత్తనాలు—సీజనల్ మాన్సూన్స్—మృగశిర కార్తిలో విత్తనాలు వేయడం పోయి, పునర్వసు, పుష్యమిలలో వేస్తే విశాఖ, చిత్త కార్తిలలో పొట్టవస్తుంది. నాన్ సీజనల్ మాన్సూన్స్—విత్తనాలు ఎప్పుడు వేసినాసరే 6 నెలలకే యీనే

టట్లుగా అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటుకూడ ఆలోచనలు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. బెజవాడలో—అక్కడ విత్తనాలు తెచ్చిపెట్టినంతమాత్రాన విజయం అని నేను అంగీకరించడంలేదు. సబ్సిడీ వెల్స్ విషయంలోకూడ గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో వుంది అందులో ఎంత విజయం సాధించారో నేను చెప్పలేను. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు, పోచంపాడు ప్రాజెక్టు, కృష్ణా, గోదావరి, తుంగభద్ర ఆనకట్ట కమాండ్‌లో వచ్చే ఆయకట్లుకాక వీటివల్ల బెనిఫిట్ కాని భూములు చాలా అన్ని జిల్లాలలోకూడ వున్నాయి. సబ్ సాయిల్ వాటర్ తీసి రైతులకు యిచ్చి పండించడానికి తగిన పథకాలు వేయకపోతే—క్రాష్ ప్రోగ్రాం ప్రకారం కొప్పు యిరిగేషను తీసుకున్నారు. ప్రభుత్వమే పవర్ డ్రిల్స్ పెట్టి సబ్ సాయిల్ వాటర్ తెచ్చే బాధ్యత తీసుకొన్నట్లయితే పర్ర భూములన్నీకూడ సేద్యానికి వస్తాయి అప్పుడే రైతుల ఆర్థికస్థితి బాగుపడుతుంది. నాగార్జునసాగర్ వచ్చేలోపుగానే ఇటువంటివి యిమ్మీడియేట్ రిజల్ట్సు యిస్తాయని మనవి చేస్తున్నాను. వంద, రెండువందల అడుగులలోతు వున్నప్పటికీకూడ ఆ నీటిని పైకితెచ్చే ఆర్థికశక్తి లేకపోవడంవల్ల రైతులు తెల్లముఖం వేసుకుంటున్నారు. నాలుగవ ప్లానులో మన ప్రభుత్వం డ్రాట్ ఏరియాస్‌కోసం అప్రాక్సిమేట్‌గా 25 కోట్లు ఏర్పాటు చేసింది. అవసరమైతే ఆ మొత్తం దీనికి డైవర్టుచేసి ఇంకా అవసరమైతే కొన్ని ఇతర పద్దులనుంచి తెచ్చి—ఫారిన్ కంట్రీస్‌నుంచి పవర్ డ్రిల్స్‌కూడ తెచ్చి సబ్ సాయిల్ వాటర్ రైతులకిచ్చే కార్యక్రమంచేస్తే రైతులకు మేలు చేసినవారం అవుతాము, రాష్ట్రానికికూడ లాభం చేకూర్చినవారమవుతామని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వఆసుపత్రుల గురించి ఏమిచెప్పాలో నాకు అర్థం కావడంలేదు. జనరల్ హాస్పిటల్స్‌లో బీదవారికి అడ్మిషన్సు దొరకడం మహాకష్టం—కన్సల్టేషన్ ఫీజు యిచ్చుకోకపోతే అడ్మిషను దొరకదు. ఆర్థిక మంత్రిగారి బడ్జెటు స్పీచ్‌లో యీ సంవత్సరం ప్రభుత్వం గవర్నమెంటు కాలేజ్ ప్రిన్సిపాల్స్‌ను, మూవరింకొందరిని వెంటనే ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేయడం [illegible] ఆలోచిస్తున్నామని చెప్పారు. ఈ మధ్య హైదరాబాదు

లోనే డ్రగిస్ట్స్ అసోసియేషనులో అది మంచిపద్ధతికాదు. దానివల్ల ఎక్స్‌పర్ట్స్ నుంచి లాభం పొందడానికి చాలమందికి అవకాశం వుండదు, అది ఇంప్రాక్టికబుల్ అని చెప్పారు మరి, అది ప్రభుత్వ అభిప్రాయమో లేక యిది గవర్నమెంటు అభిప్రాయమో శాసనసభ్యుడుగా నాకే అర్థం కావడానికి అవకాశంలేదు. బడ్జెటు ఉపన్యాసములో చెప్పినా, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో చెప్పినా గవర్నమెంటు ఆలోచన చేస్తోంది అంటే అవుతుందనే దృష్టితో చెబుతారనే నమ్మకం వుండేది. మరి, బడ్జెటు స్పీచిలో ఒకమాట చెప్పి, బజారులో యింకొక మాట చెబితే శాసనసభ్యులు ఎట్లా అర్థం చేసుకోవాలో, ప్రభుత్వ పాలసీ ఏమి టనుకోవాలో అర్థంకావడంలేదు మనంఇంప్రాక్టికబుల్‌గా థింగ్స్ చేస్తున్నాము, చాలా అమలుకాని విషయాలు సిద్ధాంతంకోసం చేస్తున్నాము. కాని, యిది అమలుచేస్తే బీదవారికి లాభం చేసినవారమవుతాము. దీనివల్ల కొంతమంది డాక్టరులు వెళ్ళిపోయినాసరే జనరల్ హాస్పిటల్‌లో—ప్రయివేటు ప్రాక్టీస్ చేయడానికి వీలులేదని, కన్సల్టేషన్ ఫీజు పుచ్చుకోకూడదని నిర్ణయం తీసుకోవా అని మనవిచేస్తున్నాను. ఎన్. జి. ఓ. ల విషయం వున్నది. ఇంకా ఎక్కువ జీతాలు కావాలంటే ఇందులో వద్దనేవారెవ్వరూలేరు. మేమంతా ఎన్ జి.ఓ లు బాధపడాలి, యివ్వకూడదు అని చెప్పేవారంకాదు. ప్రతిపక్షాలకు ఒక్కరికే కాదు, సానుభూతి మా అందరికీవుంది. కాని, మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితికూడ చూడాలి. మదరాసు ప్రభుత్వ స్కేల్సుతోపాటు యివ్వాలని వారు నినాదాలు చేస్తున్నారు. మదరాసు స్కేల్స్‌చూస్తే వారికి. మనవారికి మినిమం 5 రూ. లు మాక్జిమం 59 రూ లు తేడా వుంది అవి యిస్తే మన రాష్ట్రప్రభుత్వంమీద యింకొక్క పది కోట్ల రూపాయల భారం పడుతుంది. పది కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుచేస్తే మన రాష్ట్ర బడ్జెటు ఎంత తారుమారవుతుంది, ప్లానులు ఏమి అయిపోతాయి అనేదికూడ ఆలోచించాలి. ఇది ప్రతిపక్ష పక్ష్యులకు తెలియదనికాదు రాష్ట్రప్రభుత్వాన్ని కాస్త ఇరుకునపెట్టాలని చెబుతున్నారు. ఎన్. జి. ఓ. ల సానుభూతి సంపాదించాలని చెబుతున్నారు కాని వాకంటె తెలివైనవారు అందులో వున్నారు. మదరాసు గవర్నమెంటు బడ్జెటులో 40 పర్సంటు ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటుమీద ఖర్చుచేస్తోంది. మనది ఇప్పటికే 50 పర్సంటు దాటిపోయింది. ఇదికూడ యిస్తే 60 పర్సంటు అయిపోతుంది ఉద్యోగస్థులమీద 60 పర్సంటు ఖర్చుపెట్టి మిగతా —మూడుకోట్ల ప్రజానీకంలో —వారికి మిగతా 40 పర్సంటులో ఏమిటి చేసేది ? ఇది చేయడానికి ఇంత మంది ఎందుకని నేను అడుగుతున్నాను అదనంగా టాక్సు వేశాము. అడిషినల్ అసెస్మెంటు వేస్తే నాలుగున్నర కోట్లు వచ్చింది ప్రతిపక్షాలు గోలచేసి, సత్యాగ్రహాలుచేసి జైలుకువెడితే. రాష్ట్రప్రభుత్వానికి వచ్చిన నాలుగున్నర కోట్లు ఒక్క ఇంటీరిమ్ రిలీఫ్‌కు వెళ్ళిపోయింది. ఈనాడు రాష్ట్రప్రభుత్వ పరిస్థితి ఏమిటనేదికూడ ఆలోచించాలి. సానుభూతి నిజంగా వుంది. పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారివంటి పెద్దలను అడుగుతున్నాను. ఈ దేశంలో బాధపడేవారు ఏన్.జి వోలు మాత్రమేనా, అంతకంటె తక్కువ వారులేరా ? చిన్నకారు రైతుల పరిస్థితి, వ్యవసాయ కూలీలపరిస్థితి ఎట్లా ఉన్నది? వ్యవసాయ కూలీలకు సంవత్సరంలో మూడు నెలలు మాత్రమేపని. మిగతా 9 నెలలు

పనిలేకుండా నిరుద్యోగులుగా ఉంటున్నారు. వారి పరిస్థితి ఏమిటి, వారిపై సానుభూతి లేదా అని అడుగుతున్నాను వారు బాధలో ఉన్నమాట నిజమే. కాని ఇప్పటి deficit finances లో ఏ రాష్ట్రప్రభుత్వానికి చేతకాదు. ఎవరూ చేయలేరు మనకందరకు సానుభూతి ఉంది, మనం ఏ పరిస్థితిలో ఉన్నాము మంచిస్థితిలోనికి వచ్చినపుడు తప్పకుండా ఇవ్వవలసిందే మేము దానికి వ్యతిరేకం కాదు ఈ కారణం తీసుకుని ప్రభుత్వాన్ని threaten చేస్తే, గ్రామోద్యోగులు t... ten చేస్తే ఏ ప్రభుత్వం సహించలేదు అట్లా నడిచే ప్రభుత్వం ఎక్కువకాలం నడువదని అభిప్రాయపడేవారిలో నేను ఒకణ్ని మన ప్రభుత్వం కూడా ఒక పే కమిషన్‌ను నియమించింది. వారు ఆలోచించి చెప్పేవరకు వేచిఉండాలి, ఇటువంటి విషయాలలో ప్రతిపక్షంవారు న్యాయంగా ఆలోచించి సహకరిస్తారని ఆశిస్తున్నాను మనకు తగాదాలేదు, మీరు చెప్పింది తప్పు అని నేను అనడంలేదు. అందరికి రావలసినదే బడిపంతులకు ఇచ్చే జీతాలు చాలవు. అయితే ఇచ్చే పరిస్థితి రాష్ట్రప్రభుత్వానికి రావాలి, అంతకంటే అధ్వాన్నంగా ఉండేవారి స్థితిచూడాలని కోరుతున్నాను ఇవన్నీ ఆలోచించి రాష్ట్రప్రభుత్వానికి సంపూర్ణమైన సహకారం ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలోని అనేక అంశాలపై మనం కుణ్ణంగా చర్చించుకోవచ్చును ప్రభుత్వానికి సూచనలు చేయవచ్చును ఏమైనా చెయివలసినవి ఉంటే ప్రభుత్వ పక్షంలోనివారుకూడా బాధ్యతతీసుకుని చెప్పవచ్చును గతసంవత్సరంలో ఆలపాటి వెంకటరామయ్యగారి మరణం ఒక్కటే విషాదకరమైనది ముఖ్యమంత్రిగారు ఛార్జి తీసుకున్నతరువాత రాష్ట్రానికి కావలసిన అనేక కార్యక్రమాలు సాధించుకున్నాము. ఈ తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగము, దానికంటె యుక్తియుక్తంగా ఇవ్వబడిన రెండు ఉపన్యాసములు, తీర్మానం ప్రవేశపెట్టిన చలపతిరావుగారు, సమర్థిస్తూ మాట్లాడిన వెంగళరావుగారు, వీటిని చాలా జాగ్రత్తగా చదివాను, విన్నాను. ప్రధానంగా గవర్నరుగారి ఉపన్యాసం చదువుతూంటే ఒకటి అనిపించింది నిన్న లక్ష్మణదాసుగారు మాట్లాడుతూ మాకు ప్రచారం చేసుకోవడం చేతకాదు అన్నారు. గవర్నరుగారి ప్రసంగం చదివి, రెండు ఉపన్యాసాలు విన్నతరువాత, అందులో ఏమాత్రం నిజంలేదని చచ్చిపోయిన గోబెల్సు బ్రతికివస్తే ప్రచారం ఎట్లాచేయాలో చలపతిరావుగారి నుంచి వెంగళరావుగారినుంచి నేర్చుకుంటారని నా ఉద్దేశం చేసిన కొద్దిని గొప్పగా చెప్పడం, దానినే ప్రదర్శించడం చెప్పవలసింది చెప్పకుండా ఉండటం, దేశంలోని పరిస్థితులను చెప్పకుండా అక్కడక్కడ కొన్ని కొన్ని విషయాలు నిజమైనవి, సత్యమైనవి చెప్పడం ఇవన్నీ చేసారు. గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని ఆలోచించేటప్పుడు ఏ line లో ఏ పునాదులమీద ఆలోచించాలనేది ముఖ్యమైన విషయం. జరిగిన కొన్ని విషయాలకు తప్పకుండా అభినందించవలసినదే. అందులో ఎవరికి అనుమానం లేదు. దేశంలోని పరిస్థితులను, రాష్ట్రంలోని పరిస్థితులను గవర్నరుగారి ప్రసంగం ప్రతిబింబిస్తున్నదా అంటే అభినందన తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టిన చలపతిరావుగారు కాని వెంగళరావుగారు కాని అటువంటి ప్రయత్నం చేయలేదు. ఆ మేరకు అభినందనలు అర్పిస్తున్నాము. మంచిచేసారు అనే

మాటలు వదలివేస్తే చలపతిరావుగారి ఉపన్యాసం కాని వెంగళరావుగారి ఉపన్యాసంకాని చాలా critical గా ప్రభుత్వం ఎక్కడ విఫలమైనదో వాటిని ప్రతిబింబిస్తూ ఉంది. చలపతిరావుగారు ఒక అడుగు ముందుకుపోయి ఎన్ జి వో ల సమస్య పరిష్కారం చేయకపోతే కమ్యూనిస్టులు, ప్రతిపక్షంవారు ఉపయోగించుకుంటారేమో, కాబట్టి పరిష్కారం చేయాలని ఆయన ముఖ్యమంత్రి గారికి హెచ్చరిక చేసారు వారు ఏ ఉద్దేశంతో చెప్పినా, కమ్యూనిస్టులు, ప్రతిపక్షాలవారు ఈ అవకాశం తీసుకుని ఎన్.జి.వో లను తమవైపు త్రిప్పుకుంటారనే భయంతోను, పలుకుబడి పోతుందనే భయంతో చెప్పినప్పటికికూడా, యధార్థమైన పరిస్థితులను గుర్తించి ప్రభుత్వోద్యోగుల సర్వసామాన్యమైన కనీస కోరికలను గుర్తించి గవర్నరుగారి ప్రసంగంపై డిబేటు పూర్తి అయేలోపల అంగీకరిస్తామని ప్రకటిస్తే చాలా సంతోషం గవర్నరుగారి ఉపన్యాసం చర్చించేటప్పుడు ఏవో కొన్ని తీసుకుని మిగిలినవి మరచిపోతే అది సరిగా అంచనా వేయడంలేదు. వారి ఉపన్యాసం చాలా rosy picture ఇచ్చిందని నా ఉద్దేశం. పై పై మెరుగులు చూపించారు. బ్రహ్మాండమైన కల కంటున్నామా అనిపిస్తుంది, ఉపన్యాసం చదువుతూంటే ప్రతిదానిలోను బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి కృషి ఒక్కటే కనిపిస్తుంది. మిగిలిన ప్రజల పరిస్థితి అందులో ప్రతిబింబిస్తున్నదా అంటే లేదనే చెప్పవలసి వస్తుంది. స్టీల్ ప్లాంటు విషయం చెప్పారు సంతోషించవలసినదే కాని ఇంకా hurdles ఉన్నాయని ప్రధానమంత్రికూడా అప్పుడే సంతోషించకండి, కాబినెట్ ఏమి చేస్తుందో అన్నాడు ప్లానింగ్ కమీషన్‌వారు స్టీల్ ప్లాంటును తగ్గించవలసిన అవసరం వస్తుందేమో అనే ఆలోచన ఉన్నట్లు వింటున్నాము. Consortium report లో steel plant పెట్టడానికి విశాఖపట్నం అనువైనదని చెప్పినందుకు సంతోషమే. అయితే చేయవలసిన ఆందోళనను మరచిపోకూడదని మాత్రమే ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇది ఎంతయినా అవసరం ఇల్లు అలకగానే పండుగ కాదనే సామెత ఈ సందర్భంలో వర్తించవలసిన అవసరం ఉంది అని ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇక రైల్వే జోను విషయం పాటిల్‌గారి ఉపన్యాసం చదివాను, అక్కడ విన్నానుకూడా ఎంతసేపు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదుల ఉద్యోగులు చెప్పిన కారణాలే చెప్పారు కాని దేశంలో వచ్చిన మార్పులను అవగాహన చేసుకుని ఉపన్యాసం చెప్పినట్లు కనిపించదు. Administrative convenience కోసం ఇచ్చారుట. అది పూర్వం ఎందుకు అవసరం లేక పోయిందో, ఇప్పుడే ఎందుకు వచ్చిందో సమాధానం లేదు. ఇప్పుడైనా రైల్వే జోను ఆఫీసు బిల్డింగు కట్టడానికి శంకుస్థాపన చేసారు. జోనుకు కాదు, భవన నిర్మాణం జరగాలి. అందుకు ఎంతకాలం అవుతుందో, డబ్బు కొరత ఏమైనా వస్తే ఏమి అవుతుందో తెలియదు. ఇప్పుడు వెంటనే ఎందుకు start చేయరు అంటే ఆ staff కు ఇండ్లు ఎక్కడనుంచి వస్తాయి అంటారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటు చేసుకున్నప్పుడు అందరికి ఇండ్లు కట్టుకున్నతరువాతనే వచ్చామా? తరువాత ఎప్పుడో ఇండ్లు కట్టడం జరిగింది. ఆ పద్ధతినే ఎందుకు అవలంభించ కూడదు ? ఏవో కుంటికారణాలు చెప్పడం, వాటికి తలకాయ ఊపడం— పాటిల్‌గారి వంటివారు చెప్పే విషయమై ముఖ్యమంత్రిగారు జాగ్రత్తగా ఉండా

అని హెచ్చరిక చేస్తున్నాను అనుభవం ద్వారా తెలుసుకున్నాము. పాటిల్ గారు మహారాష్ట్రులు కావడం వల్ల అంతేకం లేక పోవచ్చును కర్నూలులో భవనాలు కట్టుకుని ఉన్నా మనకు వచ్చినప్పటికీ అక్కడ ప్రత్యేకమైన కాలేజీలు పెట్టుతున్నాము కాని గందరగోళంగా ఉంది. హైదరాబాదు వంటి మహా పట్నంలో సిబ్బందికి ఇండ్లు దొరకవు అని కారణాలు చెప్పడం అంటే అంగీకరించడం సవ్యంగా లేదని ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. అదైనా truncated railway zone, గుంతకల్లు, వాల్తేరు డివిజన్లు అందులో లేవు. ఇందుకు administrative కారణాలు ఏవిధంగా అడ్డం వస్తున్నాయో అర్థం కావడం లేదు. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలకు రైల్వే zones ఏర్పాటుచేయాలన్నప్పుడు, ఎక్కడ రాష్ట్రం ఆఖరు అయితే అక్కడ జోన్ ఆఖరు కావాలనడం పొరపాటుకావచ్చును కాని దగ్గరలో ఉన్న పెద్ద స్టేషనుకు చేర్చి జోన్ ఎందుకు ఏర్పాటుచేయకూడదు? Administrative inconvenience ఏమిటో ఎవ్వరైనా explain చేసారా అంటే అటువంటిది జరుగలేదు తప్పించుకోడానికి చెప్పేమాట తప్ప principle ఏమీ లేదు మనకు full-fledged railway zone అవాలంటే వాల్తేరు, గుంతకల్లు డివిజన్లు తప్పకుండా కలపాలని ఆందోళన చేయవలసి ఉన్నది. అయితే ఈ సందర్భంలో రైల్వేల విషయం ఆలోచించుకున్నప్పుడు ఇంకొక విషయం మనం మరచిపోకూడదు ఏ రైల్వే చూసుకున్నా మొత్తంమీద ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు రైల్వేలు ఉపయోగపడుతున్నాయా లేదా అని అనుమానంగా ఉంది. ముఖ్యంగా ఢిల్లీనుంచి మదరాసుకి పోయే రైళ్లు చూస్తే ఆంధ్రదేశపు ప్రజానీకం ఎంతమంది ఎక్కగలుగుతున్నారు? ఆంధ్రదేశంలో రైల్వే సౌకర్యం ఎక్కడా ఏమీ అగపడడంలేదు. కేవలం మదరాసునుంచి ఢిల్లీకి పోయే పాసెంజర్సుకి మాత్రమే ఆ రైల్వేలు ఉపయోగపడుతున్నాయా అని అనుమానం కలుగుతున్నది. మరొక విషయం టెలి-కమ్యూనికేషన్సు విషయంలో టెలిఫోన్సు విషయం చూసినప్పుడు ఆంధ్రదేశానికి తీరని నష్టం కలుగుతున్నట్లు బందరులో జరిగిన మహాసభలో అక్కడవారు యిచ్చిన ఉపన్యాసమువల్ల తెలుస్తున్నది. మదరాసు రాష్ట్రంలో, అన్నిచోట్ల విపరీతంగా అభివృద్ధి చెందిపోతూ ఉంటే మన రాష్ట్రంలో చాల తక్కువగా ఖర్చుపెట్టారు. ఏ propotionలో అని లెక్కలు సేకరించలేక పోయానుగాని మిగత వాటికంటే చాల తక్కువ ఖర్చు పెడుతున్నారని స్పష్టంగా బోధ పడుతున్నది. ఆధునిక పద్ధతులు ప్రవేశ పెట్టలేదనే విషయం మనదృష్టికి తీసుకురాబడినది ఇవన్నీ ఉంటున్నప్పుడు మనం వాటి విషయం పట్టించుకోకుండా ఉండడం బాగుండదు. దీని విషయం తీవ్రంగా పట్టుదల పట్టవలసిన అవసరముందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. అన్నింటికంటె ముఖ్యమైన విషయం కొత్తగూడెం thermal station లో పూర్వం 200 మెగావాట్స ఉత్పత్తి అవుతుందని చెప్పారు. 17 కోట్ల రూపాయలతో శీఘ్ర వేళల్లో తయారవుతుందని చెప్పారు. ఇప్పటివరకు 231 మెగావాట్లు మాత్రం ఎలక్ట్రిక్ పవరు సప్లయి అవుతుంది. దీనిద్వారా మరొక 200 మెగావాట్సు తయారవుతున్నదంటె సంతోషించవలసిన విషయము ... [illegible] వారు యితర రాష్ట్రాలతో ... పెట్టడానికి ఆలోచిస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. మనకు వారితో ఎక్కువ [illegible] పెట్టడానికి ప్రయత్నం

చేయవలసిన అవసరముంది. అదృష్టవశాత్తు స్టీల్‌ప్లాంట్ రావడం జరిగితే దానికి కావలసిన ఎలక్ట్రిసిటీగాని, రాబోయే ఇండస్ట్రియలయిజేషన్‌లోగాని ఏవరు చాలా అవసరం కనుక దీనికికూడా మనము పెద్ద ఎత్తైన ఎలక్ట్రికల్ స్కీమ్సు డెవలప్ చేయవలసిన అవసరముందని వారిదృష్టికి తెస్తున్నాను ఏమయినా అవకాశం ఉంటే దానికికూడా ఆందోళన చేయవలసిన అవసరముందని మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. Rail-cum road bridge గురించి చెప్పారు కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించింది ఒకకోటి రూపాయలు యిచ్చారు, ఇంకా కోటి 25 లక్షల రూపాయలు మనల్ని పెట్టుకొమ్మన్నారు అనేటటువంటి విషయం చెప్పారు తరువాత ముఖ్యమైన విషయం ఏమంటే అన్నింటికంటె దీనిలో కొన్ని ముఖ్యమైన విష యాలు చెప్పారు, అతి ముఖ్యమైన విషయాలు ఎందుకు చెప్పకుండా ఏపోయారో నాకు బోధపడడంలేదు. Language issue గురించి తీవ్రమైన వాదోపవాలు జరిగాయి దేశమంతా అట్టుడికినట్లు ఉడికిపోయింది ఎందువల్ల గవర్నరు స్పీచిలో చెప్పలేదు. కోటా సిస్టం ఏమయినది ఎప్పుడు పెట్టబోతున్నారు ఎప్పుడు చట్టం రాబోతున్నది అనేటటువంటిది గవర్నరు స్పీచిలో ఎక్కడా కనిపించలేదు అయితే ఎడ్యుకేషను కమిషను వచ్చింది. Regional languages లో యూనివర్శిటీ ఎడ్యుకేషను జరపాలని సూచన యిస్తే ఎవరు చెప్పారు జరగదని దబాయించడం ప్రారంభించారు. ఏయిన ఎవరో so called educationists, పూర్తిగా వారే educationists అని అంగీకరించను—మాతృభాషలో జరపడానికి వీలు లేదనే ధోరణిలో వ్యవహరించడం జరిగింది ముఖ్యమైన విషయంలో language issue మీద ఈ సెషనులో బిల్లు తీసుకొని వచ్చి ఉండవలసినది. ఇంతవరకు బిల్లు ప్రకటించలేదు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికి సంతోషం కలిగిన తరువాత పరమానందభరితులైన తరువాత ఈ విషయం మరచిపోయినారనే అనుమానం కలుగుతున్నది అందువల్ల తిరిగి విజ్ఞప్తి చేసేది బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి దృష్టికి వచ్చింది కనుక Language Bill ఎప్పుడు తేబోతారో ఈ సెషనులోవలనైనా ప్రకటించి introduce చేయవలసిన అవసరముందనే విషయం దృష్టికి తెస్తున్నాను. యూనివర్సిటీలలో medium of instruction తప్పకుండా regional language లో ఉండేటట్లు చేయవలసిన అవసరముందని మంత్రివర్గం దృష్టికి తెస్తున్నాను. తరువాత గోదావరి బ్యారేజి విషయం మరచిపోయినారు. తూట్లు పడిపోయింది. ఎప్పుడు కొట్టుకుపోతుందోనని భయంగా ఉంది దానిని ఎందువల్ల మెన్షన్ చేయలేదు ? పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఉన్న యావత్ ప్రజానీకం కాంగ్రెసుతో సహా మహాసభ పెట్టి ఆందోళన చేస్తుంటే మన మంత్రివర్గం దృష్టికి రాలేదా ? గవర్నరు ఉపన్యాసంలో కనీసం ఒక సానుభూతి వాక్యమైనాసగే కనిపించకుండా పోయిందని చెప్పవలసిన అవసరముంది. అవసరం లేదనుకుంటున్నారా ? కొట్టుకుపోయినా పరవాలేదనుకుంటున్నారా ? దానిగురించి ఉపేక్ష వహిస్తే కృష్ణ ఆనకట్ట కొట్టుకుపోయినప్పుడు ఎంత ప్రమాదం జరిగిందో అంతకంటె చాల రెట్లు ఎక్కువ ప్రమాదానికి యావదాంధ్రదేశం గురిఅవుతుందనీ భారతదేశంలో ఉన్న ఆహారోత్పత్తి తీవ్రంగా దెబ్బతింటుందనే విషయం జ్ఞాపకం పెట్టుకొని తప్పకుండా దీని విషయం ఏమి చేయబోతున్నారో చెప్పి ఉండవలసింది. కాని

ఒక సానుభూతి వాక్యమైనా సరే దాని గురించి చెప్పకపోవడం చాల శోచనీయమైన విషయం. దీనికి తీవ్రమైన అసమ్మతి తెలియజేయవలసిన అవసరముందని వారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ప్రధానమైన విషయాల్లో omissions,–language issue mention చేయలేదు, గోదావరి బ్యారేజి గురించి ఏ విధముగాను ఉదహరించకుండా పోయారు ఎడ్యుకేషను బైఫర్ కేషను గురించి చెప్పారు. కేబినెట్టుకి శాసనసభ సమావేశం కాబోతున్నదని తెలుసును. ముఖ్యమంత్రిగారి వెనకాతల కూర్చున్నవారు ఈ అభినందన తీర్మానాన్ని బలపరచిన సభ్యులతోసహా దాని గురించి అనుమానాలు వ్యతిరేకత వ్యక్తం చేస్తున్నప్పటికీ మంత్రివర్గం తనంతట తాను నిర్ణయం చేసినట్లు పత్రిక ప్రకటించింది. అమలుజరపలేదని తెలుసును, వీటికి వ్యతిరేకత రావడం శాసనసభలో పెట్టిన తరువాత అమలుజరుపుతారనే అభిప్రాయం ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది శాసనసభ సమావేశం కాబోతున్నది. ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్ అభిప్రాయం చెప్పిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలిసే ఉంటుంది. ఆ అభిప్రాయం ఉండగా ఎందువల్ల కేబినెట్టు యింత తొందరపడి నిర్ణయం చేయవలసిన అవసరం వచ్చింది. కనీసం ఎడ్యుకేషన్ కమీషన్ అభిప్రాయం ఉంది, శాసనసభ సభ్యులను అడుగుదాం కొంతమంది అభిప్రాయం అయినా అడుగుదాం అనే ఆలోచన, సహనం, ఓపిక లేకుండా సంప్రదించవలసిన అవసరం లేదనే ధోరణిలో వ్యవహరించడం జరిగింది. దీనికి ప్రతివారు అసమ్మతి చెప్పవలసి ఉన్నది తరువాత, విషయం గురించి పరిశీలిద్దాం. Bifurcation అవసరమా లేదా? Bifurcation చేయడం అంటే ఏమిటి? ఇప్పటికి టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషనుకి వేరే డైరెక్టరేటు ఉంది ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషనుకి, సెకండరీ ఎడ్యుకేషనుకి వేరే డైరెక్టరేటు ఉంది కాలేజియేట్ ఎడ్యుకేషనుని వేరే చేసి దానికి పని ఉంటుందో లేదోనని ఎగ్జామినేషన్సు లైబ్రరీస్ ఈ రెండూ తగిలిస్తున్నారు. ఆంధ్రదేశంలో ఎన్ని కాలేజీలున్నాయి నేను లెక్కలు తీశాను. మొత్తం 70 కాలేజీలున్నాయి. దానిలో 20 మాత్రం గవర్నమెంటు కాలేజీలు, 50 ప్రయివేటు అడ్మినిస్ట్రేషను కాలేజీలు, నాలుగు కాలేజీలు ఉస్మానియా యూనివర్సిటీకి – outside the University campus – ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది దానికి ఒక డైరెక్టొరేటును ప్రత్యేకంగా సృష్టించవలసిన అవసరముందా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. డైరెక్టొరేటును సృష్టిస్తే ఈ రోజున యూనివర్సిటీస్ యొక్క పొజిషన్ ఏమిటి? యూనివర్సిటీస్ యొక్క role ఏమిటి? ఈ రెండింటికీ conflict ఉండదా? ఈ సమస్యలున్నాయి. దీనిమీద bifurcation గురించి మిగిలిన ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్‌లో ఉన్నవారు ఏ అభిప్రాయాలు చెప్పారో చూస్తే మనకు దీనిగురించి తేలికగా బోధపడుతుంది. అసలు దీని విషయమై ఎడ్యుకేషను కమిషన్ రికమెండేషను చూస్తే మట్టుకు దీనిని చేసి ఉండేవారు కాదు. ఈ ప్రపోజలు వచ్చి ఉండేదికాదని నా అభిప్రాయం.

(Mr. Speaker in the Chair)

The Education Commission's recommendations are :

"**Re-organisation of the Directorate :** It is not desirable to break up the general education into separate directorates such as collegiate, primary and secondary education. It would be desirable to keep all

the general education at least as one unified field and to place it under one Director of Education. The general experience in all the areas where the two Directorates have been separated is not very happy and it is particularly found that it adversely affects the standards of school education This error of organisation may therefore be advantageously avoided in the future "అందువల్ల ఈ రెండింటినీ వేరుచేయడం ఏమాత్రం ఆరోగ్యకరమైన విషయం కాదు. దానివల్ల education యొక్క standrads తప్పకుండా affect అవుతాయి ఇది చేయవద్దని ఖచ్చితంగా చెప్పారు అంతే కాకుండా Task Evaluation Committee వారు ఈ విధముగా చెప్పారు For collegiate, secondary and elementary education, there should be three joint directorates The Education Department should not be split up as these three stages run into each other. Elementary education secondry education and collegate education ఈ మూడు స్టేజెస్ కూడా ఒక దానితో ఒకటి కలిసి ఉండాలిగాని విడిగా ఉండకూడదు. పిరమిడ్ వలె డెవలప్ కావలసిన అవసరముంది వాటిని విడగొట్టి పారేసి గోడలు పడగొడితే దానివల్ల చాల తీవ్రమైన నష్టం వస్తుంది కాబట్టి ఆ రకంగా చేయడం పొరపాటనే అభిప్రాయం వ్యక్తంచేశారు. ఇప్పటికైనా ఆ ప్రొపోజల్సు విరమించివలసిన అవసరముందని మంత్రివర్గంయొక్క దృష్టికి తెస్తున్నాను. దానివల్ల వచ్చేనష్టం, ముఖ్యంగా standards affect అవుతాయి, Secondary education దెబ్బతింటుంది. Collegiate education దెబ్బతింటుంది. డైరెక్టొరేటు వేరుగా ఉంటే దానిపైన యూనివర్సిటీ లెవెలులో clash జరుగుతుందనేది అన్నిటికంటె ముఖ్యమైన విషయం. మద్రాసులో జరిగినపద్ధతి చూసినా అక్కడ సవ్యముగా నడవడములేదు. దానిని తిరిగి మార్చివేయాలని ఎడ్యుకేషన్ కమీషన్ సూచన చేయబోతున్నదనే విషయము మన దృష్టికి తీసుకొనివచ్చారు. ఇది చూసినపుడు split చేసి వేరే డైరెక్టరేట్‌ను చేయడము ఏమాత్రము సవ్యముగావుండదు ఒక్కటే డైరెక్టరేట్‌గా వుంచాలి. డైరెక్టర్ ఆవ్ పబ్లిక్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్ ఆడిజిగ్నేషన్‌ను మార్చవలసిన అవసరంవుంది అనుకొంటాను. డైరుక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఎడ్యుకేషన్ అనో డైరెక్టరు ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ అనోపెడితే సరిపోతుంది ఆ జాయింటు డైరెక్టర్సును, అసిస్టెంటు డైరెక్టర్సును పెంచితే సరిపోతుంది. అన్ని డిపార్టుమెంటులు వుండేటప్పటికి వీరు చూస్తారనివారు, వారు చూస్తారని వీరు ఎవరూ చేయకుండా కూర్చొనివుండడము జరుగుతుందని పబ్లిక్ అకౌంట్సు కమిటీలో మన దృష్టికి వస్తూవుంటాయి రెవెన్యూ కలెక్షన్సులో డబ్బు ఒకరు ఇస్తారు. వసూళ్లు ఒకరిని చేయమంటారు. Accounts ఎవరిదగ్గర వుంటాయో తెలియదు. ఇంత conflicting పరిస్థితులున్నపుడు తిరిగి అదే పరిస్థితి తీసుకొనివచ్చి పెట్టవలసిన అవసరం ఏమాత్రం లేదు. ఏ పరిస్థితిలోను వాటిని separate చేయడము మంచిదికాదని మనవిచేస్తున్నాను. జిల్లా లెవెల్‌లో కొన్ని మార్పులు తీసుకొని వచ్చారు. రీజినల్ డెప్యూటీ డైరెక్టరును తీసివేశారు బాగానేవుంది. ఒక

పోస్టు తగ్గిపోయినదికదా అనుకొన్నాము. డిప్యూటీ డైరెక్టరు గ్రేడు అతన్ని ఇంకొకరిని పెడతామని చెబుతున్నారు. క్రింద యింకొక డెప్యూటీ ఇనస్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూలు పెడుతున్నామని చెప్పారు ఇది అంతా రెడ్ టేపిజమ్ పెరగడానికి దారితీస్తుంది చివర E. O Education వుంటున్నారు వారిపైన డెప్యూటీ ఇనస్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూలును పెడుతున్నారు అందువల్ల బ్లాకులో వున్న E O. Education కి సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్‌తో సంబంధం లేకుండా చేస్తారా? ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషనుతో సంబంధము లేకుండా చేస్తారా? వీరిద్దరి duties divide చేస్తారా? లేకపోతే ఎవరు చేయాలనేదానిలో స్తంభించిపోవడము జరుగుతుంది. అదికూడ పరిష్కారముచేయవలసిన-ఒకవేళ డెప్యూటీ ఇనస్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్సును పెడితే మరల E. O Education అవసరం వుండదేమో ఆలోచించాలి. సమితులు జిల్లా పరిషత్తులలో వున్న ఉపాధ్యాయ వర్గము అంతాకూడ ఏ రాజకీయ అభిప్రాయాలు వున్నప్పటికి సమితులనుంచి, పరిషత్తుల నుంచి తప్పించి directగా Education department క్రింద పెట్టండి అని అడుగుతున్నారు దానికి కారణమేమి? ఇష్టము వచ్చినట్లు transfers చేస్తున్నారు. జీతాలు సక్రమముగా యివ్వరు సరిగా claim చేయరు టీచర్సుకు రావలసిన T A. కొంతమంది సమితి ప్రెసిడెంటు వారే తీసుకొని సంతకం టీచర్సుచేత పెట్టించుకొన్న సందర్భాలున్నవి. నోరువిప్పి చెప్పుకోడానికి భయము అలా చెప్పుకొంటే పైన కూర్చున్న సమితి ప్రెసిడెంటు నీళ్లులేనిచోట రాకపోక సౌకర్యాలు లేనిచోటకో వేస్తారనే భయము.

ఇక education standard పెరిగినదా? Number of schools సమితిక్రింద వున్నా లేకపోయినా గవర్నమెంటు పాలసీగా పెంచడానికి వీలుంది. సమితులకు యిచ్చిన తరువాత standard పెంచడానికి ఉపయోగపడినట్లు. రిపోర్టు ఏమైనా వుందా? ఇంతమంది వచ్చారని కాకుల లెక్కలు తయారుచేస్తున్నాముకాని ఖచ్చితమైన లెక్కలు లేని పరిస్థితిలో వున్నాము ఏమైనప్పటికి ఈ స్కూళ్లను పంచాయతీ సమితులనుంచి transfer చేయవలసిన అవసరం వుంది Teacherను transfer చేస్తే ఏదో రూలువుందని చెప్పారు. On administrative grounds anything can be done. 3 సంవత్సరాల కొకసారి transfer చేయాలి Administrative grounds పైన చేయకుండా వుండవచ్చు. Administrative grounds సరిగా చెప్పలేదు. ఇష్టము వచ్చినట్లు transfers చేస్తూ standards పెంచాలంటే, టీచర్సులో అసంతృప్తి లేకుండా చేయాలన్నట్లయితే పంచాయితీ సమితులనుంచి education ను తీసివేయాలి. బిడ్డల చదువు దెబ్బతిన్న తరువాత జాతి సర్వనాశనమవుతుంది. లేకపోతే ఏవో కొన్ని సూత్రాలు పెట్టుకొన్నారు కనుక పంచాయితీరాజ్ బ్రహ్మాండముగా అమలుజరుగుతోందని అనుకొంటున్నారు కనుక అనుకోమని యితరులకు చెబుతున్నారు కనుక, ప్రభుత్వము అనుకొన్న భావాలకు ఆటంకము కలుగుతుందని అనుకొన్నట్లయితే transfers ఏ రకముగా చేయాలి, recruitment ఏ విధముగా చేయాలనేది ప్రకటించవలసిన అవసరముంది. ఈమధ్య recruitment జరిగింది టీచర్సు కొరకు 350 మార్కులు వచ్చిన వారికి టీచరు ఉద్యోగము వచ్చేదానికి గతి లేదు. 210,215 మార్కులు వచ్చిన వారికి టీచర్సుగా వచ్చేదానికి అన్ని అవకాశాలే non-officials తో

కూడిన selection body స్వయముగా పనిచేస్తున్నదా లేదా అని verify చేయ వలసిన అవసరముపుంది. వేరే సర్వీసు కమీషనును పెట్టాలి. లేకపోతే సర్వీసు కమీషనుకు దీనిని ఇస్తే వారే సెలక్టు చేసి పంపిస్తారు. నష్టము వుండదు సర్వీసు కమీషనులో అన్యాయాలు జరగవు అనికాదు చాలఅన్యాయాలు కలిగినవి అని నేను వింటున్నాను. చుట్టాలకు కొన్ని యిచ్చుకొన్నా ఎక్కువ భాగము న్యాయము జరగడానికి అవకాశముపుంటుంది 350 మార్కులు వచ్చి pass అయిన వారికి chance వుంటుందనే ఉద్దేశ్యముతో చెబుతున్నాను. ఈ ఏడాది కృష్ణాజిల్లాలో జరిగిన రిక్రూట్‌మెంటు చాల అధ్వాన్నముగా వుంది. రూల్సుకు వ్యతిరేకముగా పోయారని చెప్పడానికి వీలులేదు. 2 మార్కులు కలపవచ్చు ఆ 2 మార్కులతో తలక్రిందులు అయిపోతుంది. 215 మార్కులు వచ్చినవారికి 4 మార్కులు వస్తాయి. 350 వచ్చిన వారికి 3 మార్కులు వస్తాయి. అందువల్ల అదితప్పక మార్చవలసిన అవసరంవుంది.

ఇక ఆహారసమస్య. కేంద్రము పాలసీ ఏమి? మనరాష్ట్రముయొక్క పాలసీ ఏమి? మన ముఖ్యమంత్రిగారు దాన్నిగురించే ఢిల్లీ పోతున్నారనుకొంటున్నాను. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో single zone కావాలని కొందరు అంటున్నారు. కాదు ఇప్పుడున్న జోనల్ పద్ధతి వుండాలనే విషయముమీద ఏమైన చెప్పారా? ఇప్పుడు చలపతిరావుగారు, వెంగళరావుగారు మాట్లాడారు. కాంగ్రేసు అభిప్రాయము తెలుసుకోడానికి ఏ విధమైన clarity లేదు Procurement ఏ విధముగా వుండాలనేది All India level లో తీవ్రమైన వాదోప వాదాలు జరుగుతున్నవి. Monopoly Food Corporation, గవర్నమెంటు లెవెల్‌లోనే వుండాలని చెబుతున్న వాదనవుంది. Private రంగము చేతులలో వుండాలని సుబ్రహ్మణ్యంగారు వారు వాదిస్తున్నారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారి అభిప్రాయము పత్రికలద్వారా నేను తెలుకొన్నంత వరకు అదినిజమో అబద్ధమో తెలియదు కాని పత్రికలలో చూసినట్లయితే ఈ నాడున్న పరిస్థితులలో administration, cope up చేయలేదు కనుక అది ప్రైవేటు రంగము ద్వారానే వుండాలని monopoly మనకు అక్కర లేదనే దృక్పథము వున్నట్లు తెలుస్తున్నది. Education Department ను bifurcate చేయాలనే అంశము చర్చించాలని ఏ విధంగా ఇక్కడ పెట్టారో అదే విధముగా దీనిని చర్చకు పెట్టలేదు. శాసన సభ్యుల అభిప్రాయము తెలుసుకో డానికి చర్చకు పెట్టలేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— అదంతా ఎందుకు. ఢిల్లీ వెడుతున్న మాట నిజమే "తమ అభిప్రాయము చెప్పండి". వారట్లా చెప్పారు, వీరట్లా చెప్పారు అనేది పత్రికలలో మేము చదివాము food policy ఎట్లా వుండాలి "తమ పార్టీ దృక్పథము చెప్పండి", separate zones వుండాలా? అవసరం లేదా? Monopoly వుండాలా? Procurement ఏమివుండాలి. వారిఅభిప్రాయములు, చెపితే తెలుసు కొంటాము. వారి అభిప్రాయము మాకు బోధపడకుండావున్నది. ఖచ్చితముగా వారి అభిప్రాయము చెప్పమనండి. దానిని ప్రభుత్వము అంగీకరిస్తుందా లేదా అనేది వేరు విషయము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు — మా అభిప్రాయం చెప్పక పోతే ఎట్లా బోధపడుతుంది 2 నిమిషాలు కూర్చుంటే బోధపడుతుంది Why do you not pose the problem if you are very serious of knowing the mind of the House? అనేదానికి సమాధానము వుంటే చెప్పండి. ఈ రోజున single zone వుండాలా, ఇప్పుడున్న zonal system continue కావాలా, single zone వుంటే ఏమిఅవుతుంది? Private traders కి ఇస్తే ఇతర రాష్ట్రాలవారువచ్చి ధాన్యాలను కొని, ధరలను తారుమారుచేసి ప్రభుత్వానికి కంట్రోలు లేకుండాపోయి, ఇప్పుడు జరుగుతున్న black market ఎక్కువయ్యే ప్రమాదము ఏర్పడుతుంది. ఏ పరిస్థితులలో అయినాసరే single zone కి అంగీకరించకూడదు. భారతదేశమంతా single zone గా అంగీకరించకుండా ఇప్పుడున్న పద్ధతిలోనే తప్పకుండా అమలుజరపాలని మేము అనుకొంటున్నాము. ఒక జోన్‌గా పెడితే అనేక రకాలైన black marketing జరుగుతుంది. ముందుముందు చదివి వినిపిస్తాను. బలరామిరెడ్డిగారు చెప్పిన వాక్యాలు వారి దృష్టికి తీసుకొనివస్తాను. ఇన్ని జోన్స్ పెట్టుకోకుండా ఒక జోన్‌గా పెడితే ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి వ్యాపారస్తులు వచ్చి వారి యిష్టము వచ్చిన ధరలకు ధాన్యాలను కొని తీసుకొని పోయి ధరలను విపరీతముగా పెంచి యావత్తు భారతదేశాన్ని కొల్లగొట్టే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది అందువల్ల ఏ పరిస్థితులలోను single zone accept చేయడానికి వీలులేదు Free trade కి, ఆహారపదార్థాల విషయములో స్వస్తి చెప్పవలసినఅవసరము వుందని మనవి చేస్తున్నాను. స్వతంత్ర పార్టీ దృక్పథము మిగిలిన వాటిలో ఏమైనప్పటికి ప్రజలపైన సానుభూతితో కనీసము ఇది ఆ పార్టీకూడ అంగీకరిస్తుందేమో అని అనుకుంటున్నాను

శ్రీ ఎ బలరామిరెడ్డి. — ఆంధ్రకు సెపరేట్ జోన్ వుండాలని చెప్పాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —మీరు ఏమి చెప్పింది తరువాత చెబుతాను. ఈ మోనోపలి విషయంలో ఎవరు పర్చేజ్ చేయాలనేదానికి ఆలిండియా ఫుడ్ కార్పొరేషన్ పెట్టారు ఆంధ్రలో బ్రాంచి పెట్టారు దానికి ఒక మార్కెటింగ్ కార్పొరేషన్ పెట్టి దానిని పర్చేజ్ చేయమన్నారు. అది ఎన్నివేల టన్నులు పర్చేజ్ చేసింది? ఆ మార్కెటింగ్ కార్పొరేషన్‌ను ఎందుకు పెట్టారు? ఆంధ్రా ఫుడ్ కార్పొరేషన్‌ద్వారా ఎంత పర్చేజ్ చేశాము అనే విషయంలో లెక్కలు ఇవ్వవలసిన అవసరం వుంది. పర్చేజ్ చేయటం అనేది ఇప్పటికీ ప్రైవేటు ఇండివిడ్యువల్స్ చేతుల్లో వుంటున్నది. నేను మనవిచేసేది ఎట్టి పరిస్థితులలోనైనా సరే ఆహారధాన్యాలకు సంబంధించినంతవరకు కేవలం ప్రభుత్వ ఏజన్సీద్వారా—వాట్ దికోపరేటివ్ మార్కెటింగ్ సొసైటీ—కృష్ణా జిల్లాలో, వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో మార్కెటింగ్ సొసైటీలకు ఎరువులు ఇస్తే అక్కడ ఎరువులు కరువయ్యాయి. అందువల్ల ప్రభుత్వ ఏజన్సీద్వారా అయినాసరే లేక ప్రభుత్వం చేసినాసరే ఆహారపదార్థాలను ప్రభుత్వమే పర్చేజ్ చేయాలి. పర్చేజ్ చేసిన తరువాత ఇతర రాష్ట్రాలకు ఏమైనా [illegible] అంగీకరిస్తామో దానిని పంపించటానికి నాకు అభ్యంతరం లేదు కాని మద్రాసు ప్రభుత్వంకాని, మైసూరు ప్రభుత్వంకాని, కేరళ ప్రభుత్వం కాని తమంతట తామే వచ్చి కొనుక్కొంటూ [illegible] ప్రభుత్వం [illegible] చేయకూడదని నేను చెబుతున్నాను. అలా చేస్తే

మన రాష్ట్రం పూర్తిగా దెబ్బతింటుందని, ధరలు విపరీతంగా పెరుగుతాయని నేను చెబుతున్నాను ఇప్పుడు బలరామిరెడ్డిగారు సిండికేట్స్ అని పెట్టారు. వాటి ద్వారా కూడా అక్కరలేదు, కేవలం గవర్నమెంటు లెవెల్‌లో చేయవచ్చు. కార్పొరేషన్ అంటే ఇప్పుడు ఆర్ టి సి ఎంత సమర్థవంతంగా పనిచేస్తున్నదో అందరకూ తెలుసు పబ్లిక్ సెక్టార్‌కు వ్యతిరేకంగా ఎంత వాతావరణం కలుగ చేయటానికి వీలు వున్నదో అంత వాతావరణాన్ని సిద్ధాంతంమీద నమ్మకం లేని కాంగ్రెసువాదులు అందరు కలసి కలిగిస్తున్నారు ఆర్ టి సి పని చేయటం లేదంటే అసలు ప్రభుత్వ ఏ డిపార్టుమెంటు పని చేయటంలేదని నేను అనుకొంటు న్నాను పి డబ్ల్యు డి. గురించి, ఫుడ్ గురించి అసలు చెప్పనక్కరలేదు అలాఅని వాటన్నింటిని కంట్రాక్టుకు ఇస్తామా? ప్రభుత్వములో వున్న డిఫెక్ట్స కార్పొ రేషన్‌లో రిఫ్లెక్ట్ అవుతున్నాయి. అంతకంటె అదనంగా లేవు. తప్పులు చేసి ఆ తప్పులను దిద్దుకోకుండా వున్నారన్నదే బాధ. అసలు తప్పు చేయటమే ఒక తప్పు. ఆ తప్పును దిద్దుకోటానికి నిరాకరించటం మరొక తప్పు. డిఫెక్ట్స చాలా జరుగుతున్నప్పుడు ఈరోజు ఆహారధాన్యాలు పూర్తిగా గవర్నమెంటుద్వారా జరగాలి లేదా వారి ఏజన్సీద్వారా కొనటం జరగాలి కాని ఇండివిడ్యువల్స్‌కు, బ్లాక్‌మార్కెటీర్స్‌తో నిర్మించబడే కోపరేటివ్స్‌కు, మార్కెటింగ్ సొసైటీస్‌కు ఇవ్వకూడదని మనవిచేస్తున్నాను దీని విషయంలో ప్రభుత్వం ఖచ్చితమైన వైఖరి తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను కేంద్రంలోని కృష్ణమాచారిగారు మోనోపలి ఆఫ్ ట్రేడ్ గవర్నమెంటుకే వుండాలి, కమాండింగ్ పొజిషన్ వుండాలి, ఈరోజు కాకపోయినా తరువాత అయినా తప్పకుండా మన చేతుల్లోకి రావాలని చెబుతున్నారు. కాని మనం మన రాష్ట్రానికి సంబంధించినంతవరకు ప్రైవేటు ఇండివిడ్యువల్స చేతుల్లో వుండటంవల్ల చాలా దెబ్బ తింటున్నాము, నష్టపడుతున్నామని తమ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాము అందువల్ల ఆ విధానాన్ని పూర్తిగా మార్చవలసిన అవసరం వుంది ఆహార పదార్థాల విషయములో పూర్తిగా గవర్నమెంటు బాధ్యత తీసుకోవలసి వుంది. పెద్ద పెద్ద పట్టణా లలో, పంచాయితి ఏరియాలలో ఆహార పదార్థాలు కరువు అవుతున్నాయి అంటే ఆహారపదార్థాలు లేవని కాదు. వున్నాయి. కాని 68, 72 పైసలకు దొరకటంలేదు .ఒక రూపాయి, రూపాయిపావలాకు కొనుక్కోవలసివస్తున్నది ఇచ్చే బియ్యంలో రాళ్లు వుంటున్నాయి. క్రిందటిసారి ఎసంబ్లి సమావేశంలో బియ్యంలో రాళ్లు కలుపుతున్నారని చెబితే రెండు పర్సెంటు కలపవచ్చునని చెప్పారు. దానిలో మిగిలినవాటిలో కూడా కలుపు తున్నారు. చపాతిలో రాళ్లు, కూరలో రాళ్లు, ప్రతిదానిలోనూ రాళ్లు కలుపుతున్నారు. వాటన్నింటివల్లా ప్రజల ఆరోగ్యపరిస్థితి విషమించకుండా వుండాలంటె ప్రభుత్వం తప్పకుండా ఎంటర్ అయి, వీటన్నింటిపై మోనోపలి సంపాదించి సరైన యాపరేటస్ నిర్మించుకొని డిస్ట్రిబ్యూషన్ కూడా అండర్ టేక్ చేయాలి. హైదరాబాద్, వైజాగ్, గుంటూరు, బెజవాడ, వరంగల్లు వంటి పెద్దపెద్ద పట్టణాలలో తప్పకుండా స్టాట్యుటరి రేషనింగ్ ప్రవేశపెట్టవలసిన అవసరం వుంది. లేకపోతే ప్రజలకు బియ్యం అందె పరిస్థితులు వుండవు. డ్రై ఏరియాలలో తీవ్రమైన పరిస్థితులు కలుగుతున్నాయి. అక్కడి కూడా

ఆహారపదార్థాలు దొరకని పరిస్థితులు కలుగుతున్నాయి ఎక్కువ ధర పెట్టి కొనుక్కోవలసివస్తున్నది అక్కడ కూడా ఇన్‌ఫార్మల్ రేషనింగ్ పెట్టవలసిన అవసరం వుంది యావత్తు ప్రజానీకానికి ఆహారపదార్థాలు సప్లయి చేసే బాధ్యత ప్రభుత్వం తీసుకొని అమలుజరపాలని కోరుతున్నాను ప్రభుత్వం ఒక చిట్కా కనిపెట్టి ఆహారపదార్థాలు బ్లాకు మార్కెటులోకి పోతున్నాయని మేము చెబితే చెక్‌పోస్టులు పెంచామని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది అక్కడ ఏమి జరుగుతుందో అందరకూ తెలుసు. చిత్తూరులో పోలీసు ఉద్యోగులు నాలుగు లారీలు ధాన్యంపట్టుకొని కేసుపెడితేచిత్తూరు జిల్లాకలెక్టరు ఎందుకు విత్‌డ్రా చేశారు, ఎవరి సలహాతో చేశారు, ఎవరి ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్‌వల్ల కేసును విత్‌డ్రా చేయటం జరిగిందని అడుగుతున్నాను. ఈ మధ్య కృష్ణాజిల్లాలో ఒక సర్కిల్ ఇన్స్‌పెక్టర్ వచ్చారు దీనిని పోలీసు డిపార్టుమెంటుకు ఎట్టాచ్ చేయడంవల్ల వారు కొన్ని కేసులు పట్టుకుంటున్నారు, కాని వారు 2, 3 బస్తాలు తీసుకొన్నవారిని పట్టుకొంటున్నట్లుగా పేపర్లవల్ల తెలుస్తున్నది. ఆ ప్రబుద్ధుడు అక్కడకురాగానే మిల్లర్స్‌ను పిలిపించారు ఒక్కొక్కరి వద్ద వేయేసి రూపాయలు తీసుకొని బ్లాక్ మార్కెట్ చేస్తుంటే పట్టుకోవటంలేదు అలా బ్లాక్‌మార్కెటులో నేను 90 రూపాయలకు బస్తా కొన్నాను ఒక్క విషయంచూస్తే స్పష్టంగాతెలుస్తుంది. ఆహారపదార్థాలవల్ల 4 కోట్ల రూపాయలు సేల్స్‌టాక్స్ రావాలి. ఈ ఏడాది ఎంత వస్తున్నదని చూస్తే 2 కోట్ల చిల్లరకంటె ఎక్కువరావటంలేదు. అంటే 40 పర్సెంటు తగ్గింది అదంతా ఎక్కడకు పోయింది? అది తగ్గటానికి కారణం ఏమిటి? ఈ సంవత్సరం ప్రొడక్షన్ ఎక్కువ అయినదని గవర్నమెంటు ఒప్పుకొంటున్నది కాని రావలసిన కోటిన్నర సేల్స్‌టాక్స్ ఏమైనది అంటే బ్లాక్ మార్కెట్‌లోకి పోయినట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. ఆ బాధ్యత ప్రభుత్వం తీసుకొంటుందా అని అడుగుతున్నాను రెండు సంవత్సరాలనుండి యావత్తు ప్రజానీకం గగ్గోలు పెడుతుంటే, దేశంలోని పరిస్థితులను శాసనసభలో చెబుతూ మీ పద్ధతులు మార్చుకోండి, లేకపోతే తొలగిపోండి అని చెబితే ఏవీ చేయకుండా తమ పదవులు వదలకుండా కూర్చున్నారంటే ప్రజలకు తినటానికి తిండి దొరికే పరిస్థితిని కలుగజేస్తారా అని అడుగుతున్నాను ఫుడ్ ప్రైసెస్ గురించి జులై 17 ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ పత్రికలో వ్రాయబడింది కమ్యూనిస్టు పత్రికలు, అతివాదపార్టి పత్రికలలో వస్తే వారు అలాగే వ్రాస్తారనవచ్చు కాని ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ వంటి పత్రిక ఎడిటోరియల్ ఈ సంవత్సరం బంపర్ క్రాప్ ఎక్కువగా వచ్చింది. దానితోపాటు మాసివ్ ఇంపోర్ట్స్ చాలా ఎక్కువగా వున్నాయి గత సంవత్సరం 60 లక్షల టన్నులు ఇంపోర్ట్ చేసుకొంటే ఈ రోజు 98 లక్షల టన్నుల వరకు ఇంపోర్ట్ చేసుకొంటున్నాము. పంటలు పండాయి, అయినా ధరలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి అని వ్రాయబడింది అందువల్ల ఆహార పదార్థాల ట్రేడ్‌ను వెంటనే తీసుకోకపోతే ప్రజానీకం తీవ్రంగా దెబ్బతినే ప్రమాదం వుందని దానిలో మెన్షన్ చేయటం జరిగింది. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొన్నప్పుడు ఆహారపదార్థాల వ్యాపారాన్ని, ఈ ట్రేడ్‌ను ప్రభుత్వం వెంటనే తీసుకోవాలి దానికి ఎవరూ కూడా ఒక కంటినీటి బొట్టుకూడా కార్చవలసిన పనిలేదని స్పష్టంగాచెప్పారు. కనీసం మేము చెప్పింది అంగీకరించక

†

యీ Indian express ప్రతివారికి తెలిసిందే కాబట్టి దానినయినా దృష్టిలో పెట్టుకొని తప్పకుండా యీ trade ను ప్రభుత్వమే తీసుకోవలసిన అవసరం వుందని నేను తమ ద్వారా ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను ఇక supply విషయం చూద్దాం. ముఖ్యంగా హైదరాబాద్ సిటీలో చాలా inferior quality rice supply చేస్తున్నారు. యీ విషయమై జులై 26 న దక్కన్ క్రానికల్ పత్రికలో ఏమి పడిందో చదివి వినిపిస్తాను. ఎందుచేతనంటే మేము చెప్పింది మీకు నమ్మకం లేకపోవచ్చును ఇందులో యీ విధంగా ఉంది :

"Reports are frequent that the shops offer at times inferior quality of rice. Shop-keepers do not indent upon the syndicate or the organisation which the Government has authorised to draw supplies and distribute to the retailers. The syndicate or the organisation makes no effort to visit the approved shops and ascertain the daily stock position and the card holders go disappointed." దీనినిబట్టి ఎటువంటి inferior quality ని supply చేస్తున్నారో మనకు అర్థం అవుతుంది హైదరాబాద్‌లో యీ rice supply ని హైదరాబాద్ సిండికేటుకు యిచ్చారు వారు ఎక్కువ రేట్లు fix చేయమంటున్నారు. లేదా black-market రేటు తీసుకుంటున్నారు వారు ఏ రేటుకు supply చేస్తే మంత్రి గారు దానిని బలపరుస్తారు. దీనివల్ల retailers దెబ్బతింటున్నారు వున్న position అది. తరువాత యింకో విషయం కూడా మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావలసిన అవసరంవుంది. పత్రికలలో కూడా చాలవరకు వచ్చింద ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు రావలసిన quota ను కేంద్ర ప్రభుత్వము supply చేయడంలేదు పంటలు తక్కువగా పండుతున్నాయా అంటే అటువంటిదేమీ లేదు అందువల్ల మనకు రావలసిన quota ఎందుకు రాలేదో explain చేయవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత యీ food zones విషయమై ముఖ్యముగా రాష్ట్రాలకు సప్లయిచేసే విషయంలో కేంద్రం అవలంభిస్తున్న శ్రీ సుబ్రమణ్యం గారి policy లో కొన్ని లోపాలు ఉన్నాయి. మహారాష్ట్ర, బెంగాల్ వంటి రాష్ట్రాల వారు ఆ policy ని తీవ్రంగా ప్రతిఘటిస్తూ monopoly trade తమచేతిలోనే ఉండాలని గట్టిగా దెబ్బలాడుతూఉన్నారు అందుచేత మన రాష్ట్రము కూడా వారితోపాటు సమానంగా చేయవలసిన అవుసరం వున్నదని నేను మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను తరువాత 30 వ తేది దక్కన్ క్రానికల్‌లో యింకో విషయం పడింది. అట్లాంటి concessions ఎందువల్ల యిచ్చారో నాకుఅర్థం కాలేదు. యీవిషయం కూడా explain చేయవలసిన అవసరం వుందని అనుకుంటున్నాను జూలై 30 వ తేదీన దక్కన్ క్రానికల్ లో "Last February, the food situation has sorely tested the patience of the consumers. Merchants had been given concessions and according to the Minister new dealers entered the foodgrains trade They took advantage of the concessions and not caring to ease the food situation in the two cities they exported rice to other States. That was the service which the merchants rendered to their fellow citizens." అని వ్రాశారు.

అసలు యీ విధంగా ఏ consideration తో యిచ్చారో మన రాష్ట్రములో నుంచే దొంగమార్కెటులోకి ఎలాగా పోతున్నదో ప్రకటించడం జరిగింది. ఆ concessions వల్ల యితర రాష్ట్రాలకు యీ రకంగా ధాన్యం అంతా export చేస్తుంటె మన check posts ఏంచేస్తున్నట్లు? కలెక్టర్లు ఉన్నారు అని అంటున్నారు. వీరంతా ఏమిచేస్తున్నారు అనే విషయం కూడా explain చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది ఏ పత్రిక చూచినా పత్రికలు చూచినా food distribution programme ఎంత అధ్వాన్నంగా ఉన్నదీ, black market ఏ విధంగా విచ్చలవిడిగా వున్నదీ బోధ పడుతుంది ఈ వ్యాపారం private individuals చేతులలో ఉన్నట్లయితే ఏ మాత్రం ఉపయోగకరముగా ఉండదు. దీనిని తప్పకుండా మార్చాలని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అంతేకాదు, జూలై 29 నాడు మళ్లీ editorials ఏ విధంగా వ్రాశారో మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. జూలై 29 నాటి editorial లో దీనిని ఖచ్చితముగా చెప్పడం జరిగింది. "Such State Governments are not prepared to act firmly with those suspected to be in possession of the large stocks lest they incure the displeasure of the merchants who contribute to the party funds " Merchants దగ్గర యింతింత stocks వుండగాకూడా ప్రభుత్వం ఎందుకు వారిని ముట్టుకోవడంలేదంటె వారిదగ్గరనుండి పార్టీఫండు తీసుకుంటున్నారు. వారే ఎలక్షన్స్‌లో మిమ్మల్ని గెలిపిస్తున్నారు అందుచే వారిజోలికి పోవడమంటె మీకు భయంవేస్తునే వుంటుంది. ఏమయినప్పటికినీ యిది యీ విధంగా జరగడానికి వీలులేదని వెంటనే మార్చవలసిన అవసరం కలదని మనవి చేస్తున్నాను: ఆహార విషయంతో అవలంభించిన విధానం పూర్తిగా తారుమారు కావలసిన అవసరంఉన్నది. అధ్యక్షా, యింకో విషయంకూడా నా దృష్టికి వచ్చింది Millets విషయము. కేంద్ర ప్రభుత్వం principle ప్రకారం zone లో ఉన్న యితర States కు పంపించడానికి గవర్నమెంటు permission ఉండవలసిన అవసరం లేదు. ఆ విధంగా కొంతమంది పంపించుకోడానికి book చేసుకుంటె telephone చేసి దానిని cancle చేయించడం జరిగిందట. నేను అడుగుతున్నాను. High Court లో వాళ్లు writ వేశారు. అనుకూలంగా జరిగింది. కొంతమందిని permit చేయడం జరిగింది. ఎందుకీ విధంగా జరుగుతున్నదో explain చేయవలసిన అవసరం వుంది. అంతేకాకుండా యీ maize (మొక్కజొన్న) మొదలగునవి జూలైలో 300 టన్నులు అమ్మించటం జరిగింది. గాని తరువాత యిచ్చినవి వ్యాపారంలో ఉన్నవారికి లేనివారికి అందరికి యివ్వడం జరిగింది. వారిలో కొంతమంది పేర్లు నాదగ్గర ఉన్నాయి. నేను personal గా verify చేయలేదు. కాబట్టి ఆ పేర్లను చదవడంలేదు. ఆ field లో లేనివారికి 11 టన్నులవరకు అమ్ముకోడానికి permits యిచ్చారు. వారు maize ను అమ్ముకోలేదు గాని పర్మిట్లు మాత్రం అమ్ముకున్నారు. అందుచేత, అధ్యక్షా యీ విధానమే పూర్తిగా మారాలని మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. తరువాత, అధ్యక్షా. కిరసనాయిలు విషయమై కొన్ని facts మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఏ దేశంలో ఎక్కడ చూచినప్పటికి కిరసనాయిలుకు

కరువువచ్చిపడింది మంత్రిగారు ఎక్కడో ఒకచోట చెప్పారు. దేశంలో కిరసనాయిలు లేక కాదు. కావలసినంత వున్నది సాధారణంగా 8 రూపాయలు అమ్మే డబ్బా యిప్పుడు 10 లేక 14 రూపాయలవరకు యిస్తే ఒక డబ్బా దొరుకుతుంది కావలసినన్ని డబ్బాలు మన నెత్తిన పోసుకొని తగులపెట్టుకో డానికి సరిపడినన్ని బ్లాకులో దొరుకతాయి. గాని పేదవారు దీపం పెట్టుకో డానికి మాత్రం పావు లీటరుకు 75 పైసలు యిస్తేగాని దొరకదు రేషన్ కార్డులు ఉన్నాయి, కంట్రోలు చేశాము అని అంటున్నారు. మామూలుగా వాడుకొనేవారికి మాత్రం దొరకదు Stocks మాత్రం విపరీతంగా ఉన్నాయి దానిని మీరు అంగీకరిస్తున్నారు Distribution చేయడానికి వారూ అంగీకరిస్తు న్నారు. గాని ఎవరికి బ్లాకులోతప్ప కిరసనాయిలు మాత్రం దొరకడంలేదు ప్రజలు మాత్రము ఎంతకాలం చూస్తూ ఊరుకుంటారు? దీనిపై మేము ఒక తీర్మానం యిచ్చాము యీ trade ను కూడా nationalise చెయ్యాలని చెప్పాము. దేనిని మనం చూచినప్పటికి దేశంలో ఉన్న పరిస్థితులు అన్నీ ముఖ్యముగా ఆహార పదార్థాల సరఫరా విషయంలో మానవుడు జీవించడానికి అవసరం అయిన విషయాలలో ప్రయివేటు పెట్టుబడిదారుల జోక్యం వుంటే మొత్తం దేశమే కాకుండా సమాజమే నాశనం కావడానికి దారితీసే ప్రమాదముకలదని యిప్పటి పరిస్థితులు ఋజువుచేస్తున్నాయి అధ్యక్షా యింకొక విషయం ఏమంటే హరిజనుల యిండ్లను గురించి చలపతిరావుగారు చెప్పారు. అందరికి ideal గా వుండేటట్లు తలకొక యిల్లు ఉండాలనీ సముద్రంలో లైటుహౌసులాగా వుండాలని చెప్పారనుకోండి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం విరమించేలోగా ఎప్పటికో ఒకప్పటికి వస్తుందనే ఆశతోనే ఉన్నారు. అయితే నేను అడుగుతున్నాను. అసలు హరిజనులకు ఇండ్లు కేటాయింపు విషయంలోగాని ఇండ్ల స్థలాల విషయంలోగాని ఏ విధానం అవలంబిస్తున్నారో అందరికి తెలిసిందే. Middle Income Group, Low Income Group schemes క్రిందఉన్నవారికే యిండ్లు కట్టించి యిస్తున్నారు L. I. C దగ్గర 50, 60 లక్షల రూపాయలు తెస్తున్నారు కట్టిస్తున్నారు గాని పేద హరిజనులకు షెడ్యూల్ తరగతులవారికి, మరి వెనుకబడిన జాతులవారికి (Backward Classes) మాత్రం యిండ్లుగాని యిండ్ల స్థలాలుగాని కేటాయించడం జరగడంలేదు. ఎందువల్ల యీ విధంగా జరుగు తోందో చెప్పవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. అంతేకాదు. ముఖ్యమంత్రి గారు oath తీసుకున్నారని దానిలో వ్రాశారు—40 లక్షలు కేటాయించామని, ఎక్కడెక్కడైతే electricity వుంటుందో ఆ యా గ్రామాలలో హరిజన చరీస్‌లో ఎలక్ట్రిసిటి దీపము వెలుగుతూ వుండవలసిందేనని. కాని భూస్వాములు pump sets కు ఎలక్ట్రిసిటిని వుపయోగించుకోవడానికి మరి హరిజన్సు చరీస్‌కు రెండింటికి కలిపి 40 లక్షలు కేటాయించారు. అలాంటప్పుడు హరిజనులకు ఎంత వస్తుందో అర్థము చేసుకోవచ్చు అసలు యిప్పుడు ఎలక్ట్రిసిటి వున్న గ్రామాలలో ఎలక్ట్రిసిటి లేని హరిజన్ చరీస్‌లో ఎన్ని వున్నాయి. మీ దృష్టికి యీ విషయము వచ్చిందా! పెద్ద ప్రచారము వుపన్యాసాలు చేస్తున్నారు. అందులో యిదొక భాగము. అసలు భూస్వాములకు 40 లక్షలు కేటాయించామని చెబితే సరిపోతుంది. ఈ హరిజన సమస్యలతో దీనిని కలపడంలో

వుద్దేశము ఏమిటి? హరిజనులకు పెద్దగా చేశామని చెప్పుకోవడానికి తప్పితే యదార్థంగా చూసినట్లయితే 40 లక్షలలో ఒక లక్ష రూపాయలు కేటాయించ లేదని చెప్పగలను. ఉండడానికి ఇల్లు లేదని గుడిసె వేసుకోవడానికి cent భూమి లేదని గోలచేస్తుంటే మీరు యిల్లు కట్టుకున్నతరువాత మీ నెత్తిమీద ఎలక్ట్రిసిటి దీపము వెలిగిస్తామంటే ఎవరికి కావాలి? What is the immediate problem with which they are faced? ఈరోజు వారు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు ఏమిటి? వాటిని ఎలా పరిష్కరించాలనేది మనము ప్రధానంగా ఆలోచించాలి దీపము వెలిగించుకోవడం కాదు వారి ఇండ్ల స్థలాల సమస్య ఏమిట? బంజరు భూములకు యిప్పటికి పట్టాలు యివ్వలేదు. గవర్నమెంటు G O. pass చేసింది కాని machinery ఏర్పాటు చేయలేదు వీటికి సంబంధించిన విషయాలు గవర్నరు గారి Address లో అగుపడవు—ఇతర డిపార్టుమెంటులలో అసిస్టెంటు సెక్రటరీని, డిప్యూటీ సెక్రటరీని, నలుగురు గుమాస్తాలను పెంచడానికి ఏవిధంగాను వెను దీయరు. హరిజనుల ఇళ్ల సమస్యకు సంబంధించి ఎందుకు పెంచలేకపోతున్నారు మీరు G. O. pass చేసిన తరువాత ఎన్ని గ్రామాలలో హరిజనులకు యిళ్ల స్థలాల నిప్పించగలిగారు, ఎన్ని గ్రామాలలో పొలాలకు పట్టాలు యిప్పించగలిగారు? వాటికి ఏ విధముగాను సంతృప్తికరమైన సమాధానము వుండదనే విషయాన్ని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. అంతేగాదు-అధ్యక్షా! ఈ రోజు Minimum Wages Committee recommendations వున్నాయి. 1957, 1958, 1959, 1962 ల లోని పరిస్థితులకు ఈరోజు వుండే పరిస్థితులకు భిన్నంగా వున్నాయి. అవి చాలా తక్కువగా వున్నాయి. దీనిలో కరువు భత్యము విషయములేదు. ధరలు పెరిగినందువల్ల వచ్చేటటువంటిది యిది. వీలున్న కొన్నిచోట్ల అసలు జరుపడానికి 'appearances' కూడ లేదు. గవర్నమెంటుకు యీ minimum wages ను revise చేయడానికి హక్కువుంది. ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి గనుక revise చేస్తున్నామని గవర్నమెంటు ఎందువల్ల ముందుకురాదు? ఎందువల్ల revise చేయదు కనీసము మిగిలిన వారు బ్రతకాలిగదా? వెంగళ్ రావుగారు చెప్పారు హరిజనుల మీద మాకు సానుభూతివుందా? అర్ధరూపాయి తెచ్చుకునే వారి మీద, గ్రామాలలో వున్నటువంటి వారి మీద సానుభూతివుందా? లేదా అని వారికి అనుమానం వేసింది వారికి వుందని అన్నందుకు చాలా సంతోషము నాకు యింకా ఎక్కువ సానుభూతి వుందని చెబుతున్నాను. సానుభూతి వుండడం మాత్రమేకాదు, మీ చేతిలో అధికారముంది. సానుభూతి అమలులో పెట్టడానికి పెద్ద వారికి పరిశ్రమ అభివృద్ధి కావడానికి అప్పులిస్తున్నారు. యివ్వ కూడదని కాదు-అప్పుద్వారా రానివ్వండి సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ద్వారా రానివ్వండి, ఎక్కడ నుండి అయినా రానివ్వండి, ఆ వచ్చేటటువంటి డబ్బు ఎవరో కొంతమందికి పోతుంది. Private industrialists కు private companies కు యివ్వడానికి వెనుకంజ వేయడంలేదు. వారి విషయమేమిటి? అర్ధరూపాయి 17 న. పై. లు, 20, 25, 33 న. పైలు కంటె ఎక్కువలేని పరిస్థితులున్నాయి. ఘోరమైన పరిస్థితులు వెంగళ్ రావుగారు గుర్తించినందుకు చాలా సంతోషం. ఆ విషయాన్ని మిగిలిన కాంగ్రెసుపార్టీ మెంబర్లు గుర్తించి తగిన చర్యలు తీసుకుంటే చాలా సంతోషిస్తాము. ఏమి చేశారని అడుగు

తున్నాను Minimum wages revise చేయండని చలపతిరావుగారు చెప్పారు. Taking the wind out of the sails అని ఆ విధంగా జరుగకుండా చూడండి Minimum wages పెంచండి Revise చేయడానికి హక్కువుంది చేస్తున్నామని చెబితే ఎవరైన సంతోషిస్తారు ఆమోదిస్తారు ఆనందిస్తారు చాలా తీవ్రమైన విషయము working class ను తీవ్రంగా ఆందోళన పరుస్తున్నది. వారి జీతాలు పెరగడంలేదు. ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి వాటిని అదుపులో పెట్ట లేదని స్పష్టంగా బోధపడుతుంది నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో యీ విధానమే అవలంభిస్తే ధరలు అదుపులో పెట్టలేరు ధరలు అదుపులో పెట్టకుండా విపరీతంగా పెరుగనిస్తుంటె, మాకు జీతాలు పెంచండి అంటె అదొక పెద్దతప్పు. వెంగళరావుగారు సూటిగా అడిగారు. యన్. జి. ఓ ల మీద సానుభూతి వుంది. డబ్బు ఎక్కడ నుంచి కేటాయించేది, 700 కోట్ల రూపాయల ప్రణాళిక వేయాలనుకున్నాము. యన్ జి ఓ.లు దీనిలో వుండరాదా? మిగతా రాష్ట్రాలకు యీ సమస్యలు లేవా ? కొన్ని figures యిస్తాను, అవి చూడండి. ఆలోచించి verify చేయండని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను మదరాసు రాష్ట్రంతో పోలుస్తూ యీ figures చెప్పదలచుకున్నాను—మొత్తముమీద చూచుకుంటే యిక్కడ రూ. 8 లు పెంచారు—ఇది నూనెకు సరిపోతా యని నిన్న వారి ఉపన్యాసములో చెప్పారు. నూనెధర పెరిగిపోవడంవల్ల నూనెకే 'ఖతం' అయిపోతుంది. ఇక ఉండడానికి, తింటానికి కరువుభత్యము ఏమి యిస్తారు ? అని అడుగుతున్నారు. ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయనే అంగీకరిస్తున్నారు, గుర్తిస్తున్నారు. డబ్బు లేదని సాకుచెబితే వారు ఎలా పని చేస్తారనేదానికి సమాధానము కావాలి దానినికూడా దృష్టిలోకి తీసుకోవలసిన అవసరముంది ఈ సందర్భములోనే యింకా కొన్ని విషయాలు మీ దృష్టికి తీసుకరాదలచుకున్నాను—Revenue Accounts వాటాలో ఆంధ్రలో ఎంత ఖర్చుపెడుతున్నారు. Administration expenditure ఎంత ఖర్చుపెడు తున్నారు ? వెంగళరావుగారు వుంటే బాగుండేది సరైన figures తెలుసు కోడానికి ఆంధ్రలో 1962-63 లో 26 కోట్ల 18 లక్షలు ఖర్చుపెడితే మదరాసులో 28 కోట్ల 48 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు—మదరాసులోకంటే ఆంధ్రలో N. G. O ల సంఖ్య ఎక్కువ. దాదాపు 1/3rd ఎక్కువగా వుంది. 26 కోట్ల 68 లక్షలు ఖర్చుపెడితే వారు 28 కోట్ల 40 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు—1963-64 లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో 26 కోట్ల 42 లక్షలు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టారు, మదరాసు 31 కోట్ల 29 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు—64-65 లో ఆంధ్రలో 26 కోట్ల 63 లక్షలు ఖర్చు పెడితే మదరాసులో 33 కోట్ల 20 లక్షలు ఖర్చుపెట్టారు. 1965-66 లో 30 కోట్లు కేటాయించారు. వారు అడిగితే 10 కోట్లు అవుతుంది, 20 కోట్లు అవుతుందని చెబుతున్నారు. ఎన్ని కోట్లు అవుతుంది ఎన్ని కోట్లు కాదు అనేది కాదు మన ముందున్న సమస్య. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజక్టు ప్రారంభించాము. 70 కోట్లు అనుకున్నాము-90 కోట్లు అనుకున్నాము. 180 కోట్లు అయింది. కంట్రాక్టర్లు తినేదితింటున్నారు. దానిని ఆపలేరు. సిమెంటు ధరను రామకృష్ణారావుగారు ఎక్కువచేశారు—దానిని ఆపలేము. ఆపగలిగిందేమంటే—యన్.జి.ఓ.ల జీతాలు పెంచకుండా చూడడము, పనిచేసే కార్మికుల జీతాలు, N.G.O ల జీతాలు

తొక్కిపెట్టడమే — వారిని గుంజి కంట్రాక్టర్సుకు లాభాలు కట్టిపెట్టడానికి తయారు అవుతున్నారు. అవన్ని ఆపలేరుగాని 10 కోట్ల రూపాయిలు అవుతా యంటారు అవుతుందనుకుంటాము అంత కాదని నా వుద్దేశము. Even conceeding that యీరోజున సవ్యంగా పనిచేయాలంటే, వారు పూర్తి విశ్వాసముతో ఏవిధమైన చలనంలేకుండా మనస్ఫూర్తిగా హృదయం విప్పి ఒళ్ళువంచి పనిచేయాలంటే కనీసము వారికి యివ్వవలసిన జీతం యివ్వాలి. మదరాసు ...యము దీనికి వర్తిస్తుందా లేదా అని అడుగుతున్నాను. మదరాసులో గాని మైసూరులోగాని కేంద్ర ప్రభుత్వము ఎంత కరువుభత్యము యిస్తున్నారో అంత కరువుభత్యము యీరోజున యివ్వడం జరుగుతుంది. మదరాసు రాష్ట్రము ఎలా యివ్వగలుగుతుంది, వారికి ఆదాయం వస్తుంది. వనరులు వున్నాయి—అంతేగాదు అక్కడ వున్న మంత్రివర్గం గుర్తించింది. యన్.జి.ఒలు సంతృప్తికరంగా వున్నప్పుడు, వుద్యోగస్తులు సంతృప్తికరంగా వున్నప్పుడు పని సక్రమంగా జరుగుతుంది లేకపోతే మూడులక్షల 25 వేలమంది, కాదు యింకొక లక్షమందిని కలిపినప్పటికి. డబ్బు ఖర్చు అవుతుందితప్ప పని జరగదు—efficiency రావాలంటే, administration బాగుండాలంటే జీతాలు పెంచితేతప్ప, వారిని సంతృప్తిపరిస్తే తప్ప జరుగదు. కొండమీద కోతిని అడగడంలేదు. ఎక్కడాలేని విషయాలగురించి అడగడంలేదు మనకున్న చిన్నరాష్ట్రాలు యిచ్చినప్పుడు మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఎందుకు యివ్వకుండా వున్నారు. ఎందుకు rigid గా వున్నారో అర్థము కావడంలేదు. 1957, లో చెప్పారు— బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు Pay Commission వేశారు. ధరలు పెరుగవని వ్రాశారు. ఎంత విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి పెరిగిన తరువాత మార్గము ఆలోచించాలి Central Pay Committee Report ను తప్పకుండా ఆమోదించాలని ప్రత్యేకంగా యీ విషయాన్ని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. Central Government వారు కొన్ని వందలకోట్లు వారి కోసము ఖర్చులు పెట్టుకుంటున్నారు. ఆ డబ్బు మనదే. మన పన్నులు పోతున్నాయి- పరోక్షంగా వేసే పన్నులు పోతున్నాయి. ఇక్కడ మీరు ఎందువల్ల చేయలేదు. ఇంత చేశాము, యింత అయిందని మనము అడిగితే బాగుంటుంది, కాని అలా కాకుండా జీతాలు ఎక్కువ అడుగుతున్నారు, ఎట్లా యిస్తామనే సమస్య సక్రమంగా లేదనే విషయాన్ని మీ దృష్టికి తీసుకవస్తున్నాను. అది ఆలోచించే పద్ధతికూడా కాదు. జీతాల విషయంలో ఆలోచించే పద్ధతికూడా అది కాదు. ప్రాజెక్టుల ఖర్చు, ప్రభుత్వం ఖర్చు, జీతాల ఖర్చు అన్ని కలుపుకుంటేనే ఖర్చు అనేది వుంటుంది. అలా కాకుండా సెక్రటరీ గార్కి రు 800 నుంచి 500 రూ.లకు తగ్గించి, అంగురాజుకు 150 రూ లు యిచ్చి పని చేయమంటే పని జరుగుతుందా? వాళ్లు పని చేయగలుగుతారా? ఇంటిలోనుండి casual leave పంపించి నిదురపోవచ్చును. Administration efficient గా జరగాలంటే, వారి దగ్గరనుండి పూర్తిగా పని రాబట్టాలంటే, న్యాయం చేయాలన్నా యితరులు యిస్తున్నటువంటి జీతాలు యివ్వాలి.

(Sri B. V. Sivaiah in the Chair)

కేంద్ర ప్రభుత్వం అన్నిచోట్ల ఒకేరకంగా యిస్తున్నదా? అన్న ప్రశ్న వస్తుంది. ఇప్పుడు అన్నిరాష్ట్రాలు యిస్తూండగా మన రాష్ట్రంలో యింకెందుకు విరాక

రిస్తున్నారో నాకు బోధపడడం లేదు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు యిప్పుడు అనేక విషయాలలో రీజనబుల్‌గా వుంటున్నారని వెనకాల వున్న సభ్యులు చెప్పారు. నేనుకూడా నిజమే అనుకున్నాను ఇప్పుడు దీనికి అంగీకరించితే రీజనబుల్‌గా వున్నాడని యీ విషయం వరకు చెప్పడానికి వీలుగా వుంటుంది ఈ విషయం వారు మరల ఆలోచించి అంగీకరించాలని కోరుతున్నాను వాళ్లు విరోధంతో చేసినది కాదు వారి వుపన్యాసాలను నేను విన్నాను. ఒక్క పొల్లుమాట లేకుండా అతి జాగ్రత్తగా ప్రభుత్వం హుందాతనాన్ని కాపాడుతూ, State administration అంతా అక్కడకూర్చుని వాళ్ళంతా కూడా యిది చేశారు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు వచ్చి సలహాలు యిస్తారు, వుపన్యాసం యిస్తారని శ్రీకాకుళందగ్గరనుండి వచ్చి కూర్చున్నారు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు యెందువల్ల రాలేదో వాళ్ళెవరూ అర్థం చేసుకోలేక పోయారు మిమ్మలను కోరేదేమంటే ప్రతిపక్షాలన్నింటి తరఫున బయటవున్న ప్రజలందరి తరఫున యీ సమస్య సవ్యంగా పరిష్కరించమని ఇది అందరూ హర్షించి అంగీకరిస్తారని నేను చెప్పగలను. పూర్వం సంజీవరెడ్డిగారు ఒక రూపాయి పెంచమంటే యే ప్రాజెక్టు ఆపమంటారని అడిగారు. ఖమ్మంలో హైస్కూలు ఆపమంటారా? కృష్ణాబారేజ్ ఆపమంటారా అని అన్నారు ఏది కట్టినా అందులో లేబరు వుందని గుర్తిస్తే వారు అలా అడగరు. అందుచేత ప్రభుత్వం హుందాతనాన్ని పెంచుకుని వారి కోర్కెలను మన్నించాలని విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను. చలపతిరావుగారు గాబరాపడినట్లుంది. Election ల ద్వారా కాదు రికమండేషన్ ద్వారా వచ్చినవారు, యితర రకాలుగా వచ్చిన వుద్యోగస్తులు నాకు తెలుసు. అంతమాత్రాన గాబరాపడవలసిన పనిలేదు మేము అలా ఆలోచించనే లేదు. యథార్థ పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకుని వారు చేయాలి. వారే చేయలేక పోతే ప్రక్కనున్న industries, factories లలో జీతాలు పెంచమని వారు యెట్లా అడగగలరు. ధరల పెరుగుదలను అనుసరించి కరువుభత్యం పెంచాలని మీరు చెప్పగలరు? అలాగే యివ్వండి వారు మిగిలినవారికి మార్గదర్శకులు కావాలి. లక్ష్మణదాసుగారు సోషలిజాన్ని గురించి అనవసరంగా మాట్లాడారు పాపం. ఆ సోషలిజం వారి బుర్రలో వున్నదన్న భావమన్నా యితరులకు కలుగుతుందా? కార్మికులకు జీతాలు పెంచడానికి నిరాకరించి, ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతాలు యితరులతో సమానంగా యివ్వడానికి నిరాకరించి మనం సోషలిజం, సోషలిజం అంటే మోసపోయే రోజులు గతించాయని జ్ఞాపకం చేయవలసి వుంటుంది. వాళ్ళను మరల తీవ్రమైన కార్యక్రమాలు చేయనీయకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు ఢిల్లీ వెళ్లే లోపునో వచ్చిన తరువాతనో వాళ్ళ న్యాయమైన సహజమైన కోర్కెలను తీర్చి సంతృప్తి పరుస్తారని, వారిచేత యెక్కువ పని చేయించి మన రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకుపోతారని అనుకుంటున్నాను. వాళ్ళ మెమొరాండంలో ఖచ్చితముగా వ్రాశారు. దేశాన్ని అభివృద్ధిలోకి తీసుకు పోవడానికి యివన్నీ చేయాలని మీరు దానిని గుర్తించి అంగీకరించాలని మనవి చేస్తున్నాను. లేకపోతే వాళ్ళలో తీవ్రమైన అసంతృప్తి వుంది అగ్నిగుండం లాగా దాన్ని పగిలిపోకుండా చూచుకోవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద ఉంది.

ఈ రోజున village officers ను గురించి చాలా మంది చెప్పారు. రాయలసీమలో అనేకమంది రాజీనామాలు యిచ్చినట్లుగా తెలుస్తోంది. సంఖ్యకు యెంతమంది వున్నారని కాకుండా న్యాయంగా పరిష్కరించాలి కలెక్టర్ల సంఖ్య తక్కువకాబట్టి 200 రూ లు పెంచామంటే ఎవరూ వినరు. రూ. 1500లు తీసుకునే కలెక్టర్లకు 200 రూ లు తక్కువ అవుతాయని పెంచిన యీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు రూ. 10, 15, 17 తీసుకునేవారికి యింకో 4 రూ లు పెంచితే యేం పోతుంది. అందువల్ల వాళ్ళ grievences ప్రభుత్వంవారు ఆలోచించి పరిష్కరిస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా ముఖ్యమైన విషయం D. I. Rules గురించి ఈ Rules క్రింద ఇండియాను యేరకంగా కాపాడారు ఈ D. I. Rules అలాగే వున్నాయి. పాకిస్థాన్, చైనాలు ఇండియాలోనికి వచ్చాయి వాళ్లుకూడా యీ D I Ru'es క్రిందకు వచ్చారే. Black market చేసేవారిని పట్టుకుని యీ D. I Rules క్రిందకు తీసుకురారు. ఏ మంత్రో రికమండేషన్ చేస్తే వాళ్ళను వదలివేస్తారు. చివరికి కార్మికులు, రైతులు వారి వారి కోర్కెలకొరకు తీవ్రంగా ఆందోళన చేస్తూంటే వాళ్ళకు వర్తిస్తున్నాయి యీ D I Rules అదనపు శిస్తుకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన అనేకమంది మీద యీ D I Rules పెట్టడం జరిగింది. కార్మికుల రైతుల పోరాటాలను అణచడానికి యీ D I. Rules బాగా పని చేస్తున్నాయి ఈ పద్ధతి తప్పకుండా మారాలని కోరుతున్నాను. దేశంలో తీవ్రమైన పరిస్థితులు వస్తే యెదుర్కోవడానికి యితర మార్గాలనేకం ప్రభుత్వానికి వున్నాయి. ఈ రోజులలో D. I Rules వుండడానికి ఆస్కారం లేదని నేను ఘంటాపథంగా చెప్పుతున్నాను పరిస్థితులు కూడా యెక్కడా కనపడడం లేదు. రెండు సంవత్సరాల క్రింద వచ్చిన యీ D I Rules రద్దుచేయవలసిన అవుసరంవుంది. మా చేతుల్లో యేమీలేదని మీరనవచ్చు. ఇవి గందరగోళపరుస్తున్నాయని, ప్రభుత్వానికి అప్రతిష్ట యెందుకుతీసుకువస్తారని, మనకు కావలసినది మనుష్యులు, వారి చైతన్యం, త్యాగం అంతేగాని యీ D I Rules అనవసరమనీ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రికమెండ్ చేయండి భారతదేశం మొత్తంమీద 27,000 మందిని యీ D I. Rules క్రింద అరెస్టుచేశారు. మన ఆంధ్రదేశంలో కూడా కనీసం ఐదారు వందలపైన యీ rules క్రింద కేసులు పెట్టబడినవి. ఈ D.I. Rules యీవిధంగానే వుపయోగపడుతున్నాయేగాని, ప్రజల సమస్యలను పరిష్కరించుకోవడానికి, భారతదేశంయొక్క defence ను కాపాడుకోడానికి యివి వుపయోగపడడం లేదని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను అనేకమంది డిటెన్యూలుగా వున్నారు. లెఫ్టు కమ్యూనిస్టుపార్టీ, మార్క్సిస్టు కమ్యూనిస్టులు అని పిలువబడే వారు యీనాటికి జైల్లో వున్నారు. వాళ్లందరిని విడుదలచేయవలసిన అవుసరముంది. రాజకీయ భేదాభిప్రాయాలు పరిష్కరించుకోవలసిన మార్గం వీరందరిని జైల్లోవుంచి కాదు. సిద్ధాంతరీత్యా వాటిని పరిష్కరించుకొని విభేదాలు తెలుసుకోడానికి ఆస్కారం పద్ధతులు వుండాలిగాని తీసుకుపోయి జైల్లోవుంచితే యేవిధంగానూ సవ్యంగాలేదు. అందువల్ల డిటెన్యూల నందరిని విడుదల చేయవలసిన అవుసరంవుంది. సుందరయ్యగారు తీవ్ర అస్వస్థగావున్న సంగతి

అందరికి తెలిసినవిషయమే. Blood కూడా vomit చేసుకున్నారు Operation undergo కావలసిన అవుసరంవుంది. ఇంత తీవ్రంగా అస్వస్థతగ వున్నవారిని జైల్లో వుంచడం యే విధంగానూ మంచిదికాదు. Medical grounds మీద వారిని తప్పకుండా విడుదలచేయాలని నేను మా పార్టీతరఫున మీకు హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. వారిని విడుదలచేసి వారి యిష్టంవచ్చిన చోటికివెళ్లి treatment తీసుకోడానికి అన్ని అవకాశాలు కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

ఒక వారం రోజులనుండి విశాఖపట్టణంలో రిక్షాడ్రైవర్లు సమ్మెచేస్తున్నారు విశాఖపట్టణం Central Jail లో వారిని పడేసి లాఠీచార్జి చేసేపనేమిటి? పూర్వం మేము కడలూరు జైల్లో 1948-52 మధ్య వున్నపుడు మామీద యిట్లాగే లాఠీచార్జి చేశారు. నాకుకూడా కొన్ని దెబ్బలుతగిలాయి. రిక్షా యజమానులకో మరెవరికో సహాయంచేయడానికి యీ పోలీసువారు చేసేపని యెప్పుడూ యిలాగే వుంటుంది జైల్లో పడేసిన తరువాత వాళ్లమీద లాఠీచార్జేమిటి? ఎందువల్ల చేస్తున్నారు? అలాంటి Superintendent ను వెంటనే transfer చేసి అక్కడ వెంటనే విచారణచేయించాలని కోరుతున్నాను. అధికార్లతో చెపితే ఏమీజరగలేదని వ్రాస్తాడు ఈ మధ్య Warangal Jail లో మనుష్యులు చచ్చినా చావలేదని రిపోర్టు వ్రాసి పంపించాడు. అక్కడ వున్న Superintendents అల్లాంటివి అనేకం పంపిస్తూ వుంటారు జైల్లో మనుషులను చంపినందుకు అతనికి ప్రమోషన్‌కూడా యిచ్చి పంపించాలి. దయయుంచి అలాంటివారు పంపించిన రిపోర్టులను మాముందు వుంచవద్దు న్యాయమైన రిపోర్టులను వ్రాసి వారిని పంపించాల్సిన అవుసరంవుంది మొట్టమొదట ఆ Superintendent ను అక్కడినుంచి transfer చేయవలసిన అవుసరంవుందని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ రోజులో ప్రతిదానికీ డబ్బు యెక్కడినుంచి వస్తుందని యెక్కడినుంచి తీసుకువస్తామని చెపుతున్నారు. ఈ రోజున నేను అడుగుతున్నాను. మీరు అసలు వేసినటువంటి పన్నులు అన్నీ సక్రమంగా వసూలు చేస్తున్నారా? పెద్దపెద్ద పరిశ్రమలను నడుపుతున్నటువంటి కొంతమంది పారిశ్రామిక వేత్తలు కట్టవలసిన Sales tax బకాయిలు ఎన్నో లక్షలు వున్నాయి. మీరు యింకా పన్నులువేస్తే సినిమా చూసేందుకు, పొలం దున్నుకునేందుకు, electricity ఉపయోగించి పంటలు పండించేందుకు పన్నులు వేస్తారు. మన మంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా 13 కోట్ల రూపాయలు యిప్పుడు బకాయీలు వున్నాయి. ఆ బకాయిలను సామాన్య రైతు పెట్టడంలేదు. బాగా కలిగినటువంటివాళ్ళు పెద్దపెద్ద పారిశ్రామిక వేత్తలు టాటా, బిర్లాలలాంటి వాళ్ళు యిప్పుడు బకాయిలు పెడుతున్నారు అని చెప్పి మీ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. దానికి ఉదాహరణగా భజరంగ జూట్ మిల్లువారు రు 937 వేలు బాకీవున్నారు అనిచ్చుత్ర యిపేంద్రాస్ రు. 206 వేలు బాకీవున్నారు. Hindu Merchantile Corporation వారు 2 లక్షల చిల్లర బాకీవున్నారు. Tungabhadra Industries 8.42 వేలు బాకీవున్నారు కృష్ణాలాల్ అండ్ ఆయిల్సు 1 44 వేలు, A. I. C. W. C C. 1 27 వేలు, M. S K. Mills 98 వేలు, హీరాచంద్ పురన్‌చంద్ 3.98 వేలు, బర్మాషెల్ 653 వేలు, సిమ్మెంట్ మార్కెటింగ్ కంపెనీ 494 వేలు, Voltas 93 వేలు, భీమసేన్ జాన్‌గిరి 112

వేలు బాకీవున్నారు ఈ రకంగా వాళ్ళ దగ్గర Sales tax బకాయిలు పెడుతున్నారు. ఎందువల్ల బకాయిలు పెడుతున్నారు, ఎందువల్ల వాళ్ళ దగ్గరనుంచి sales-tax బకాయీలు వసూలు చేయలేక పోతున్నారు. ఈ Sales-tax విషయంలో చూసుకుంటే 5 వేల పైచిలుకు లక్షలలో వున్న సంఖ్య చూసుకుంటే 1,540 మంది 8 కోట్ల 80 లక్షల రూపాయలు Sales tax బకాయీలు వున్నారు. వాటిని ఎందువల్ల వసూలు చేయలేకపోతున్నారు విపరీతంగా పెంచుతున్నారేకి దానికి మార్గంగా sales-tax స్వరూపమే మార్చాలని చెప్పాం. ఈ రోజున అది ఒక out-dated చట్టంగా తయారయింది దీన్ని పూర్తిగా మార్చేముందు కొంత turn-over యే 58 వేలో ఒక లక్ష వరకో పెట్టి compute చేయవలసిన అవసరం కల్పించి దాన్ని మార్చకపోయినట్లయితే ఈ రోజున బకాయీలు అన్ని వసూలుచేయడంవల్ల కాకుండా పోతుంది. పట్టణాలలో వున్నటువంటి Sales-tax officers పట్టుకొని ఎంతెంత కాజేస్తున్నారో అనుభవం వున్నటువంటి ప్రతివారికి తెలిసివుంటుంది అందువల్ల నేను ప్రత్యేకంగా విజ్ఞప్తి చేసేది ఏమిటి అంటే ఈ బకాయిలు చాలా ఎక్కువగా వుంటున్నాయి. వాటి అన్నింటిని పూర్తిగా వసూలు చేయడానికి గట్టిగా ప్రయత్నించాలి బర్మా షెల్, తుంగభద్రా ఇండస్ట్రీకు చాలా పలుకుబడి వుందని వాళ్ళ జోలికిపోతే మన మంత్రిపదవులు వుండవేమో, మనం యిక్కడ కూర్చుంటామో కూర్చోమో అనేటటువంటి అదురుతో, బెదురుతో మీరు ప్రవర్తించినట్లయితే మనకు ఎప్పుడూ నష్టాలు కలుగుతాయి. వాళ్ళనుంచి వసూలు కావు ఈ బకాయిలు అన్నింటిని ఏ officer నో వేసి లెక్కలు తీయవలసిన అవసరం వుందని నేను మీ దృష్టికి తీసికొని వస్తున్నాను. Excise arrears గురించి చెప్పినట్లయితే మరీ యిదిగా వుంటుంది. 1362 వ ఫసిలీ దగ్గరనుంచి భద్రుకా 6.59 వేలు బాకీవున్నాడు లింగాల శివయ్య 1363-64 ఫసిలీ 1.85 వేలు, దుగ్గాపువల్లి నరసయ్య 72 వేలు, యిటాలియా 1360 ఫసిలీలో 45 వేలు, 1361 ఫసిలీలో 2.64 వేలు బాకీవున్నారు. యివన్నీకూడా చాలా తీవ్రంగా వుండిపోతున్నాయి అందువల్ల యివన్నీ చూసినప్పుడు ఒక విషయం స్పష్టంగా తెలుస్తోంది ఈ Excise Department లో లక్షలమీద వున్నటువంటివారి సంఖ్య చూసినట్లయితే 30, 27 మందినుంచి లక్షలు పైచిలుకు బాకీలువున్నటువంటివారు వున్నారు. 37 మందే వున్నారు. మీ పోలీసు వాళ్ళను మొన్న మీటింగు అవుతుంటే చుట్టూర పెట్టారు. కాని వాళ్ళందరిని పంపినట్లయితే ఒక రోజులో బకాయిలు అన్ని వసూలు చేస్తారు దమ్ములు వుంటే పంపించండి. మామూలుగా శాంతియుతంగా Meeting-లు జరుపుకొంటుంటే అక్కడకు పోలీసు వాళ్ళను పంపుతారు కాని traffic ను control చేయడానికి పోలీసులను లేకుండా చేస్తున్నారు యీ విధంగా పన్నులు ఎగవేసే వాళ్ళను పట్టుకోడానికి ఒక్క పోలీసు వాడుపోడు వాళ్ళకు ఎవడూ దొరక్కుండా పోతాడు. మంత్రిగారికి కూడా వాళ్ళ దగ్గరనుంచి వసూలు చేయడానికి శ్రద్ధ మాత్రం లేకుండావుంది. కాబట్టి నేను చెప్పేది ఏమిటి అంటే ఈ excise dues అన్నింటిని కచ్చితంగా వసూలు చేయాలి. అంతే కాదు గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో యింకా తొందరగా డబ్బు వసూలు చెయ్యాలనే ఉద్దేశాన్ని వ్యక్తం చేశారు Lift irrigation కావాలన్నారు. Lift irrigation కు

electricity charges చాలా ఎక్కువ మహావస్తే 2 నెలలకు సరిపోయే నీళ్ళు వస్తాయి దానిమీద ఎకరానికి దాదాపు 60 రూపాయలు వేయబోతున్నారని కొందరు అంటున్నారు. దాని మీద పన్నులు వేయబోతున్నారనే విషయం కచ్చితంగా తెలుస్తోంది. గోదావరి బారేజ్‌కు సంవత్సరానికి 11 నెలలు నీళ్ళు యిస్తే దానికి వున్నటువంటి పన్ను కంటే 2 నెలలు నీళ్ళు యిచ్చే దానిమీద ఎక్కువ పన్ను వేయడం ఏమి న్యాయంగా వుంటుందో ఒకసారి ఆలోచించి అటువంటి పనులు మీరు చేయకుండా వుండాలని మాత్రం హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. పన్నులు వేసే ముందు ఒక విషయం ఆలోచించాలి Mining Corporation వుంది. వెంగళరావుగారు మాట్లాడుతారనుకొన్నాను, కాని మాట్లాడలేదు. దీనిలో ఒక రకంగా కుంభకోణం జరుగుతోంది అంటే ఆశ్చర్యంలేదు. 2 సంవత్సరాల క్రితం Estimates Committee ఒక రిపోర్టు తయారుచేసింది. దీనివల్ల కొన్ని లక్షల రూపాయలు నష్టం వస్తోంది. Unitage pay చేయనవసరము లేకపోయినా pay చేస్తున్నారు Committee కి సరిగ్గా అన్ని లెక్కలు యివ్వమని అడిగినటువంటి ఒక లెటరు యివ్వమంటే యివ్వ నిరాకరించారు. ఎంతో నష్టం వస్తోంది director ను transfer చేయండి అని చెప్పి 2 సంవత్సరాలు అయినప్పటికి ఆయన్ను transfer చేయకుండా అక్కడే కూర్చోపెట్టారు పోనీ కూర్చోపెడితే కూర్చోపెట్టారు. దానివల్ల ఏమి జరుగుతోంది పూర్వం 2 లక్షలు రూపాయలు 4 లక్షలు రూపాయలు వున్నదని ఈ రోజున 8 లక్షల రూపాయల వరకు మళ్ళ దాన్ని క్రొత్త contract యిస్తున్నారు ప్రభుత్వానికి నేను warning యిస్తున్నాను ఆ విధంగా ప్రభుత్వం ప్రజలయొక్క డబ్బు దోచి ఏ ఒక్కరికో యిదరికో పెడుతుంటే సహించడం ఏమి న్యాయం అనే విషయం అడుగుతున్నాను. కనుక ఈ Mining corporation విషయంలో ప్రత్యేకంగా ఒక committee ని వేసి జరిగినటువంటి కుంభకోణం అంతా బయటి expose చేయవలసిన అవసరం వుంది, చెన్నారెడ్డిగారు మా Committee లో యింకా ముఖ్యులైన వారందరిని పిలిపించి చెప్పారు. దానివల్ల యింకా కొన్ని విషయాలు బయటపడ్డాయి. బయట నాలుగు అణాలు unitage వున్నచోట అర్ధ రూపాయ యిచ్చారు Public Accounts Committee అడిగిన దానివల్ల 4 రూపాయలు చిల్లర టన్నుకు యివ్వవలసి వుంటే 8 రూపాయలుకు క్రొత్త contract యిచ్చారు పూర్వంప contractor కు అయితే యిచ్చారో యిప్పుడు కూడా దీన్ని తీసుకుపోయి వాడికే కట్టబెట్టారు. యిది ఏమి న్యాయం అని అడుగుతున్నాను. ప్రభుత్వ విధానాలను జాగ్రత్తగా నడుపుతున్నాం అంటున్నారు అది చేస్తున్నాం యిది చేస్తున్నాం అంటున్నారు కాని మీ దృష్టికి తీసికొచ్చిన విషయాలను కూడా పరిష్కరించడానికి నిరాకరిస్తున్నారు. వెంగళరావుగారు కూడా అనేక తడవలు ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. అయినప్పటికి యిన్ని సంవత్సరాలనుంచి పరిష్కారం చేయకపోవడమే గాక ఆ Managing Director ను యింకా అక్కడే కూర్చో పెట్టారు. దానివల్ల ఏమి జరుగుతోంది? జగ్గయ్యపేటలో సిమ్మెంటు factory కట్టబోతున్నారు. అక్కడ ఒక సరు ఉంది. దానివరకు రైల్వే లైను వస్తుంది. దాని ప్రక్కనే వున్నటువంటి వాళ్ళు కూడ అంగీకరించిన site ఒకటి ఉంది. అక్కడ factory కట్టవలసిందిపోయి దాదాపు ఒక

మైలు ముందుకు పోయి అక్కడ చదునుగా వుందని పలుకుబడిలేని, ఒక్క ఒక్కటి రెండు ఎకరాలు వున్నటువంటి రైతుల పొలాలన్నీ తీసికోడానికి proposals పెట్టారు ఆ విషయం పై బ్రహ్మానందరెడ్డి గారు ఒక లెటరు వ్రాశారు. అక్కడ ఎత్తు పల్లాలు వున్నాయని దాన్ని చదును చేయడానికి చాలా యిబ్బంది కలుగుతుందట అందువల్ల చేశారు అని వ్రాశారు. ఆ రాయి ఎంత చదునుగా వుంటుంది అంటే ఒక పెద్ద రాయి తీసుకొని పెట్టి వేస్తే అది చదును అయిపోతుంది అంతేకాదు దాని ప్రక్కనే ఒక కొండ వుంది. దాని క్రింద లోయలో కొంతమంది పలుకుబడి గలవారి భూములు వున్నాయి. వాటిని తీసికోలేదు. ఏమీలేనటువంటి దౌర్భాగ్యులుగా వున్నటువంటి వ్యవసాయ కూలీల, ఒకటి రెండు ఎకరాలు గల చిన్న రైతుల భూములను తీసికోడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు దాదాపు ఒక మైలు పొడుగున రైల్వే లైను వేస్తే ఎంత అవుతుందో తెలియదు గాని కొన్ని లక్షల రూపాయలు అవుతుంది గాని తక్కువ మాత్రం కాదు. ఎందువల్ల ప్రభుత్వం దీన్ని ఆలోచించదు? ముఖ్యమంత్రిగారికి చెన్నారెడ్డి గారికి ఈ చిన్న విషయాలను ఆలోచించడానికి time వుంటుందా! ఏదో కొద్దో గొప్పో డబ్బుతిన్నా భారత దేశంలోనే, ఆంధ్ర దేశంలోనే వుంటుంది ఏదో కొంత మంది భాగ్యవంతులు అవుతారు తరువాత మీ ప్రక్కకు వస్తారు. election కు మీకు డబ్బు యిస్తారు అందువల్ల దాని విషయం తీవ్రంగా ఆలోచించవలసిన అవసరం వుంది. దాన్ని వెంటనే పరిష్కారము చేయడమే కాదు తగు చర్యలు తీసికోవలసిన అవసరం వుందనికూడా మీదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. తరువాత consultative committees ని గురించి మన చలపతిరావు గారు చెప్పారు. ఈ consultative committee లో చాలా లోపాలు వున్నాయి. ఆ committee లో నేనూ ఉన్నాను Planning Department sub-committee గా ఒక industrial consultative committee వుంది. దానికి మన ముఖ్యమంత్రి గారు chairman గా వున్నారు. అది యింతవరకు meet కాలేదు ముందుకూడా కాదని అందరికీ తెలిసిందే. అసలు యీ consultative committees ను regular గా function చేయించడం జరుగుతున్నదా? అసలు ఏమి జరుగుతున్నదో; మీరేమైనా చూడడానికి పూనుకొన్నారా? నామకహా వేశారు కేంద్రము వేయమని అన్నారు. వేశారు. కాని దీనికి ఒక constitution గాని, rules గాని rhime గాని ఏమీ లేదు. మంత్రి గారికి దయవస్తే పిలుస్తారు. అప్పుడేమైనా సభ్యులు హాజరు అవుతారు. వారికి తోచింది చెప్పుతారు. అది వింటే వింటారు, పోతే పోతారు. అందువల్ల ఈ consultative committees కూడా effective గా పని చేయడంలేదు. నిరుపయోగం ఉంటున్నాయంటే, ఆశ్చర్యపడవలసిన అవసరం లేదు. ఈ రోజున ఉండేటటువంటి మన ఆర్థిక విధానంలో, మన ఆర్థిక వనరులు చేసుకోవాలి అన్నట్లయితే పన్నులు వేయడం అంటారు. దాంట్లో అప్పుడే saturation point reach అయింది. రైతాంగం మీద పన్నులు వేయడంలో గాని, sales-tax వేయడంతో గాని, మరే పన్ను అయినా తీసుకోండి. Compared to any other State, you find we have reached the saturation point. అదనంగా పన్నులు వేసి, నాకుగుర్తు 75 కోట్లో ఎంతో నాల్గవ ప్రణాళికలో

పన్నులు ద్వారా వసూలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు ఇదివరలో మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక వచ్చినప్పుడు elections గనుక పన్నులు వేస్తే ఏమవుతుందో వేయము అని చెప్పారట. బహుశా, యీ తడవకూడా elections వస్తున్నాయి కాబట్టి యీ సమయంలోకూడా పన్నులు వేస్తారో వేయరో మరొక విషయంగాని, గవర్నరుగారి Address లో మాత్రం propose చేసినారు. నాల్గవ ప్రణాళిక లో 75 కోట్లవరకు షుమారు పన్నులు వేయబోతున్నారని తెలుస్తున్నది ఎక్కడ వేయబోతున్నారో, ఎవరి మీద వేయబోతున్నారో ఆ విషయం తీవ్రంగా ఆలోచించాలి. అంతేకాకుండా ఈ రోజున Land Revenue system కూడా చాలా out-dated గా, చాలా పురాతనంగా ఉన్నది దీనిని ఆపుచేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. సెంటు ఉన్నా, కుంట ఉన్నా, చల్లపల్లి రాజాగారు ఎంత చెల్లిస్తారో, అంతే వారుకూడా చెల్లించవలసిన పరిస్థితి ఉన్నది. అది చెల్లించిన తరువాత, అతనికి మిగులుతుందా లేదా అనే ఆలోచన కూడా లేకుండా ఇది ప్రవేశ పెట్టినాము. దీనిని మార్పు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది, Progressive system క్రింద దీనిని తీవ్రంగా మార్పు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది నిన్ననో మొన్ననో ఒక మిత్రుడు చెప్పాడు Grape gardens వస్తున్నాయి, దానిమీద పన్నులు వేయండని. grape gardens మీద వేస్తే, గవర్నమెంటు ప్రకటించిన లెక్కల ప్రకారం, ప్రభుత్వము statement తీసుకొని చెప్పుతున్నాను, సుమారు 5 కోట్లు రూపాయలవరకు మనకు రావడానికి వీలున్నదని చెప్పుతున్నాను. అవి ఎన్ని ఉన్నాయో ఏమి ఉన్నదో నాకుమాత్రం తెలియదుగాని, నాకు తెలిసినంతవరకు వెయ్యి ఎకరాల పైచిల్లర. అప్పుడే ఈ రోజున production లోకి వచ్చాయని తెలుస్తున్నది

శ్రీ పి వి. నరసింహారావు :—వెయ్యి ఎకరాలవరకు రాలేదండి. వేసినవే వెయ్యి ఎకరాలవరకు అవి approach అవుతున్నాయి.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—కాదండి. వేసినవి 1500 ఎకరాలలో ఎంతో ఉన్నాయి, ఈ వెయ్యి ఎకరాలు మాత్రం production లోకి వచ్చినాయి. చిత్తూరు జిల్లాలో కూడా వస్తున్నాయి వేలకువేలు ఆదాయం వచ్చేటటువంటి sources ను ముట్టకుండా, వీటిమీద మాత్రం వేయడం ఏరకంగా న్యాయంగా ఉన్నదో ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నది

చిట్టచివరకు, ముఖ్యంగా Banks nationlisation చేయాలని అనేక తడవలు చెప్పుతున్నాము. కాంగ్రెస్ కూడా అనేక తడవలు ఆ తీర్మానంచేసింది, నిన్నగాక మొన్ననే చెన్నారెడ్డిగారు బ్రహ్మాండమైన ఉపన్యాసం చేశారు. Non-commital గా వారి తరఫున, తీరుకు అనుకూలంగానే చెప్పారు. వారు ఏ విధంగానైన చెప్పగలరు కాబట్టి ఆవిధంగా చెప్పారు. కాని కేసుకు pleader గాకపోయినా, pleader పెట్టుకొని వాదించారు. Case అంతా. అసలు యీ banks గనుక nationalise చేయకపోయినట్లయితే, యీ రోజున భారతదేశం మొత్తంమీద చూచినట్లయితే 300 పైచిలుకు కోట్లు ఈ రోజు ఆహార పదార్థాలకోసం అప్పు ఇస్తున్నారు, ఇంకొక విధంగా 150 కోట్లు తీసుకొంటూ, మొత్తం 450 కోట్లు రూపాయలు ఆహార పదార్థాలు

మీద పెడుతున్నారు, అప్పుక్రింద పెడుతున్నారు. ఆహార పదార్థాలను పోనీ మీరే వ్యాపారం చేయండయ్యా అంటె దానికి ఏమి చెప్పు తున్నారు? డబ్బు ఎక్కడనుంచి వస్తుందని చెప్పుతున్నారు. ఇప్పుడు private వాళ్ళకు ఎక్కడనుంచి వస్తుంది? ఈ banks లో నుంచి తీసుకొంటు న్నారు. తాకట్టు పెడతారు, అమ్ముతారు, తీసుకొంటారు, పెడతారు, దమ్మిడీ చేతిలో లేకుండా వ్యాపారం చేస్తారు. ఎందుకు? Banks వాళ్ళ చేతులలో ఉన్నాయని. ఆ banks మన చేతులలో వచ్చేటట్లయితే మొత్తం దీనిని control చేయగలుగుతాము. అసలు దీనిమీద వచ్చేటటువంటి పెట్టుబడి, అదంత కూడా మన projects మీద, పరిశ్రమలమీద పెట్టకోడానికి అవకాశం ఉన్నది. Banks nationalise చేయడానికి తీర్మానం రాబోతున్నది. దానిమీద వివరాలు చాలా ఇవ్వబోతున్నాము. ముఖ్యంగా ఆంధ్రదేశములో పరిశ్రమలకు ఈ Banks ద్వారా పెట్టింది చాలా తక్కువ. మద్రాసు, బెంగాలు, మహా రాష్ట్ర, వీటితో పోల్చిచూస్తే, ఇక్కడ ఈ banks ద్వారా పరిశ్రమలలో పెట్టి నటువంటిది చాలా తక్కువ. ముఖ్యంగా వ్యవసాయానికి ఇచ్చిన అప్పు చాలా తక్కువగా కన్పడుతుంది. 1.2, 1.3 ఉండటటువంటి పరిస్థితిలో ఉన్నదని చెప్పగలను. అందువల్ల ఈ రకంగా చూచినట్లయితే ఇక మన planning సక్రమంగా అమలు జరగాలంటే, మనము ముందుకు పోవాలంటే Banks nationalise చేయడం తప్ప ఇంకొక మార్గం ఏమీలేదు.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

ఇంక ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉండేటటువంటి sources ఇంకెక్కడ కూడా కన్పడడంలేదు. అందువల్ల Banks ను nationalise చేయడానికి తప్పకుండా పూనుకోవలెనని, దీనిని అంగీకరించి recommend చేసి పంపించాలి. అప్పుడే మన వ్యవస్థ, మన ఆర్థిక విధానము ముందుకు పోవడానికి వీలుంటుంది.

ఆఖరున ఒక విషయము. ఈ రోజున burning సమస్యగా N. G. Os' సమస్య ఉన్నది. దానిని మీరు అంగీకరించవలసిన అవసరంమాత్రం ఉంటుంది. దానిని అంగీకరించకపోయినట్లయితే మళ్ళీ వాళ్ళు వీధులలోకి వచ్చి అసలు ప్రభుత్వము స్తంభించి పోయేటటువంటి పరిస్థితులు వస్తాయి. అంతా కూడా దానికి సానుభూతి సహకారము చేస్తారు. అందువల్లనే మీకు హెచ్చరిక ఇస్తున్నాను. ఈ గవర్నరుగారి ఉపన్యాసములో ఉన్నటువంటివన్నీ కూడా జాగ్రత్తగా పరిశీలించినాను. ఈ తీర్మానం ప్రవేశపెడుతూ చలపతిరావుగారు, దానిని support చేస్తూ వెంగళరావుగారు ఇచ్చిన ఉపన్యాసాలను కూడా విన్నాము. వారు అభినందిస్తూ చెప్పిన 1, 2 మాటలు తప్ప, తక్కినవదంతా విమర్శనాదృష్టితోనే చెప్పారు. ప్రతివారు కూడా విమర్శిస్తూనే మాట్లాడినారని తెలుస్తున్నది. అందువల్ల ప్రస్తుతం ప్రభుత్వము అవలంబిస్తున్న basic విధానము, ఆహార పదార్థాల విషయంలో గాని, పన్నుల విషయంలో గాని, N. G. Os' విషయంలో గాని, వ్యవసాయ కూలీల విషయంలోగాని తీవ్రంగా మార్పు చేయాలి. మార్పు చేయకపోయినట్లయితే పరిస్థితులు చాలా తీవ్రతరం అవుతాయని హెచ్చరిస్తూ, [illegible] అందరినీ కూడా విడుదల చేయాలని [illegible] కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్ జగన్నాథం :—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి అడ్రసులో ఈనాడు ఏదో ప్రభుత్వము ఘన విజయాలను సాధించిందని అందులో పేర్కొన్నారు. ఇది ఎట్లున్నదంటె, ఒక నాటకము ప్రదర్శన చేస్తూ actors ఈ నాటకము మహా గొప్పగా ఉన్నదని ఒక Publicity Officer ను పెట్టుకొంటె ఏ విధంగా ఉంటుందో, అదే విధంగానే ఈ విధంగా ఘన విజయాలను సాధించినామని గవర్నరుగారు చెప్పినారు సరే నిజంగా ఘనవిజయాలను సాధించినారా అంటె, ఈ పేర్కొన్న ఘనవిజయాలు, ఏమంటె, ఉక్కు కర్మాగారము, రైల్వేమండలము, కొత్త రైల్వేమార్గము, రోడ్డు—రైలువంతెన, అని ఇవేవో కొన్ని చెప్పుకొన్నారు. ఇవి ప్రజలు సాధించినారా, ప్రభుత్వము సాధించిందా అంటే, అది చెప్పుకోదగిన విషయంమాత్రం కాదని మనవిచేస్తున్నాను రోడ్డు-రైలువంతెన గురించి దానిని సాధించడానికి ప్రభుత్వము ఎంతవరకు పాటుపడినారో తెలియదు. నిజంగా అది ప్రభుత్వము సాధించిందా లేక రాజమండ్రి ప్రజలు సాధించారా అన్నట్లయితే, నిజంగా అది చెప్పుకోవడానికి చాలా సిగ్గుపడవలసియున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది ఎంతవరకు వెళ్ళిందంటె రాములింగంగారు సత్యాగ్రహానికి పూనుకొంటె ప్రజలు గగ్గోలుపెట్టి రైలు ఆపే పరిస్థితి కల్పిస్తేనేగాని ప్రభుత్వము కన్నుతెరవలేదు ఈ రోడ్డు మేము sanction చేశామని చెప్పుకొనేవరకు వచ్చింది. అందుచేత ఈ ప్రభుత్వము ఏదో సాధించింది అంటె, అది ప్రభుత్వము సాధించలేదు ప్రజలే సాధించారు అని మనవిచేస్తున్నాను తరువాత ఈ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు గురించి చెప్పుకొంటూ వచ్చారు. ఇంకా major irrigation projects గురించి చెప్పారు. కాని ఈ గవర్నరుగారి అడ్రసులో శ్రీకాకుళం జిల్లాకు సంబంధించినటువంటి వంశధార ప్రాజెక్టుగురించి ఎటువంటి ప్రస్తావనకూడా చేయలేదు మొన్న Budget సమావేశములో Finance Minister గారు ఉపన్యాసము చేసినప్పుడుకూడా ఈ వంశధార ప్రాజెక్టుగురించి చెప్పలేదు. ఈనాడు ఈ ప్రసంగంలో కూడా ఇది ఉదహరించబడలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ వంశధార ప్రాజెక్టు విషయము గత నూరేళ్ళుగా ఉన్నది. ఎవరో మహానుభావుడు శంఖుస్థాపనకూడా చేశారు కాని ఈనాటివరకు కూడా అది ఏల్లాంటి పరిస్థితిలో ఉన్నదీ తెలియకుండా ఉన్నది. మన ప్రభుత్వము ఘన విజయాలను సాధించిందన్నారు కాని ఈ వంశధార ప్రాజక్టు విషయం ఏమి చేసినారు ముఖ్యంగా అక్కడ వర్షాలు లేకుండా ప్రజలు ఎంత బాధపడుతున్నారో ప్రభుత్వానికి తెలియనటువంటిదికాదు నిజంగా వంశధార ప్రాజెక్టు వచ్చేటట్లయితే, ప్రస్తుతం అనుకొంటున్న విధంగా శ్రీకాకుళం backward ప్రాంతమని చెప్పుకోడానికి అవకాశం ఉండదని నేను మనవిచేస్తున్నాను ఈ వంశధార ప్రాజెక్టు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ముఖ్యంగా 4 తాలూకాలకు, నరసన్నపేట, టెక్కలి, పాతపట్నం, సోంపేటలో కొంత భాగమువరకు, ఈ ప్రాంతాలకు పనికివస్తుంది. నిజంగా ప్రభుత్వము దీన్ని తీసుకోకపోయినట్లయితే, అది తీరని పరిణామాలకు దారితీస్తుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఎందుకంటె ప్రభుత్వానికి ఒక అలవాటు అయిపోయింది ఎవరైనా ఆహుతి అయితే తప్ప కన్నుతెరవదు. అందుచేత గోదావరి నదిపైన వంతెన తీసుకురావడానికి ఎటువంటి పరిస్థితి కల్పించారో అటువంటి పరిస్థితే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వంశధార ప్రాజెక్టు గురించి కల్పించారో

వద్దు అని నేను ప్రభుత్వానికి [illegible] స్తున్నాను. శ్రీ త్రివేదిగారు గవర్నరుగా ఉన్నప్పుడు 1956-57 ప్రాంతంలో అప్పుడే [illegible] యిస్తూ మూడు ప్రణాళికలు పూర్తి అయ్యేసరికి వంశధార ప్రాజెక్టు పూర్తి అవుతుందని [illegible] యిచ్చియున్నారు. అప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగా వున్న సంజీవరెడ్డిగారు, ప్రకాశంగారుకూడా హామీ యిచ్చారు. కాని యింతవరకు ఏమీ జరగలేదు. ఈ ప్రాజెక్టు సమస్య యింతవరకు పరిష్కారం కాలేదు. దీని తుదినిర్ణయం ఒక సంవత్సరంలోగా చేయకపోతే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మీరు తీరని పరిణామాలకు గురిఅవుతారని ప్రభుత్వానికి హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా సామాన్య ప్రజలకు ఉన్న వాస్తవ పరిస్థితులను గవర్నరుగారుగాని, ప్రభుత్వంగాని కొంచెమైనా ఆలోచించారా? అని అడుగుతున్నాను. సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీస్ స్థాపించారు. కాని ఎక్కడచూచినా సిమెంట్ కొరతయే కానవస్తోంది. గవర్నమెంటు రేటు రు 9-80 అయితే బ్లాక్ మార్కెట్‌లో పదిహేను, పదహారు రూపాయలకు దొరుకుతోంది. ఫెర్టిలైజరు ఫ్యాక్టరీస్ వున్నాయి, అక్కడ జరిగే ప్రొడక్షన్ అంతా ఏమవుతోంది? చాలు [illegible] రైతు ఎరువులకోసం బజారుకుపోయినా, కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీకి పోయినా సరుకు లేదని అంటున్నారు. అమ్మోనియా బస్తా గవర్నమెంటు రేటు రు. 39 అయితే బయట బజారులో రు 80, 90, 110 వరకు కూడా అమ్ముతున్నారంటే ప్రభుత్వం ఏమిచర్య తీసుకొంటోంది. ఫ్యాక్టరీస్ నెలకొల్పినంతమాత్రానగాని, ప్రాజెక్టు కట్టించినంతమాత్రానగాని ఘన విజయం సాధించామని చెప్పుకుంటేకాదు. సామాన్య మానవుడు ఎంతవరకు అభివృద్ధి పొందాడు? అనేదిచూస్తే 18 సంవత్సరాల క్రిందట మనం స్వాతంత్ర్యం సంపాదించుకున్నప్పటికి అంతకుముందు మన దేశంలో నూటికి 30 మంది బీదవారుంటే ఈనాడు నూటికి 60 మంది ఉన్నారంటే మనమేమీ ఘన విజయాలు సాధించలేదనేది స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

ఈనాడు ముఖ్యంగా మనకు కావలసినది విద్య. విద్య లేనిదే అభివృద్ధి లేదు. ఈనాడు మనం విద్యకు కేటాయించు నూటికి 20 [illegible] బడ్జెటులో ఖర్చు పెట్టుతున్నాము. స్కూల్సు, కాలేజీలు ఎక్కువగా పెరుగుతున్నవి. టెక్నికల్ కాలేజీలు, మెడికల్ కాలేజీలు, పాలిటెక్నిక్స్ పెరుగుతున్నవిగాని ఆ కాలేజీల నుంచి వచ్చే విద్యార్థులు ఎటువంటి standards తో బయటికి వస్తున్నారంటే అది చెప్పుకొనుటకు సిగ్గుగా వున్నది. పూర్వపు I. C S Officer లకు ఈనాడు వస్తున్న I A S Officers ఎంతవరకు తులతూగుతారో చూస్తే ఈనాటి విద్యావిధానం ఏ విధంగా ఉన్నదో, students యొక్క standard ఏ విధంగా ఉన్నదో తెలుస్తుంది. ఈనాడు విపరీతంగా సెలబస్ పెంచేశారు. ఆరేడు సంవత్సరాల వయస్సుగల విద్యార్థులకు, స్కూలుకు వెళ్ళితే తిరిగి ఇంటికి రాగలడో లేడో అనే వయస్సులో వారికి, పుస్తకాలన్నీ మోయలేని, పేర్లు చెప్పలేని పరిస్థితిలో వున్న వారికి సిలబస్ పెంచేశారు. ఆ పిల్లలకు అవన్నీ అర్థమవుతున్నాయా, ఆ భాష అర్థం అవుతోందా-అంటే ఏమీ అర్థంకావడంలేదు, అటువంటి అర్థంకాని భాషలో ఎందుకు పుస్తకాలు ప్రచురించాలని అడుగుతున్నాను. భాషా సమస్య ఉన్నది మాతృభాష తెలుగు అయినప్పుడు ఇంకా ఇంగ్లీషులోనే చెప్పాలంటున్నారు- [illegible] లాంగ్వేజ్ తెలుగు అనుకుందాము, అయితే సెకండ్ లాంగ్వేజ్

ఇంగ్లీషా, హిందీయా? సెకండ్ లాంగ్వేజి ఏమిటండీ అని అడిగితే ప్రభుత్వం ఎటువంటి డైరక్షనూ ఇవ్వలేదంటున్నారు. సెకండ్ లాంగ్వేజి ఇంగ్లీషా, హిందీయా, ఏది నేర్చుకోవాలో తెలియని పరిస్థితిలో పిల్లలువున్నారంటే ఎడ్యుకేషన్ ఏ విధంగా improve అవుతుంది? 1965 సం పూర్తి అయేసరికి ఇంగ్లీషు తీసేస్తామన్నారు. కానీ మళ్ళీ యీనాడు కావాలంటున్నారు. ఎడ్యుకేషన్ మినిష్టరుగా పి వి జి రాజుగారు ఉంటున్నప్పుడు మూడవ తరగతినుంచే ఇంగ్లీషు విద్యాబోధన చేయాలని చెప్పారు. ఇంగ్లీషులో చెప్పాలంటే తగిన టీచర్లు ఉన్నారా? లేదా? ఈ విషయాలు ప్రభుత్వం గమనించిందా? మూడవ క్లాసు నుంచి ఇంగ్లీషు కావాలన్నప్పుడు కనీసం సెకండరీ గ్రేడ్ ప్యాసయిన టీచర్సు కావాలన్నారు రాష్ట్రంలో మిగతా జిల్లాలలో ఈ ఇబ్బంది ఉన్నదో లేదోచెప్పలేను గాని నరసీపట్నం పంచాయితీ సమితిలో పరిస్థితుల గురించి చెబుతాను అక్కడ 120 ఎలిమెంటరీ స్కూల్సు ఉన్నాయి. ఆ 120 స్కూల్సులో ఇంగ్లీషు చెప్పాలంటే 120 సెకండరీ గ్రేడు టీచర్సు కావాలి. హైయ్యర్ గ్రేడ్ టీచర్సు ఇంగ్లీషు చెప్పడానికి వీలులేదన్నారు. కాని అక్కడ 70 మంది మాత్రమే సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్సు ఉన్నారు పోతే మిగతా 50 స్కూల్సులో ఇంగ్లీషు చెప్పడానికి సెకండరీ గ్రేడు టీచర్సులేరు. ఇంగ్లీషు నేర్పుటకు టీచర్సులేని ఈ 50 స్కూల్సులోని పిల్లలు First Form కు వచ్చేసరికి వారి గతి ఏమికావాలి? ఆ విషయం విద్యాశాఖాధికారులు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చారా? ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచించింది? గుడ్డిగా పోతున్నారా, లేక ఏమైనా ఆలోచించారా? ఈ నాడు మూడువ క్లాసు నుంచి ఇంగ్లీషు చెప్పాలనుకుంటే రాష్ట్రం మొత్తంగా అన్ని స్కూల్సులోను దానికి తగిన ఏర్పాటు చేస్తే అర్థంఉన్నదిగాని కొన్ని స్కూల్సులో ఇంగ్లీషు చెప్పి తక్కిన స్కూల్సులో చెప్పకపోతే, అటువంటి ఇంగ్లీషు చెప్పని స్కూల్సులోని పిల్లలగతి ఏమిటని అడుగుతున్నాను. అంతేకాదు హిందీ పెడుతున్నారు, అది ఏ క్లాసులో చెబుతున్నారు, 5వ క్లాసులో అక్షరాలు చెబుతున్నారు అది కంపల్సరీ చేయలేదు, 15 మార్కులు వస్తే ప్యాసయినట్లే అంటున్నారు. హిందీభాషను కంపల్సరీ చేయటంలేదు. ఏదో 15 మార్కులువస్తే పాస్ చేస్తామని అంటున్నారు. మాస్టారు కాళ్ళుపట్టుకొనో, మార్కులు వేయించుకొనో, ఏదో కష్టపడి 15 మార్కులు తెచ్చుకొంటున్నారు ఈ నాడు స్కూల్సులో హిందీభాషను ఎంతవరకు అభివృద్ధిలోకి తీసుకువచ్చారు? ఈనాడు స్కూల్సులో ఐదవక్లాసులో అక్షరాలు చెప్పరు. ఫస్ట్‌ఫారమ్ వచ్చేటప్పటికి అక్షరాలు చెబుతున్నారు. ఈనాడు ఇంటిగ్రేటెడ్ సిలబస్ అని పెట్టారు. నేను హిందీపుస్తకం చూశాను. ఆరవ క్లాస్‌లో, ఏడవ క్లాస్‌లో హిందీ పుస్తకాలు పెట్టిఉన్నారు. తెలంగాణాలో ఉన్న ఇంటిగ్రేటెడ్ కోర్సు ఆంధ్రలో ఉన్న కోర్సు కలిసి పెట్టారు. ఆంధ్రదేశంలో ఆరవ తరగతివరకు హిందీ అక్షరాలు చెప్పని, పరిస్థితి ఉంది. కాని, తెలంగాణాలో మూడవ క్లాస్‌లోనే హిందీ అక్షరాలు మొదలు పెడతారు. 4వ క్లాస్, 5వ క్లాస్ అయి, 6వ క్లాస్‌కు వచ్చేవరకు ఆ విద్యార్థికి హిందీలో ఒక స్టాండర్డ్ వస్తుంది. కానీ ఆంధ్రప్రాంతంలో 6వ తరగతిలో హిందీ అక్షరాలు మొదలు పెట్టి

తర్వాత ఆరవక్లాస్‌కు వచ్చేటప్పటికి అతనికి హిందీ అక్షరాలు వచ్చే పరిస్థితి ఉంటుంది. అందువల్ల తెలంగాణాలో ఉన్న ఫస్ట్‌ఫారమ్ హిందీ పుస్తకాలు ఆంధ్రలో ఫస్ట్‌ఫారానికి పెడితే, విద్యార్థి అది ఎట్లా చదువుతాడు? ఏ విధంగా హిందీ నేర్చుకొంటాడో నాకు అర్థం కావటంలేదు. నేను టీచర్స్‌ను అడిగాను ప్రభుత్వం పెడితే మేము ఏమిచేయాలి, ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువచ్చినా ప్రభుత్వం ఏమీ విచారించలేదు, దీనికి మేము ఏమి బాధ్యులము? మేము ఏమి చేయగలము, అని టీచర్స్ చెప్పిన సమాధానాలు ఉన్నవి. ఈ విషయం ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచించిందా అని అడుగుతున్నాను. సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్స్ పరిస్థితి ఎట్లా ఉన్నదో చూడండి. కావలసిన ట్రయిన్డ్ టీచర్స్ లేరని ఒకప్రక్కన చెబుతున్నారు. ఈనాడు ఎమెర్జెన్సీకోర్స్ అయితేనేమి, రెండు సంవత్సరాల కోర్స్‌అయితేనేమి సెకండరీగ్రేడ్ ట్రయినింగ్ పాసై వచ్చినవారు హయ్యర్ గ్రేడ్ స్కేలులో పనిచేయవలసిన దుస్థితి ఏర్పడిందంటే — ప్రభుత్వం దీనినిగురించి విచారించారా అని అడుగుతున్నాను. ఒక ప్రక్క ట్రయిన్డ్‌టీచర్స్ లేరని చెబుతూనే, మరొకప్రక్క సెకండరీగ్రేడ్ ట్రయినింగ్ పాస్ అయిన టీచర్స్ వచ్చినపుడు మీకు సెకండరీగ్రేడ్ టీచర్స్ పోస్టులు లేవు మీరు హైయ్యర్ సెకండరీ స్కేలులో పనిచేయండి అని చెబుతున్నారు. సెకండరీవారికి 90 రు. జీతం ఇస్తే, హయ్యర్ వారికి 80 రు లు ఇస్తున్నారు. అక్కడ పనిచేసేవారికి ఇంక్రిమెంట్స్ లేవు, అభివృద్ధి లేదు. ఇది ప్రభుత్వదృష్టికి ఎడ్యుకేషన్ డిపార్ట్‌మెంట్‌వారు తీసుకువచ్చారా? తీసుకువస్తే ప్రభుత్వం దీనిని విచారించారా అని అడుగుతున్నాను. దీని సమస్యాపరిష్కారం ఎట్లా చేశారని అడుగుతున్నాను. పరీక్ష పాస్‌చేసే విధానం చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితికి దారితీస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. స్కూల్స్‌లో పాఠాలు చెప్పిన పాపాన పోలేదు. స్లిప్‌టెస్ట్స్ అని పెడుతున్నారు. మాస్టర్స్‌చేత మార్కులు వేయించుకోటానికే స్లిప్‌టెస్ట్స్ పెట్టారేమోగాని — దానికి పిల్లలు చదివి, ఉన్న విషయాన్ని అర్థం చేసుకొని వ్రాసి, మార్కులు తెచ్చుకొనే పరిస్థితి మాత్రం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి నెల ఒక స్లిప్‌టెస్ట్ పెడుతున్నారు. మాస్టర్స్ ప్రయివేట్ చెప్పి, ఆ కుర్రవాడిని పాస్‌అయ్యేటట్లు చేయటానికి నూటికి 75 మార్కులు స్లిప్‌టెస్ట్‌లో వేస్తున్నారు. ఈ స్లిప్‌టెస్ట్స్ సంవత్సరానికి ఐదారుపెట్టి, క్వార్టర్లీ, ఆఫ్ ఇయర్లీ యాన్యువల్ ఎగ్జామినేషన్స్ పెట్టి వీటిల్లో వచ్చిన మార్కులన్నీ టోటల్‌చేసి, యావరేజ్ కట్టి అతనిని పరీక్షలో పాస్ చేస్తున్నారు. పరీక్షలో కుర్రవాడు చదివినా, చదవకపోయినా స్లిప్‌టెస్ట్స్‌లో, స్కూల్ ఎగ్జామినేషన్స్‌లో మార్కులువేస్తే, అప్పుడు యావరేజి చూసుకొంటే, పాస్ అయితే పాస్ అవుతున్నాడు, లేకపోతే ఫెయిల్ అవుతున్నాడు. కష్టపడి యీ పరీక్షలో మార్కులు వచ్చినా రాకపోయినా; ప్రయివేటు చదువుకొని కష్టపడి యాన్యువల్ ఎగ్జామినేషన్‌లో అతనికి నూటికి 60 మార్కులు వచ్చినా కూడ ముందు టెస్ట్స్, పరీక్షలలో ఫెయిల్ అయితే ఫెయిల్ చేస్తున్నారు. ఇది చాలా అన్యాయమైన పరిస్థితి అని మనవి చేస్తున్నాను. యాన్యువల్ ఎగ్జామినేషన్‌లో నూటికి 60 మార్కులు [illegible] వస్తే, తక్కువ పరీక్షలలో అతడు పాస్ [illegible] పరీక్షలలో పాస్ చేయకపోవటం చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితి

అని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి యీ సిస్టమ్ ఆఫ్ టాబ్‌లేషన్ రద్దు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

టెక్స్టుబుక్స్ నేషనలైజ్ చేశారు. యీ నాడు కూడ స్కూల్సులో పుస్తకాలు దొరకటంలేదంటే—యీ పరిస్థితి యీ నాటిది కాదు దీనిని గురించి ప్రతి బడ్జెట్ సెషన్‌లో చాలామంది గౌ. సభ్యులు చెబుతున్నారు పుస్తకాలు దొరకని పరిస్థితి ఏర్పడిందంటే, దీనికి కారకులు ఎవరు ? అన్ని స్కూల్సు ఓపెన్‌చేసి నెలా పదిహేను రోజులు కావస్తున్నది ఈనాడు మల్టీపర్పస్ స్కూల్స్‌లో ఫిఫ్త్‌ఫారంకు టెక్స్టు బుక్స్ దొరకటంలేదు. ఆ టెక్స్టుబుక్స్ ఎప్పుడు దొరుకుతాయి ? ఎప్పుడు పిల్లలు చదువుతారు ? ఎప్పుడు వారు అభివృద్ధికి వస్తారు ? ఆ ఏజంట్‌ను అడిగితే ఆ పుస్తకాలు యింకా ప్రింట్ కాలేదని అంటున్నారు నిజానికి పుస్తకాలు ప్రింట్ కాలేదా ? ప్రింట్ అయితే ఆ ఏజంటుకు దొరకలేదా, లేకపోతే ఆయన బ్లాక్‌మార్కెట్ చేస్తున్నాడా ? అని అడుగుతున్నాను. పుస్తకాలు ఏజంటు దగ్గర దొరకటంలేదు జిల్లాకు ఒకరికో, తాలూకాకు ఒకరికో ఏజంట్సుకు ఇస్తున్నారు. ఆ ఏజంటు పుస్తకాలు అమ్మలేదు. కాని ప్రతి వీధిలో ఉన్న పుస్తకాల కొట్లలో ఆ టెక్స్టుబుక్స్ దొరుకుతున్నవి. ఈ విపరీత పరిస్థితి ఎందుకు వస్తున్నదని అడుగుతున్నాను. బ్లాక్‌మార్కెటు చేయటానికి తగిన అవకాశాలు ప్రభుత్వం కలుగజేస్తున్నదా ? లేక, నిజానికి పుస్తకాలు లేవా ? ఉన్నట్లయితే, ఇటువంటి ఇబ్బంది పిల్లకాయలకు ఎందుకు కలుగజేయాలని నేను అడుగుతున్నాను.

దేశంలో విపరీతంగా ఫైర్ యాక్సిడెంట్స్ జరుగుతున్నాయి. ఫైర్ యాక్సిడెంట్స్ గురించి మేము పదేపదే చెబుతున్నాము చిన్నచిన్న గుడిశెలు విపరీతంగా ఉన్న పరిస్థితిలో ఆ గుడిశెలు తీసివేసి, పక్కాబిల్డింగ్స్ కట్టటానికి ప్రయత్నం చేయాలని చాలా సార్లు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకవచ్చాము ఆ ప్రాబ్లమ్ సాల్వ్ చేయటానికి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. ఫైర్ యాక్సిడెంట్స్ జరిగినప్పుడు, స్పెషల్ రిలీఫ్ ఒక్కొక్కరికి 50 రు. చొప్పున ఇవ్వాలని గవర్నమెంటు ఉత్తరువు మాత్రం ఉంది. ఈమధ్య శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఇంచుమించు డజన్ యాక్సిడెంట్స్ జరిగాయి. ఒకటి రెండు కేసులలో 50 రు లు చెల్లించారు గాని, తక్కిన కేసులలో 30 రు మాత్రమే చెల్లించారు ఈ పన్నెండు యాక్సిడెంట్స్ విషయం కలెక్టర్ దృష్టికి తీసుకువచ్చాను. ఒకటి రెండు కేసులలో 50 రు లు ఇచ్చి తక్కిన కేసులలో 30 రు.లు మాత్రమే ఇచ్చినట్లయితే వారెట్లా బాధపడుతారో ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. 30 రు లు ఇవ్వాలా 50 రు లు ఇవ్వాలా, అన్న పరిస్థితి లేకుండా ఫైర్ యాక్సిడెంట్స్ ఎక్కడ జరిగినా 50 రు లు ఖచ్చితంగా ఇవ్వాలనిచెప్పి ప్రభుత్వం కలెక్టర్స్‌కు, తహశీల్ దార్స్‌కు డైరెక్షన్స్ ఇస్తే బాగుంటుందని నేను మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. గురుస్వామిరెడ్డి (కనిగిరి) :—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసం చూసిన తరువాత ప్రధానంగా వెనుకబడిన మెట్ట ప్రాంతాల అభివృద్ధికి అవకాశాలు కల్పించడంలేదని, మెట్ట తాలూకాలను అభివృద్ధి చేసేటటువంటి పథకాలు కూడ లేవనేది స్పష్టంగా అర్థం అవుతున్నది. ప్రధానంగా నెల్లూరు జిల్లాలో మెట్ట తాలూకాలుగా ఉన్నటువంటి కనిగిరి, దర్శి, పొదిలి ప్రాంతాలలో

ఈనాటి కూడ వర్షాలులేవు అక్కడ పైరులు వేయడానికి ఈనాటికి అవకాశాలు లేకుండా ఉన్నాయి. ఎక్కడైనా చిన్న చెరువులు ఉన్నట్లయితే ఆ చెరువులలో కూడ నీరులేదు కనీసం నార్లు పోయడానికికూడ నీరు లేనందువల్ల నార్లుపోసే అవకాశం కూడ లేకుండాపోయింది ఇలాంటి పరిస్థితులు ఉన్నందువల్ల అక్కడ కరువు పరిస్థితులు కలిగే అవకాశాలు కనబడుతున్నాయి ఒకప్రక్క వర్షాలు లేక నానా అవస్థలు పడుతున్నారు రెండవవైపు ఆహారధాన్యాల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. అక్కడ కొనుక్కొనే శక్తిలేక నానా అవస్థలు పడవలసిన అవసరం ఏర్పడుతోంది ఇన్ని అనేక బాధలకు గురి అవుతున్నటువంటి పరిస్థితులలో పెట్టుబడిపెట్టి సేద్యాలు చేయవలసిన రోజులలో intensive collection అనిపెట్టి చాల బాధలుపెట్టి పన్నులు వసూలు చేయడం జరుగుతోంది. మాన్‌సూన్ సరిగా పరిస్థితులు లేక కరువులు వస్తాయనే భయం, కొద్దోగొప్పో పెట్టుబడులుపెట్టి పైరులువేసే పరిస్థితులలో intensive collection అని పన్నులు వసూలుచేయడానికి Revenue staff అంతా గుమస్తాలు మొదలుకొని తాసిల్దార్లు డిప్యూటీ తాసిల్దార్లు ఈ నాడు గ్రామాలలో మకాములుపెట్టి నానా బాధలు పెట్టడం జరుగుతున్నది ఈ విధంగా చేసినట్లయితే రైతులందరు చాల బాధలు పడవలసిన అవసరం వస్తుంది ప్రభుత్వం వెంటనే ఈ మెట్ట ప్రాంతాల ఎడల సానుభూతి చూపిస్తూ మెట్ట తాలూకాలలో పన్నులు వసూలు నిలిపివేయాలని, ప్రభుత్వం తప్పకుండా యిక్కడనుంచే direction యిస్తే తప్ప లేకపోతే అక్కడ చాల బాధలకు లోనుఅయ్యేటటువంటి పరిస్థితులు కనబడుతున్నాయి అని స్పష్టంగా మీ దృష్టికి తేదలచుకొన్నాను నేను అనేక మంది ఉద్యోగస్థులతో మాట్లాడి పరిస్థితులన్నీ చెప్పాను. వారు ఏమీ చెప్పారంటే దినదినానికి తాకీదు మీద తాకీదు వస్తున్నది. వెంటనే వసూలుచేయాలని వెంటనే కోటాపూర్తి చేయాలని కాన్ఫరెన్సులమీద కాన్ఫరెన్సులు జరుగుతున్నాయి. మాకు గత్యంతరం లేదు. మేము ఏమి చేస్తాము ప్రభుత్వంనుంచి మీరు ఏదైన order తెచ్చుకుంటేతప్ప గత్యంతరంలేదని చెపుతున్నారు. ఆ విధంగా గ్రామాదులమీద పడి జప్తులుచేస్తున్నారు ఇవి ఒక సంవత్సరం బాకీకాదు. గతంలో 4,5 సంవత్సరాలనుంచి బాకీలు పడిన సొమ్మంతా ఈ సంవత్సరమే వసూలుచేయడం జరుగుతోంది. రైతులకు యిది చాల బాధతో కూడుతున్నటువంటి విషయం. మామూలుగా జనవరి ఫిబ్రవరి మార్చి ఏప్రిల్ నెలలో వసూలు చేయవలసింది. April దాటిపోయి మూడు మాసాలు అయినప్పటికి ఈనాడు యింకా పన్ను వసూలు అని బాధలుపెట్టడం సరికాదు. కనీసం మెట్ట తాలూకాల ఎడనైనా సానుభూతి చూపిస్తూ ఆప్రాంతాలలో వాయిదా వేయాలని, తాకీదులు పంపాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను ఎలక్ట్రిసిటీ దీపాలు లేకపోయినా కిరసనాయిలు అయినా పెట్టి వెలిగించుకొనే పరిస్థితులు లేకుండా కిరసనాయిలు అందుబాటులో లేకుండా పోతుంది. కిరసనాయిలు ధరకూడ విపరీతంగా, కాయ 1కి 11అణాలు 12అణాలు అమ్మే పరిస్థితులు వచ్చినాయి. దీనిని control చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. కిరసనాయిలు ఎక్కువ supply చేయడానికి, Black-market ను అరికట్టడానికి వెంటనే తగు చర్యలు తీసుకోవలసినదని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా ఆహార వస్తువుల ధరలు విపరీతంగా

పెరుగుతున్నాయి. ఒక్క ధాన్యం ధరలే కాకుండా యితర కిరాయి వస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగినాయి చింతపండు దగ్గరనుండి ప్రతి వస్తువు విపరీత ధరతో ఉన్నది ఇలాంటి పరిస్థితులలో ప్రతి గ్రామంలో చౌక డిపోలు పెట్ట వలసిన అవసరం ఉన్నది అలాగే కిరాయి వస్తువులు యివన్నీ supply చేయ డానికి కొన్ని shops గవర్నమెంటు పరంగా పెట్టాల్సిన అవసరం ఉన్నది ఆ విధంగా ప్రభుత్వం తప్పకుండా చేయాలి అని నేను కోరుతున్నాను నేను అనేక పర్యాయములు అసెంబ్లిలో చెప్పాను గ్రామాలలో, విపరీతంగా firing జరుగు తున్నది ఈ మధ్యనే కనిగిరి తాలూకాలో కూటగుళ్ల అనే గ్రామంలో ఫైర్ అయింది. అక్కడ ఉన్న మొత్తం 97 కుటుంబాల యిళ్ళు కాలిపోవడం జరిగింది. దాదాపు లక్ష రూపాయలు ఆస్థినష్టం కావడం జరిగింది ఇది చాల దారుణమైన విషయం. ఒకేరోజు కూటగుళ్ళ, పెద్దగుళ్ళపల్లి రెండు గ్రామాలు కాలిపోవడం జరిగింది ఇట్లా విపరీతంగా గ్రామాలు కాలిపోవడం జరుగుతోంది దగ్గరలో ఎక్కడా అగ్నిమాపక దళాలు లేవు 50 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న ఒంగోలుకుగాని 110 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న నెల్లూరుకు టెలిగ్రాములుయిచ్చి, అక్కడనుంచి. అగ్ని మాపక దళాలు వచ్చి ఈ మంటలు ఆర్పడం అనేది సహజమైన విషయం కాదు మేము చాలకాలంనుంచి ఆందోళనం చేస్తున్నాము. పొదిలి కనిగిరి, కందుకూరు దర్శి తాలుకాలన్నిటికి సెంటర్ లో ఉన్నటువంటి కనిగిరిలో ఒక అగ్ని మాపక దళాన్ని ఏర్పాటు చేసినట్లయితే కొంత కాకపోయినా కొంతఅయినా రక్షించ డానికి వీలు అవుతుంది అని అనేక పర్యాయములు మహజర్లు పంపడం ప్రభు త్వాన్ని కోరడం జరిగింది. ఆ విధంగా ప్రభుత్వం తప్పకుండా కందుకూరు division కు మధ్యలో ఉన్నటువంటి కనిగిరిలో ఒక అగ్ని మాపక దళాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను Railway zone ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. 4వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో క్రొత్త railway lines ను సూచించడం జరుగుతోంది హైదరాబాదు నుంచి ఒంగోలువరకు రోడ్డు చూపించడం జరుగు తోంది అదంత పెద్ద లాభకరమైన route కాదని, హైదరాబాదు నుంచి మాచర్ల నాగార్జునసాగర్ వినుకొండ మీదుగా కనిగిరి. పొదిలి, దర్శి, ఉదయగిరి యిలాంటి మెట్ట తాలుకాలను కలుపుకుంటూ నెల్లూరువరకు పొడిగించి railway line వేయాలి ఆ విధంగా చేసినప్పుడు ఆ route చాల ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. మెట్టప్రాంతాలలో ఏడారికొండలు లేకుండా బాధపడుతున్నారు. అలాంటి వాటికి చాల సహకారం చేసినట్లు ఉంటుంది అందుకొరకు ఈ route ను ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేయాలని నేను కోరుతున్నాను మంచినీటి బావులు లేక చాల బాధగా ఉన్నది. గ్రామాదులలో మంచినీటి బావులు ఎక్కువ ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరంవున్నది. కనిగిరి మంచినీటిపథకాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని అనేక సందర్భాలలో చెప్పడం, మహజర్లు వ్రాయడం జరిగింది ఇంత వరకు ఆ ఏర్పాటు జరగలేదు. కాబట్టి వెంటనే కనిగిరి మంచినీటి పథకాలు మంజూరు చేయాలని కోరుతున్నాను. Hospitals విషయం తీసుకున్నట్లయితే- వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ప్రజలు చేతులలో డబ్బులేక నానా అవస్థలు పడుతూ ఉన్న పరిస్థితులలో Government Hospitals కు patients వచ్చినట్లయితే మందులు లేవు మీరే కొనుక్కు తెచ్చుకోవాలి అంటున్నారు. వాళ్ళు అసలే డబ్బులేక

నానా అవస్థలుపడుతూఉంటే మందులు కూడా కొనుక్కోవాలంటే సాధ్యంకాదు. ఇలాంటి ప్రాంతాలకు మందులు ఎక్కువగా యిచ్చి సహాయం చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. హాస్పటల్‌కు, 400, 500 రూపాయలు సంవత్సరానికి కేటాయించినట్లయితే ఆ 400, 500 రూపాయలతో అక్కడ hospital నడవడం చాల కష్టం. మెట్ట ప్రాంతాలకు ఆర్థికంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో hospital కు మందులు ఎక్కువగా supply చేయడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ విఠల్ రెడ్డి — (నర్సాపూర్) అధ్యక్షా, ఇప్పుడు గౌరవసభ్యులు అనేకమంది గవర్నరుగారి ప్రసంగములో రైతులను, యితర ప్రజలను ప్రధానంగా ఎదుర్కొంటున్న ప్రధానమైన సమస్యలను ప్రస్తావించకపోవడమునుగురించి చెప్పారు మనది ముఖ్యంగా వ్యవసాయముపై ఆధారపడిన రాష్ట్రం. వ్యవసాయ రంగములో అభివృద్ధిని సాధించాలి వ్యవసాయోత్పత్తిని పెంచాలి ఈ విషయంతో అందరూ ఏకీభవిస్తారు అలాగే, ఇందుకుమనం ఏమి చేయవలసి వుంటుంది అనేదికూడ కొందరు గౌరవసభ్యులు చెప్పారు కాని, గవర్నరు గారి అడ్రసులో అటువంటి విషయాలేమీ లేవు అయితే, ఆహారోత్పత్తిని గూర్చి ఒక కాలంలో వారు తైవాన్ నుండి తెచ్చిన తైచుంగ్ నేటివ్ అనే మొదటి రకం విత్తనం గనుక ఉపయోగించినట్లయితే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉత్పత్తి డబుల్ అవుతుంది అన్నారు. ఈ సమస్య పరిష్కారానికి యిది ఒక్కటే సరిపోదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. మనది వ్యవసాయిక రాష్ట్రం. మన ఉత్పత్తులు పెరగడానికి ప్రధానంగా కావలసినది రసాయినిక ఎరువులు. కాని, ఈనాడు యీ రసాయినిక ఎరువుల కొరత మనకు విపరీతంగా ఉన్నది మనకు వస్తున్న రసాయినిక ఎరువులలో సగానికి సగం బ్లాకుమార్కెటులోకిపోతున్నది. ఇందుకు ప్రభుత్వమేమీ చర్య తీసుకోవడం లేదు. గతసారి నాలుగైదు లక్షలటన్నుల రసాయినిక ఎరువులు వేస్తే, యీ సారి 20 వేల టన్నులు మాత్రమే రావడం జరిగింది. దీనిపై ప్రభుత్వమేమైన ప్రయత్నించిందా, చర్యలు తీసుకున్నదా? ఈ విషయంలో కేంద్రంపై వత్తిడి తీసుకు రావడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా చేస్తున్నదా? అంటే లేదు అందుకు కొన్ని కారణాలు చూపుతూ వుంటుంది మన ప్రభుత్వం విదేశీ మారకం కొరత అని చెబుతుంది. ఇతర రాష్ట్రాలకు పోవడం వలన అని చెబుతుంది. నాగార్జునసాగర్, యితర ప్రాజెక్టులక్రింద సాగు అయ్యే భూములకు అదనంగా వుంచవలసి వచ్చింది అని యీ రకంగా సాకులు చెబుతూ వుంటారు. నేను చెబుతున్నాను—దీనికి ప్రధానమైన కారణం మన ప్రభుత్వం అవలంబిస్తున్న పాలసీయే. ఉత్పత్తి పెరగడానికి రసాయినిక ఎరువులు అత్యంత అవసరం. అవిమనకు కావలసినంత రావడం [illegible] నర్సాపూర్‌లో రైతాగం ఎంత ఉత్పత్తిని

పెంచుదామన్నా పరిస్థితి ఏవిధంగా వున్నదంటే— 25 ఎకరాలకు ఒక సంచి చొప్పున రసాయనిక ఎరువులు దొరుకుతున్నవి అక్కడ అంటే వాసన చూపించాలి అన్నమాట వాసనతో ఉత్పత్తి పెరుగుతుందని యీ ప్రభుత్వం భావిస్తున్నదేమో తెలియదు ఈ విషయంలో ప్రభుత్వమేమీ చర్య తీసుకోవడం లేదని మరొకసారి చెబుతున్నాను అలాగే, యింకా భూములన్నీ పెద్ద పెద్ద భూస్వాముల చేతుల్లోనే వున్నవి భూమిలేని, పేదరైతాంగమునకు వీటిని పంచుతామనే విషయమే మన గవర్నరు గారి ప్రసంగములో లేదు ఆలాగే, యింతకు పూర్వం అసెంబ్లీ పాస్ చేసిన ఇనాము, అబాలిషన్ ఆక్టు వున్నది అది కాస్త అభివృద్ధికరంగా వున్నది అనుకుంటే దానిని యిప్పుడు తోసిపార వేయడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు గవర్నరుగారి ప్రసంగములో భూసంస్కరణల ప్రస్తావన లేకపోవడం చాలా శోచనీయం

అట్లాగే, విద్యుచ్ఛక్తి గురించి చాల మంది గౌరవసభ్యులు చెప్పారు ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చిచూస్తే మనం యీ విషయంలో ఎక్కడ వున్నాం? ఇందుకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమిటి? వ్యవసాయ రంగంలో అభివృద్ధి సాధించడానికి విద్యుచ్ఛక్తి కూడా అత్యంత ముఖ్యమైనది. కాని అత్యంత ముఖ్యమైన దీని విషయంలో కూడా ప్రభుత్వం తగు శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదు

అలాగే, బంజరుభూములు, పోరంబోకులు వేలాది, ఎకరాలు కూడా అలాగే పడి వున్నవి. ఇంతవరకు పట్టాలులేవు ప్రతి సంవత్సరం ఆ పేద రైతులు గ్రామోద్యోగులకు కొన్ని పైసలు చెల్లించుకోవలసి వస్తున్నది. చెల్లించకపోతే దున్ననివ్వని ఉదాహరణలు అనేకం వున్నవి లేకపోతే బేదఖలు చేస్తున్నారు. అటువంటి ఉదాహరణలు మీకు నేను అనేకం చెప్పగలను. మిలిటరీ వారికి యివ్వాలని, యింకా అనేకం సాకులు చెబుతూ వారిని భయభ్రాంతులను చేస్తున్నారు అట్లాగే గ్రామాలలో వడ్డీ వ్యాపారస్థుల దోపిడీ తగ్గించడానికి యీ ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకున్నదని అడుగుతున్నాను. పన్నెండు, పదమూడు సంవత్సరాలు అయినప్పటికి యింకా వడ్డీ వ్యాపారస్థుల దోపిడీ గ్రామాలలో తగ్గలేదు ఒక తూము అవసరం వుంటే, దానికి రెండు తూములు యివ్వవలసి వుంటుంది. రైతుకు పది రూపాయలు కావాలంటే దానికి 13, 14 రూపాయలు కూడా వడ్డీ చెల్లించవలసివస్తున్నది. ప్రభుత్వం వీరిపై ఏమీ చర్యతీసుకోవడంలేదు. అట్లాగే రైతులు పండించిన తరువాత ఒక ధర, వ్యాపారస్థుల చేతికి పోంగానే యింకొక ధర అవుతున్నది. వ్యాపారస్థుల దగ్గరకు సరుకుపోంగానే వారు ధరలు విపరీతంగా పెంచేస్తున్నారు. దీనిపై

ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసుకున్నదా అంటే లేదు. డిఫెన్సు ఆక్టు వీరిపై ఉపయోగించరు ఈ ధరలు ఏరకంగా వుంటున్నాయో ఉదాహరణకు చెబుతాను రైతు పండించినప్పుడు కందులు క్వింటాల్ 60 రూపాయిలు, బియ్యం 50 రూపాయిలు, మిర్చి 80 రూపాయిలు; మంచినూనె 180 రూపాయిలు వుంటే వ్యాపారస్థులచేతికి రాంగానే ఏటి ధరలు ఏవిధంగా పెరుగుతున్నాయో గమనించండి కందులు 120 రూపాయిలు, బియ్యం 80 రూపాయిలు శనగలు 110 రూపాయిలు, మంచినూనె 300 రూపాయిలు వీరిపై ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యతీసుకుంటున్నదా అంటే లేదు. డిఫెన్సు ఆక్టు ఎవరిపై ఉపయోగిస్తున్నారు? దేశభక్తులపై, రైతుల కొరకు పోరాడే వారిపై, హక్కుల కొరకు పోరాడే వారిపై ఉపయోగిస్తున్నారు అట్లాగే కిరసనాయిలు గురించి చాలా మంది సభ్యులు చెప్పారు. కిరసనాయిలు గ్రామాలలో అసలు దొరకడంలేదు. కొన్ని చోట్ల డబ్బా 15, 18 రూపాయిలవరకు పెట్టవలసి వస్తున్నది పెద్ద పెద్ద వ్యాపారస్థుల చేతిలో కిరసనాయిలు స్టాకు వుంది. వారే యీ విధమైన స్కేర్సిటీని సృష్టిస్తున్నారు ప్రభుత్వం వీరిపై చర్యతీసుకుంటున్నదా? అంటే లేదు గవర్నరుగారి ప్రసంగములో ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న యిటువంటి ప్రధానమైన సమస్యలగూర్చి ప్రస్తావన లేకపోవడం చాలా శోచనీయం. వీటన్నింటి గూర్చి సుదీర్ఘంగా ఆలోచించవలసిన అవసరమున్నది.

Mr. Deputy Speaker:—The House is adjourned to meet at 8-30 a m on Saturday, the 31st July, 1965.

The House then adjourned till Half past Eight of the clock on Saturday, the 31st July 1965.